Service-idealet

– vår utfordring

BRK's klubb-banner i ny utgave 1979.

Service-idealet
– vår utfordring

BERGEN ROTARY KLUBB

1924 – 75 år *– 1999*

EINAR H. KOLBJØRNSEN
redaktør

BERGEN 1999

Service-idealet
– vår utfordring

1. opplag – Bergen 1999
ISBN 82-7128-288-3

102 sider – 75 illustrasjoner

Opplag
250 eksemplarer

Papir
135 g Mega matt

Skrift
12/13,5 pkt. Garamond

Grafisk tilrettelegging
Jo Gjerstad

Redaktør
Einar H. Kolbjørnsen

Redaksjonskomité
Mikal Grindheim
Jakob Skarstein
Einar H. Spang

©
Bergen Rotary Klubb

Trykt hos
As Centraltrykkeriet, Bergen

Innbinding ved
As Boken, Bergen

Innhold

Presidenten i Bergen Rotary Klubb 7
Verdenspresidenten 8
Guvernøren i Distrikt 2250 9
Forord 11

Rotary og Bergen Rotary Klubb – En innledende presentasjon 13
Rotary 13
Bergen Rotary Klubb 13

Bergen Rotary Klubb de første 50 årene: 1924-74
Utdrag av 40- og 50-årsberetningene 15
Innledning 15
Rotary kommer til Norge i 1922 15
Rotary kommer til Bergen i 1924 15
Starten i «Bergsliensalen» på Hotel Norge 12.juni 1924 16
Charterbrevet av 27.des. 1924 17
Vekst og arbeid 18
«Fredagsklubben» under krigen 19
Det første møtet etter krigen: 18.mai 1945 20
Klubblivet og møtelokalene 21
Tidligere president og guvernør Conrad Mohr Kjærs «Rotary-tre» fra 1974 23
Mer om klubbvirksomheten 1964-74 24
Tillegg: «Glimt» fra noen av de første 50 årene 26

Bergen Rotary Klubb de siste 25 årene: 1974-99
Klubben i fortsatt utvikling 31
Endringer i samfunnet 31
«Glimt» fra hvert av de siste 25 klubbårene 32
Medlemsmøtene 35
«3-minutter» med eksempler 35
Foredrag, årlige møter, fellesmøter etc. 38
Møteprogrammet for klubbåret 97/98 40
Respons på foredrag om genetisk testing av mennesker 41
Komitéarbeid 43
Opptaket av kvinnelige medlemmer i BRK 45
Presidentens planer og intensjoner for Rotaryåret 98/99 45
Klubben i tall. Skjematisk oversikt over alders-sammensetning etc. 47
Den sosiale satsingen 48
Eksempler på tiltak 48
Medvirkning i Rotarys internasjonale hjelpearbeid .. 48

Tiltak for ungdom 50
Ungdomsutveksling 50
Erfaringer med å ha utvekslingsstudenter i huset 50
Georgiastipendet – med innlegg av tidligere stipendiat 52
Godskegården på Kleppe – det største tiltaket i BRK's historie 53
Om å forme unge menneskers sjel v/en«kleppianer» 55

Klubbens «Fadderbarn» 57
BRK fadderklubb for 8 Rotary-klubber og i alt 45 «etterkommere».Skjematisk oversikt 57
Bergen Inner Wheel Klubb 58
Round Table 1 Bergen 58
Bergen Rotaract Klubb 59

BRK i Rotary-kontakt 60
Mange muligheter for kontakt utad 60
Inntrykk fra to turer med klubben – til Litauen og Polen 61
«Rotary over grensene» – på Bahamas 64
En hyppig gjest fra Florida 64
Mitt møte med Rotary i Fjerne Østen 65

Betraktninger og forventninger 67
Betraktninger v/ to tidligere medlemmer 67
Tre «nyere» medlemmers forventninger til Rotary ... 69
Den «ideelle» klubben – slik redaktøren ser den 71

Andre sider ved klubbvirksomheten 72
Klubbens arkiv 72
Spesielle fond i klubben 73
Bruk av informasjonsteknologi i klubben 74
Utnevnelse av to Paul Harris Fellows som ikke er tilsluttet klubb 75

Litt av hvert fra de 75 årene
Festarrangementer 79
Noen hovedpunkter i BRK's 75-årige historie 83

1*

Årene fremover
Utfordringer for Rotary og klubben vår 84
Fremtidsperspektiver 84
Quo vadis, Rotary?
Av tidligere guvernør og RI-direktør 85
Tanker omkring Rotary og klubben vår
v/tre senior-medlemmer 87
Noen synspunkter 87
Rotarys fremtid 87
Perspektiver på Bergen Rotary Klubb 2024 89
Svar på spørreskjema til medlemmene 90
Tidligere «høydepunkter» i klubben 90
Utfordringer for Rotary 90
BRK's innsats på det sosiale området 91
Endringer/forbedringer i klubben vår 91

Jubileumsfeiringen 93
Hilsener til jubilanten 94
Presidenten i Oslo RK – fadderklubben 94
Presidenten i Aalesund RK – første «fadderbarn» 94
Presidenten i Torgalmenning RK – siste «fadderbarn» 95

Oppsummering 96

Oversikter 97
Seks guvernører fra BRK 97
Presidentene i Bergen Rotary Klubb 98
Medlemmer pr.1/10-98 og opptaksår 99
Paul Harris Fellows –
tidligere og nåværende medlemmer 100

Tabula gratulatoria 101

Presidenten i Bergen Rotary Klubb

EN AV NORGES ELDSTE ROTARY-KLUBBER har 75-årsjubiléum i 1999. Vi har valgt å legge feiringen til stiftelsesdagen 12. juni. Vi markerer også jubiléet med denne boka, slik at vi kan bli minnet om den innsatsen som er lagt ned av våre forgjengere i klubben vår.

Boka er blitt fullført takket være redaktøren Einar H. Kolbjørnsen, som har vært medlem av klubben fra 1971. Han har skrevet store deler av innholdet og har i tillegg passet på å følge opp alle oss andre som skulle bidra. Klubben takker redaktøren for det arbeidet han har gjort for å virkeliggjøre denne boka. Vi takker også de enkelte bidragsytere som har skrevet i boka.

Vi ønsker leserne en hyggelig reise gjennom tilbakeblikk i historien for klubben vår og gjennom de tanker vi har gjort oss om klubbens framtid.

Vi vil arbeide for at Bergen Rotary Klubb skal kunne feire mange store jubiléer i det neste århundre.

AUD EVA BJØRDAL

Verdenspresidenten

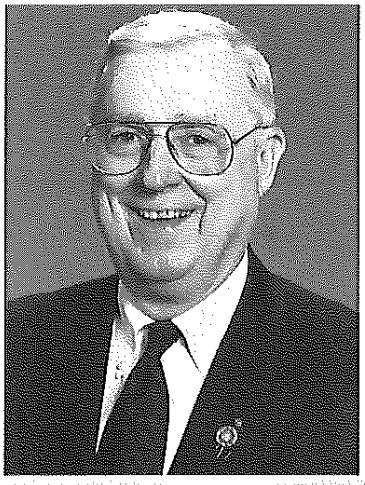

To the Members of the
Rotary Club of Bergen, Norway

Dear Fellow Rotarians

CONGRATULATIONS ON YOUR club's 75th anniversary 27th December 1999. I send you warm greetings on behalf of all the world's Rotary clubs as you celebrate this milestone of fellowship and service 12 June 1999. As one of the early Rotary clubs, your club occupies a special place in the history of our organization and the growth and development of Rotary in your part of the world.

This year, as you plan ways to commemorate this special anniversary, I ask you to keep in mind our focus on «Community Concerns and Children». Celebrate 75 years of service by working to improve the quality of life in your community, making it a place where children can learn and thrive.

Three-quarters of a century ago, someone dreamed of starting a Rotary club here in Bergen. Perhaps it was a Rotarian from a nearby community, or maybe it was a community member who heard of the positive impact that Rotary service was making in other areas. All the good your club has accomplished has evolved from that single dream – a dream that has been enlarged and enriched over the past 75 years. In 1998-99, I encourage each of you to *FOLLOW YOUR ROTARY DREAM* and add your own important contribution to your club's record of achievement.

Sincerely

JAMES L. LACY,
President

Guvernøren i distrikt 2250

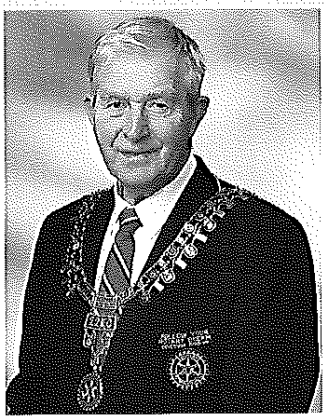

Kjære venner i Bergen Rotary Klubb!

DET ER EN STOR GLEDE FOR MEG å skulle hilse Bergen Rotary Klubb til lykke med 75-års-jubiléum!

Jeg sa det under mitt besøk 13. oktober 1998, at det var med en viss æresfrykt at jeg skulle opptre på vegne av Distriktet i denne klubben. Bakgrunnen for dette er jo at man skal ha respekt for en klubb som har betydd så meget for vår bevegelse.

Bergen Rotary Klubb har opp gjennom disse 75 årene vært en pådriver i arbeidet med å fremme Rotary-idéene på Vestlandet. Den har vært fadder til i alt 8 nye klubber. Disse igjen har fulgt opp med nye fadderskap. Bergen Rotary Klubb fortjener anerkjennelse for sin innsats!

Som rimelig er har klubben også vært i første rekke når det gjelder å stille med sentrale tjenestepersoner i vårt Distrikt. I alt 6 guvernører har til nå kommet fra Bergen Rotary Klubb.

Jeg har selv hatt gleden av å møte tre av disse – Carl Ludvig Godske (1965-1966), Conrad Mohr Kjær (1972-1973) og Olav Harald Jensen (1986-1987).

For mitt vedkommende, står det særlig glans av møtet med Carl Ludvig Godske. 1966 ble vår klubb i Førde chartret, og professor Godske var med på denne begivenheten. Hans opptreden, og hans tale til oss nye rotarianere – er noe som har festet seg i vår klubb.

Bergen Rotary Klubb har alltid vært mellom klubbene i Distriktet som har hatt flest medlemmer – de senere årene omkring 80.

Bergens-samfunnet har med sitt mangfoldige næringsliv og med sine mange sivile og offentlige tjenesteyrker,vært sterkt representert i Bergen Rotary Klubb. Det er slik det bør og skal være.

Jeg vil tro at klubben har vært med på å sette preg på utviklingen i Bergen gjennom disse 75 årene,bl.a. ved at Rotary-idéene har slått gjennom både i tankevirksomhet og i praktisk utførelse i ulike sammenhenger.

Klubben tar nå fatt på en ny etappe. Ikke nok med det – det er snart snakk om et hundreårsskifte.

Gode tradisjoner må vi holde på – men det er et ønske også i Rotary om å tilpasse oss en «ny tid».

Vi må få de yngre – kvinner og menn – til å «tenne» på Rotary-idéene, få dem med i klubbene!

Jeg tror at Bergen Rotary Klubb fortsatt vil være pådriver i dette arbeidet!

GRUNDE SELÅS

Forord

NÅR DET SKAL SKRIVES EN BOK for en Rotary-klubb som feirer 75-årsjubileum, melder det seg en rekke spørsmål om hvordan boken skal utformes. Det finnes en overveldende mengde stoff for en klubb som har vel 3500 medlemsmøter bak seg. En rekke valg må gjøres.

Det var naturlig å begynne med å velge ut stoff fra klubbens 40-årsberetning, med Alf Knag som redaktør, og 50-årsberetningen ved Johan H. Meyer i nært samarbeid med Alf Knag. I tillegg kommer stoff fra de siste 25 årene. Det er bl. a. tatt utgangspunkt i presidentenes årsmeldinger, men disse er ikke gjengitt i sin helhet, slik det ble gjort i de to nevnte beretningene. For alle disse årene er det blitt å «saumfare» vårt innholdsrike arkiv.

Utvalgte glimt fra klubbens utvikling er tatt med, men det er først og fremst lagt vekt på å belyse nærmere forskjellige tema. På den måten kan en prøve å gi et allsidig bilde av klubbens virksomhet. Mange medlemmer har fulgt redaktørens oppfordring om å komme med bidrag.

I tillegg til stoff av historisk art, har det vært viktig å rette oppmerksomheten mot klubben og Rotary generelt i årene fremover. Samtlige medlemmer er i denne forbindelse blitt oppfordret til å komme med tanker og idéer – og ikke minst frimodige og kritiske ytringer – som forhåpentligvis kan vitalisere utviklingen i retningen av en enda bedre klubb. Her har vi alle et ansvar.

Det kunne vært et eget fyldig kapittel med sanger, prologer o.l. Istedenfor er et utvalg av dem plassert utover i boken, i likhet med en del tilleggsstoff. Det er lagt vekt på å få med et godt utvalg av bilder.

For noen av medlemmene kan en del av innholdet synes å være selvfølgeligheter. Men her må en ha i tankene en del forhold. Boken er beregnet på flere grupper av lesere. Det gjelder både medlemmer med opp til 51 år i klubben og nybegynnere. Boken vil bli lest av en del rotarianere i andre klubber og også av ikke-rotarianere, må en gå ut fra. Dessuten må en regne med fremtidige lesere. Det blir neppe skrevet en ny bok før til 100-årsjubiléet i 2024, og det er jo et godt stykke frem. I et historisk perspektiv kunne mangt og mye gått i glemmeboken uten denne boken.

Det meste av innholdet ble skrevet på slutten av vårhalvåret og begynnelsen av høsthalvåret 1998. Siktemålet har vært å få trykket boken ferdig i rimelig god tid før feiringen av jubiléet 12. juni 1999.

Det har vært en interessant oppgave for meg å være hovedansvarlig for boken. Forhåpentligvis får også leserne bedre innsikt i de mange utfordringer og muligheter som har ligget i BRK's virksomhet gjennom årene – og som ligger der for årene fremover.

Jeg takker alle som deltok i arbeidet med boken. En spesiell takk går til Jo Gjerstad ved A.s Centraltrykkeriet for en fin og kreativ prosess i den endelige utformingen av boken.

Einar H.Kolbjørnsen

Rotary og Bergen Rotary Klubb

– *en innledende presentasjon*

Rotary

ROTARY ER EN ORGANISASJON av yrkesutøvere som nyter allmenn tillit. En rotarianer er med i et fellesskap som over hele verden arbeider for en utvikling basert på respekt for enkeltindividet. Dette er uttrykt i Rotarys motto: «Service above self.» Rotary ønsker å fremme høy etisk standard, samtidig som medlemmene utvikler vennskap innen klubben og bevegelsen som helhet.

Rotary aksepterer ikke diskriminering av noen art og spør ikke om rase, religion eller politisk tilhørighet. Dette ville være direkte i strid med Rotarys idealer og bevegelsens mål: «Å gagne andre.» De såkalte «4 Avenyer» («The Four Channels of Service.») danner grunnlaget for all Rotary-virksomhet. Disse 4 hovedveiene er: Klubbtjeneste, samfunnstjeneste, yrkestjeneste og internasjonaltjeneste.

Rotary International ledes av et styre: «Board of Directors», valgt av årskongressen: «Convention». Den lovgivende forsamling er lovrådet: «Council on Legislation», også kalt Rotarys «parlament», og dette trer sammen hvert tredje år. Det internasjonale sekretariatet har hovedkontoret i Evanston, Illinois, USA.

Det viktigste ledd og selve kjernen i Rotarys organisasjon er den enkelte klubb. Hver klubb er selvstendig innenfor svært liberale rammer som er fastsatt i lover og vedtekter. Klubbarbeidet drives på komitébasis, og klubbens medlemmer fordeles på de forskjellige komitéer.

Den første klubben ble stiftet 23. februar 1905 i Chicago av Paul Harris, og denne datoen regnes som Rotarys «fødselsdag». Rotary er i dag en verdensomspennende bevegelse med vel 29000 klubber i 159 land og 35 geografiske regioner og med ca. 1,2 millioner medlemmer.

Rotary kom til Norge i 1922 da Oslo Rotary Klubb fikk sitt charter 1. juni og med nummeret 1211. Stavanger R.K. fikk som klubb nr. 2 sitt charter 18. oktober 1924, med nummeret 1827. I følge matrikkelen for 98/99 er det i Norge 13894 medlemmer fordelt på 336 klubber, inndelt i 7 distrikter med hver sin guvernør.

Norsk Rotaryforum er fra 1. januar 1999 det nye navnet på Norsk Rotaryråd, (Guvernørrådet før det). Forumet som består av de syv norske distriktsguvernørene, er et koordinerende organ for de oppgaver som de norske distriktene er blitt enige om å løse i fellesskap.

I Rotary-klubbene møtes medlemmene én time hver uke hele året. Et Rotary-år går fra 1. juli til 30. juni. Medlemmene har møteplikt for minimum 60% av møtene.

Medlemskap oppnås bare gjennom invitasjon. Bakgrunnen for dette er at en Rotary-klubb skal utgjøre et speilbilde av det lokalsamfunnet den har sin rot i. For å oppnå dette bygger rekrutteringen på prinsippet ett medlem i ledende stilling fra et bredt tverrsnitt av de virksomheter som finnes i klubbens område – i Rotary kalt klassifikasjonsprinsippet.

Bergen Rotary Klubb

KLUBBEN BLE STIFTET 12. juni 1924. Charterbrevet fikk klubben 27. desember samme året og ble dermed den tredje eldste klubben i Norge. Charternummeret er 1865.

Fadderklubben vår er Oslo Rotary Klubb. 75-årsjubiléet vårt feires på stiftelsesdagen 12. juni 1999. Charterdatoen 27. desember – 4 dager før tusenårsskiftet – vil bli markert ved «passende anledning».

Styret 1998/1999 i Bergen Rotary Klubb. Foran fra venstre: William Bull (past pres.), Aud Eva Bjørdal (pres.), Berit Moldskred Mo (innk. pres.). Bak fra venstre: Nils Aardal (styremedl. og kasserer), Arne Dvergsdal (styremedl.), Leif Jarle Aase (sekretær) og Bjart Nygaard (styremedl.).

Pr. 1. oktober 1998 hadde klubben 79 medlemmer, hvorav 12 kvinner.

Møtene holdes hver tirsdag kl. 1900 – 2000 i Klubben, Handelens og Sjøfartens Hus, Olav Kyrres gate 11. Dette er i det samme lokalet i 3. etasje hvor også Torgalmenning RK og Bergenhus RK har sine møter, henholdsvis mandag kl. 1600 og onsdag kl. 1900.

BRK hører med til distrikt 2250: Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland. Distriktet har i alt 51 klubber.

Utdrag av 40- og 50-årsberetningene

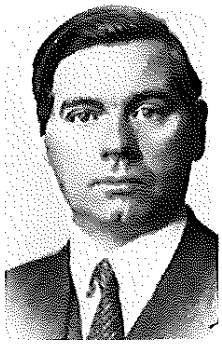

Redaktøren for 40-årsberetningen, Alf Knag.

Redaktøren for 50-årsberetningen, Johan H. Meyer.

Innledning

NÅR 50-ÅRSDAGEN PASSERES, teller vår klubb 85 medlemmer. Vi kan kanskje være så ubeskjedne og freidige og si at det er en flokk bra gjennomsnittsmennesker, godviljens menn, som alle har det samme mål og de samme ønsker. Det er ingen stor flokk, så medlemmene behøver ikke av den grunn å ha store forventninger til klubbens virke. Men man kan kanskje være i besittelse av en behersket optimisme om resultater på lang sikt. Vi vet at der er mer enn 700.000 rotarianere rundt om i verden, de er i samme båt og har det samme mål. Og tallet vokser fra uke til uke. Bevisstheten om det stimulerer, styrker og gir håp om det enn er aldri så langt frem. Det gjelder bare å forsette ufortrødent og ikke gi tapt.

Det faller naturlig å si at det må være en interessant og hyggelig oppgave å skrive en beretning om denne 50 år gamle klubben. Et stimulerende emne, en levende, aktiv klubb med medlemmer fordelt over vidt forskjellige yrker – en institusjon med forbindelser og kontakter utad, både innenlands og utenlands. Men ikke bare det, en venneklubb som holder møter året rundt med foredrag og med diskusjoner, iblant illustrert med lysbilder og film, om emner som spenner over et stort register. En forening som har utlyst og avholdt offentlige premieoppgaver, drevet sommerkoloni for barn, kjøpt, restaurert og drevet gårdsbruk på Osterøy med sommerkurser for ungdom. En klubb som har avholdt 2470 møter, arrangert store distriktskonferanser, intercity-møter, utfarter og reiser for medlemmer, har fått og mottatt gjester på sine møter fra nært sagt alle verdens kanter – altså en levende institusjon i fullt virke og et interessant objekt, men likevel en vanskelig oppgave å lage en historikk i noenlunde konsentrert form.

Rotary kommer til Norge i 1922

ENTEN VI KALLER ROTARY INTERNATIONAL en «bevegelse» eller et «forum» eller et «verdensforbund», så vet vi at det ble startet i Amerika i året 1905, og at den første Rotary-klubben ble stiftet i Chicago av advokat Paul Harris. Man vil uvilkårlig stille spørsmålet: Hva var det som var årsak til og gav impulser til at bevegelsen skulle dukke opp i Bergen 19 år etter? Jo, impulsen og utspillet kom til fra Oslo, som den gang het Christiania, og hvor der 2 år tidligere var stiftet en klubb – den første i Norden. Osloklubben er altså vår fadderklubb og ble stiftet den 23. februar 1922, som var Rotary's stiftelsesdag, og første president var overrettssakfører Trygve Wegge og sekretær major Five.

Rotary kommer til Bergen i 1924

DA DER I LØPET AV VÅREN 1924 ble gjort forsøk på å stifte en Rotary-klubb i Bergen, fortonet byens sentrum seg atskillig annerledes enn den gjør i dag. Det var bare 8 år etter den store brannkatastrofen i 1916, og store deler av sentrum lå i ruiner samtidig som forretningsbarakkene fra 1916 var fremherskende i det sentrale bybildet. Det gikk tregt med gjenoppbyggingen, og nedgangstidene etter forrige verdenskrig hadde satt sitt preg på forholdene. Det kan således nevnes at hele strøket fra Ole Bulls plass til Små-

Bergen Rotary Klubb 1925.
H. Stender, Birger Lund, G. Vedeler, K. Sande, C. Fonahn, Bj. Monsen, E. D. Schou, Chr. Lange, Einar Nielsen, C. Schnitler, H. Vedeler, P. Egidius, C. Lampe, F. Holmboe.

strandgaten var belagt med trebarakker, bortsett fra en enkel tomt: hjørnetomten «Stenderhjørnet», hvor N. P. Stender som den første hadde reist sitt moderne forretningshus. Telegrafverkets kvartal og posthustomten lå øde, og nordenfor Torgalmenningen sto det ikke bedre til. Svaneapoteket kneiste i ensom majestet ved Strandgaten som det første nyreiste hus på den kanten.

Når eldre bergensere tenker tilbake på denne gjenoppbyggingstiden, så vil de minnes de sentrale bydeler som en nokså «rotet» bydel, en blanding av barakker, kjellerruiner, inngjerdede kvartalstrøk, fortau av tre, det gamle barneparkområdet og selve byparken tatt i bruk til barakker.

Bybildet var altså noe ganske annerledes enn det er i dag da Oslo Rotary Klubb's medlemmer våren 1924 kom til Bergen for å søke kontakter og for å sondere terrenget med henblikk på å opprette en klubb i Bergen. Det var overrettssakfører Trygve Wegge og disponent Thor Bisgård som hadde fått denne oppgaven. Det ble i løpet av våren rettet henvendelser til en rekke menn i byen med henstilling om å interessere seg for saken. Resultatet kom på forsommeren.

Starten i «Bergslien-salen» på Hotel Norge 12. juni 1924

PÅ FORANLEDNING AV ARKITEKT HOLGER SINDING-LARSEN, som var nominert som president i Oslo R.K. for perioden 1924 – 25, ble der innkalt til møte på Hotel Norge 12. juni 1924. Møtet ble holdt i «Bergslien-salen» og var sammenkalt av 5 innbydere, nemlig: Henrik Vedeler, Peter Egidius, Carl Lampe, Bjarne Monsen og Moritz Christensen. Der møtte i alt 17 herrer, foruten Sinding Larsen. På dette møte ble Bergen Rotary Klubb stiftet.

Ved anledningen holdt Sinding Larsen et orienterende foredrag og redegjorde for Rotary-bevegelsens ideer og mål og gav en kort oversikt over Rotarys historie fra 1905 til 1922, da den fikk fotfeste i Norge. Hans tale formet seg som en varmfølt appell for Rotary-saken. Han la særlig vekt på vennskapet og fremholdt at dette ble utviklet ved at medlemmene møttes i tillit, i offervilje og i fordragelighet.

Man skulle tenke fritt, tale fryktløst, tjene uegennyttig og ta alt opp i beste mening. Og ikke minst møte livets alvor med den største mulige porsjon godt humør.

Sinding-Larsens sluttbemerkning kan ha den samme gyldighet i dag som for 50 år siden: «I forhold til det store verdenssamfunn vil Rotary ved sin begrensning av medlemskapet alltid bli en liten samling av menn, hvor stor den enn vokser. Men Rotary kan, hvis medlemmene besjeles av den rette Rotary-ånd, bli den surdeig som trengs for samfunnets utvikling og vekst.» Han sluttet med å lese Kiplings dikt «If» i Ole Thommesens oversettelse. Forsamlingen ble så enig om å stifte klubben, og følgende erklærte å ville bli medlem og underskrev protokollen egenhendig som stiftere:

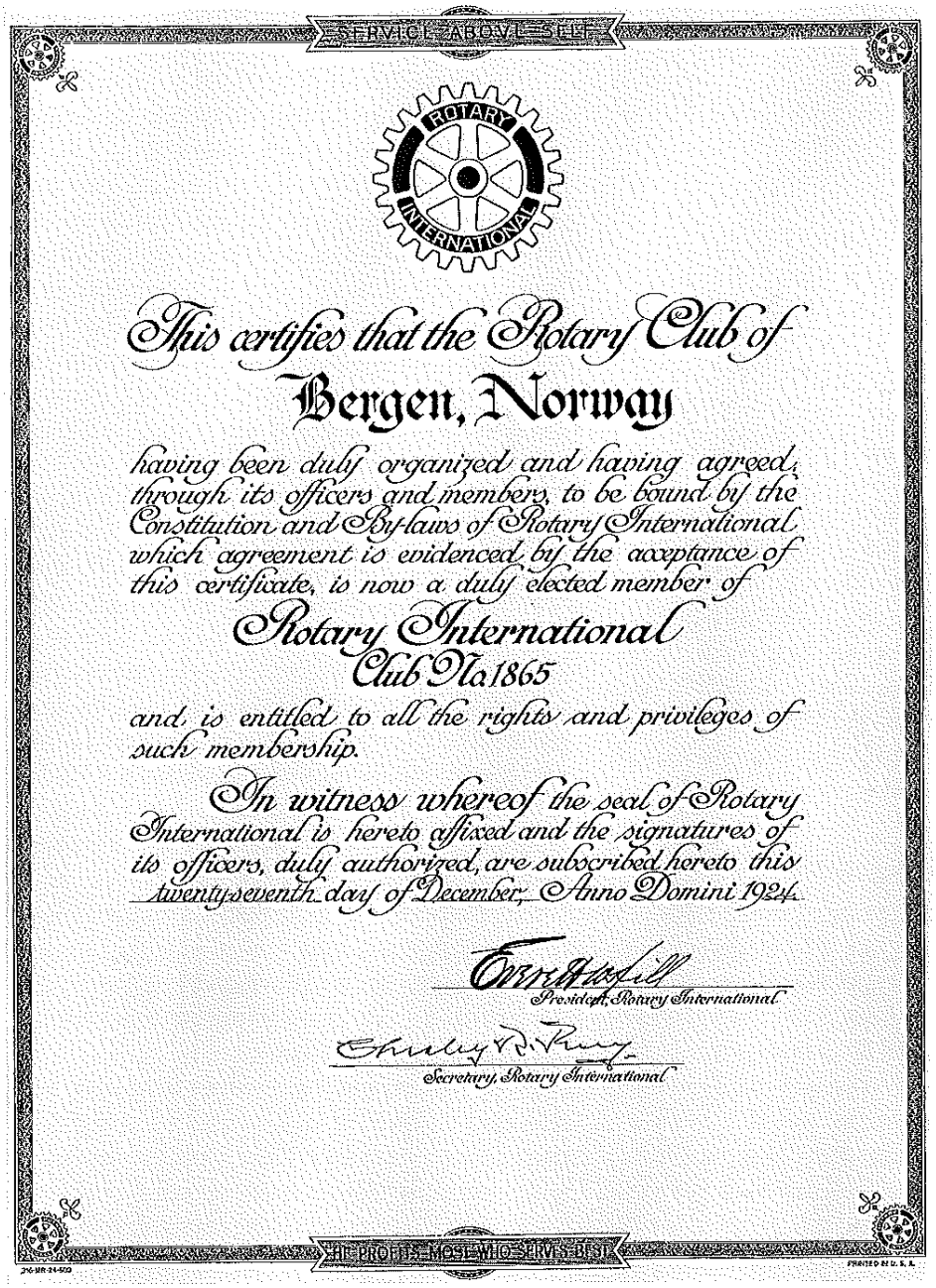

SERVICE ABOVE SELF

ROTARY INTERNATIONAL

This certifies that the Rotary Club of

Bergen, Norway

having been duly organized and having agreed, through its officers and members, to be bound by the Constitution and By-laws of Rotary International, which agreement is evidenced by the acceptance of this certificate, is now a duly elected member of

Rotary International
Club No 1865

and is entitled to all the rights and privileges of such membership.

In witness whereof the seal of Rotary International is hereto affixed and the signatures of its officers, duly authorized, are subscribed hereto this twenty-seventh day of December, Anno Domini 1924.

President, Rotary International

Secretary, Rotary International

THE PROFIT IS MOST WHO SERVES BEST

PRINTED IN U. S. A.

Bergen Rotary Klubbs charterbrev av 27. desember 1924.

Henrik Vedeler
Peter Egidius
Emanuel Reimers
Carl Fonahn
Carl J. Schnitler
Chr. Lange
Carl Lampe
Einar M Nilsen
Moritz Christensen
Karl Sande
Hans B. Fasmer
Bjarne Monsen
Einar Oscar Schou
Håkon Stender
Fred. B Homboe
Gottfred Vedeler
Birger Lund

Til styret ble valgt:

Henrik Vedeler, formann
Carl J. Schnitler
Peter Egidius
Hans B. Fasmer
Carl Lampe, kasserer
Moritz Christensen, sekretær

Det ble besluttet at klubbens faste, ukentlige møtedag skulle være fredag, og møtetiden fra kl. 19 til 20. To av de 17 som var med på stiftelsesmøtet, falt fra med en gang uten å ha deltatt i et eneste møte senere. Et annet medlem falt fra etter et halvt år. De første ordinære møter ble holdt på Hotel Rosenkrantz, eller Bergens Folkehotel som det het den gang. Delvis ble også møtene henlagt til medlemmenes private boliger.

Vekst og arbeid

DET FØRSTE ÅRET var som sagt medlemstallet 15. I 1925 kom der inn 6 nye medlemmer så tallet steg til 21 medlemmer. Det følgende år ble innvotert 9 medlemmer. I 1927 ble der tatt inn 5, og i utstillingsåret 1928 ikke mindre enn 13 nye medlemmer. Dette er det største antall medlemmer som har vært opptatt noe år i klubben. Medlemstallet kom dette året opp i 37. De følgende år fra til 1940 var tilveksten fra 2 til 8 medlemmer pr. år. Ett år, i 1933, ble ingen nye medlemmer opptatt, og den gjennomsnittlige ekspansjon pr. år var 4 medlemmer. Ved 15-årsjubiléet i 1939 var medlemstallet oppe i 69.

Klubben har etter at den frem til 1928 hadde sikret seg en solid og tallmessig sett rimelig grunnstamme, alltid søkt å la utvidelsesarbeidet foregå i et avbalansert tempo for at nye medlemmer skulle få tid til å bli akklimatisert og føle seg hjemme i klubben. Derved har den oppnådd at den gode, kameratslige ånd og tone, som er noe av en livsbetingelse for en Rotary-klubb, alltid har vært fremherskende. Under hensyntagen til byens kultur- og næringsliv hva kvalifikasjoner angår, har klubbens mål samtidig vært å skaffe sosialt interesserte og verdifulle medlemmer inn som aktive rotarianere. En naturlig, jevn utvikling og vekst av klubben har vært målet.

Når Bergen Rotary Klubb den 12. juni 1974 kunne se tilbake på 50 års virksomhet, så kunne vi med trygghet si at ingen annen klubb i Bergen, og ingen forening eller institusjon kan vise en slik jevn, trygg og stor møtevirksomhet som den Rotary-klubben kan se hen til – og vel neppe heller til slike allsidige, varierte og interessante møteprogrammer. Uke etter uke, fredag etter fredag, år etter år, har klubbvennene kommet sammen, vinter og sommer. La oss se på noen tall. De vil gi et innblikk i virksomheten og gi en anelse om det arbeid som ligger bak det hele.

Fra og med stiftelsesmøtet 12. juni 1924 og til og med det siste møtet i klubbåret 1973 – 74 har Bergen Rotary Klubb holdt i alt 2.265 ordinære møter. Hertil kommer en del andre møter og konferanser, bl. a. Club Assemblies, distriktskonferanser, festmøter etc. «Fredagsklubbens» møter i krigstiden er heller ikke tatt med. De utgjorde 209, således at møtetallet med disse kommer opp i 2.464. På disse møter har det vært holdt ca 2.000 foredrag og kåserier. Hvor mange komitémøter, styremøter osv. som har vært holdt i disse 50 år, er det umulig å få oversikt over. Tenker vi på alt det forhåndsarbeidet som disse møter og foredrag har kostet, utarbeidelser av manuskripter, studier, innhenting av opplysninger, statistikker etc., får vi uvilkårlig en dyp respekt for klubben og klubbarbeidet.

Nåvel, det er ikke bare tallene som taler. Vi skal også se litt på resultatene, så vanskelig det enn kan være – i et slikt tilfelle – med en Rotaryklubb som ikke opptrer utad og som ikke søker reklame for seg selv, men bare søker anledning til å være til gagn. Rotary skal være inspirasjonskilden og et hjelpemiddel til å fremme forståelse for de oppgaver og retningslinjer som Rotary har trukket opp. Vi skal være varsomme med å uttale noe om resultatene. En gjennomlesning av denne forholdsvis kortfattede beretning om klubbåret gjennom disse 50 år vil imidlertid gi et grunnlag for bedømmelse.

Det er en mengde saker som i løpet av disse møtene har vært fremme til omtale eller til behandling i klubben. Det har vært sagt med en viss rett at klubben er en smie, eller et verksted, hvor gode tanker og idéer kastes frem, hvor der

reises spørsmål, fremlegges planer og hvor store og små saker blir gjenstand for behandling og diskusjon. Idéer som senere er blitt fremmet gjennom andre kanaler, det være seg kommersielle, industrielle eller andre av samfunnets organisasjoner, har ofte vært luftet først i Rotary. Men Rotary-klubben som sådan gir ingen uttalelser utad og opptrer heller ikke som organisasjon utad i den slags spørsmål.

Når for eksempel Bergen Rotary Klubb i sin tid med store ofre, både fra klubbens og fra medlemmenes side, gikk til innkjøp av Godskegården for å drive kursvirksomhet der, så var det ikke for å stille klubben i relieff. Det var for å sette en god plan ut i livet og dermed gagne samfunnet. Det var heller ikke for å få noe reklame for seg at klubben årvisst satte opp premier ved landbruksutstillinger, men det var for på denne måten å skape et bedre forhold mellom by og land, idet vi derved la for dagen at byens folk hadde interesse av og forståelse for gode ytelser innenfor landbefolkningen. Det var heller ikke for å bli nevnt i avisene at vår klubb i sin tid startet sommerkoloni for mindreårige barn. Det var for å yte service av samfunnsmessig art på et område hvor der hittil ikke var ytet tilstrekkelig av samfunnet.

Rotary Internasjonal er i dag en stor organisasjon som spenner over alle verdensdeler og ca. 100 forskjellige nasjoner. Bergensklubben har så vel som de øvrige norske og utenlandske klubber, i årenes løp beskjeftiget seg med mange oppgaver og av vidt forskjellig art. Det arbeid som er nedlagt, er utført i håpet om å gagne andre.

I de første år opptok Bergensklubben spørsmål om premieoppgaver, og allerede i 1924 kom den første oppgaven, som tok sikte på ungdommen og var av sosial karakter. Den neste kom i 1927 og angikk hvilke krav der må stilles til våre naturlige jordbruksprodukter. Denne oppgaven vakte stor interesse over det hele land, og den premierte besvarelse ble trykt og fordelt i stor utstrekning.

Det ble hvert år oppnevnt en «By og Landkomité» innen klubben for å tilgodese samarbeidet mellom byen og dens oppland. I dette arbeidet var banksjef Thorleif Evanths en foregangsmann. De årlige vestlandske bondestevner som han arrangerte og sto i spissen for i en årrekke, er blitt en fast, årlig tilbakevendende begivenhet. Institusjonen er blitt av stor betydning for et bedre forhold mellom land og by, og for en bedre forståelse for så vel byens som bygdenes forskjellige interesser. Der ble videre utdelt ærespremier ved landbruksutstillinger. Det var kjøpmann John Runshaug som i sin tid tok initiativet til dette.

I 1928 fremkastet overlege Schønfelder tanken om en sommerkoloni for barn under skolepliktig alder. Denne planen vant straks gehør og ble satt ut i livet under stor oppslutning og innsats fra medlemmenes side.

Av de andre saker som klubben har tatt opp, må bl. a. nevnes skogsaken, som alltid har ligget den varmt på hjertet.

Arbeidsløshetsproblemet i mellomkrigstiden var et av de spørsmål som gjentatte ganger ble behandlet i klubben, og diverse forslag til avhjelp ble fremlagt og diskutert. Likeså var freds- og nedrustningsspørsmål oppe til behandling.

«Fredagsklubben» under krigen

Forholdene for Rotary i slutten av 30-årene i Italia og Tyskland var usikre. En internasjonal institusjon som Rotary, som bl.a. hadde til formål å arbeide for internasjonal fred og forståelse, passet ikke inn i Mussolinis og Hitlers planer. Italia gikk først til angrep, og samtlige klubber ble oppløst der 31. desember 1936. I Tyskland fulgte man eksemplet noe senere. Og så kom krigen, og etter hvert som den tyske okkupasjonen gikk videre, ble Rotary forbudt fra land til land.

I Norge kom forbudet i november 1940. Siste møtet før likvidasjonen fant sted, ble holdt på Grand Café fredag 27. september 1940. Klubben har i sitt arkiv en skrivelse, datert Bergen 21. september 1940, sålydende:

«Sicherheitspolizei N.K., Bergen

In der Wohnung des Kaufmanns Tornøe:
3 Ordner (Inhalt Schriftwechsel des Rotarykl.)
1 Referatsprotokolbuch
und diverse Drucksachen
vorläufig Sichergestellt bei der hiessigen Dienstelle
asserviert.

Lang (SS – U.)

L. Schmidt
(SS Obersharführer)»

Tyskerne kunne imidlertid ikke forby at det ble startet en klubb med utelukkende selskapelig tilsnitt, nemlig en sånn uskyldig ting som en bridgeklubb. Rotarianerne stiftet så en bridge-klubb med navnet «Fredagsklubben», hvor medlemmene spilte bridge hver fredagskveld under resten av krigen. Kortene var i alle fall alltid for hånden, om de ikke ble brukt så flittig. For ordens skyld ble klubben også innmeldt i den lokale kortspillerorganisasjonen, så alt den slags var i behørig orden.

Bergen Rotary Klubb var den eneste klubben i Danmark og Norge som under hele krigstiden holdt sine ukentlige møter under dekknavn. Av Rotary-klubbens 50 leveår kan man altså si at mer enn 4 1/2 ble tilbragt «under jorden». Denne perioden danner et eget godt kapittel i Bergen Rotary Klubbs historie. Det er en kjent sak at felles ulykke og vanskeligheter driver frem hjelpsomhet, vennskap og gjensidig støtte, oppmuntring og trøst. Det daglige liv i Bergen under krigen var heller ikke noe unntak i så henseende. Medlemmene av Rotary-klubben ble i disse årene sveiset godt sammen, og i stedet for «Fredagsklubben» kunne den godt ha båret navnet «Kameratklubben». Enhver følte seg «trygg» i samværet og kunne være «åpen» som i sitt eget hjem. Klubben var derfor en kilde for opplysninger og formidling av illegale brev etc. Alle var jo hungrige etter siste nytt. Møtene i «Fredagsklubben» ble for rotarianerne lyspunkter i mørket. Møtene ble som regel holdt på Restaurant Bellevue og noen ganger på Hotel Norge, når Bellevue var opptatt med andre arrangementer.

«Fredagsklubben» sveiset medlemmene bedre sammen enn noen Rotary-klubb kunne ha gjort på vanlig vis.

Det første møtet etter krigen: 18. mai 1945

KLUBBENS GAMLE og trofaste husdikter, Andreas Visted, hadde på eget initiativ, uoppfordret laget en sang fiks ferdig til første ordinære møtet etter krigen – fredag den 18.mai 1945. Møtet ble holdt på Hotel Norge i peisestuene i 1. etasje, altså i det samme rommet hvor Fredagsklubben hadde holdt en del av sine «bridgemøter» under okkupasjonstiden. De siterte strofer over disse linjer kan stå som motto for følelsen og stemningen blant de 34 medlemmer som var møtt fram. Det var dagen etter den første offentlige 17. mai-feiringen etter frigjøringen, og gleden og begeistringen var fremdeles i full blomst. Fedrelandssanger hadde både den foregående dag – og tidligere – runget nokså mange ganger og på mange steder, så det var muligens med hensikt at Visted hadde valgt Marseillaisens toner til sine 2 vers. De ble sunget med begeistring.

REKK DIN HÅND

Mel.: Marseillaisen

Rekk din hånd, rotarianer
Frem til håndtrykk med frende og venn.
Her er fest, her er flagg, her er faner,
:/:det er festlig å leve igjen, :/:
frihetsdag opprunnet
nå tenke, tale kan vi fritt,
se forskjell mellom mitt og ditt
alle bødlene er nå forsvunnet.
Vårt land er atter fritt!
Fra fem års mareritt!
Nå er – vi fri – vi jubler mot sky,
Ja, fryd deg, Rotary.

Rotarianer – rekk frem hånden –
Klubben gjenoppstår i vår by
Ennå lever Rotary – ånden,
:/:vennskapsbåndene knyttes på ny:/:
utover hele jorden,
og vennskapsflammen lyse skal,
sterkest skal den stråle her fra Norden.
Den hele menn'skehet
nå stevner frem mot fred!
Så kan – påny – vi juble mot sky,
et leve Rotary!

Andreas Visted

Der følger også en glede ved å vite at klubben utgjør en karakteristisk stemme i det store Rotary-orkester, som favner hele kloden med sine toner. Vi vet at der rundt om i verden er tusenvis av klubber som på tilsvarende måte jevnt og utrettelig går etter de samme spor som vi i Bergen. Det er også en glede å vite – og det gir trygghet – at hver dag holdes der mer enn tusen Rotarymøter rundt om i verden. I det vennlige, kameratslige miljøet i disse klubbene blir man inspirert til etisk tenking, man får en videre horisont og bringer nye og gode impulser ut til dem man kommer i kontakt med. Noe godt av tanker og idéer kan dukke opp hver dag. Det hender at det er en liten tankegnist som tenner de store utviklingsbål som lyser over verden. Bevisstheten om alt dette inngir glede, og gleden skaper smil –

et faktum som kan studeres på hvert eneste Rotary-møte.

Klubbens tidligere president og mangeårige sekretær, Bjarne Minde, forsto bedre enn noen annen hva humør og smil betyr både for klubb og sak. Han utformet sin mening med følgende ord: «Et anstrøk av lys tone og godt humør bør få en god og bred plass på våre programmer. Der er mange fordeler ved at man dyrker humøret. Humør av godt hjerte skaper smil – og smil avvæpner den mest formidable motstand. Og slik avvæpning, endog i det små, befordrer fred og fremmer godt forhold mellom menneskene.»

Klubblivet og møtelokalene

Rotary-klubben har stort sett vært i den heldige situasjon at den har disponert over hyggelige møtelokaler. I den første tiden var det på Hotel Rosenkrantz, og senere avvekslende på Hotel Norge og i losjen «Den gode Hensigt». Fra september 1930 ble Grand Hotel Terminus klubbens faste møtested frem til krigsutbruddet i april 1940. Hotellet ble besatt av tyskerne som allerede fra 9. april la beslag på lokalene. Etter stans i møtevirksomheten i april og mai, kom man sammen igjen fredag 28. juni i Grand Cafés selskapslokaler, og møtene fortsatte her til slutten av september. Rotary var da kommet inn i tyskernes søkelys og ble forbudt. Siste rotarymøte ble holdt 27. september. Klubbens protokoller og papirer ble beslaglagt i den utstrekning okkupantene fikk fatt i dem. Kassens innhold var «forsvunnet», d.v.s. gitt bort til veldedige institusjoner.

Klubblivet i Bergen Rotary Klubb har i årenes løp artet seg på lignende måte som det formodentlig foregår i de fleste norske klubber. Der er et foredrag eller et kåseri på de aller fleste møter, når ikke indre anliggender, valg eller lignende, legger beslag på møtetiden. Foredragene suppleres til dels med diskusjoner. Foruten bransjeforedrag har der vært holdt foredrag om så å si «all verdens spørsmål» – vekslende og i kontakt med tidens tanker og problemer. Klubben kan si om denne virksomheten ved klubbarbeidet – at «intet menneskelig har vært fremmed». Emnene kan ha vært av mer eller mindre lokal interesse for byen eller dens oppland, de kan ha vært av brennende samfunnsmessig art. Lysbilder og film har vært flittig nyttet i tilknytning til emnene.

Samværet etter møtene har vært av stor betydning for klubben. Enkelte har spilt bridge, særlig i årene før krigen, mens andre – de fleste – dyrker samtalens kunst, til dels diskusjon om emner i forbindelse med det foregående foredrag. Disse diskusjoner og den meningsutveksling som finner sted etter møtene, kan være meget verdifull.

Det har i årenes løp i tilknytning til årsdager, jubiléer, konferanser og store besøk vært holdt fester. Således har det regelmessig i februar måned, omkring årsdagen for Rotarys stiftelse, vært holdt et grand galla møte med damer. Til disse festene har der vært avfattet sanger, og klubben

Vennskap

Vennskap, deg vi høyt berømmer
ligner himlens hvelving blå
hvorfra lys og varme strømmer,
spreder alle skyer grå.
Vennskap, det er hjertevarme,
det er glede, sympati,
det gir livet all sin charme
og det skaper harmoni.

Uten vennskaps lyse gleder
blir jo livet kaldt og mørkt.
Hva er rikdom eller heder
hvis du lever i en ørk ?
Nei, la vennskaps fakkel skinne
over spøk og munterhet,
og i motgang vil du finne
hjertet er på rette sted.

Her i denne venneklynge
vil vi synge vennskaps pris,
vennskapsbåndet som vi slynge
knyttes kan på tusen vis.
Som Rotary-hjulet bringer
vennskapsbåndet om vårt bord,
på Rotary-hjulets vinger
skal det nå omkring vår jord.

Andreas Visted

«De stille timene»

Fra årsmeldingen 46/47 – Presidenten, Alf Knag:

«De stille timene etter møtet, med passiaren, snadden og kaffen, de forlenger livet!».

Dette til ihukommelse for ettertiden.

Presidenten 1973/74, Hans Wilhelm Gullestad, med sekretæren Kaare Namtvedt (nå Geilo RK), ved sin side. I bakgrunnen et utvalg av de mange bannerne som klubben har mottatt gjennom årene fra store deler av verden. Bannerne ble hengt opp til hvert medlemsmøte – helt til vi kom i nåværende lokaler i 1992.

har vært i den heldige situasjon å ha hatt en del husdiktere, som har vært på pletten med sin Pegasus. Uten forkleinelse for andre må nevnes to avdøde, Andreas Visted (A.V.) og Johan Nordahl Olsen (N. O.).

Enkelte av deres sanger er blitt klassiske og nyttes ved festlige anledninger over det hele land. En tredje husdikter som bør nevnes er Harald Sontum, president 1939-40, som under signaturen H.S. leverte noen morsomme leilighetssanger, avfattet på kav bergensk.

Kontakt utad og besøk i utenlandske klubber kommer inn under Rotarys 4. formål angående utvikling av internasjonal forståelse, goodwill og fred gjennom et verdensomspennende kameratskap mellom menn fra alle yrker. En av de større begivenheter i klubbens historie i 30-årene var turen til Newcastle-området våren 1933 – og de engelske klubbers gjenvisitt det følgende år, da vår klubb feiret sitt 10 års jubileum.

Bergensklubbens vennskapsklubb i Norden er Aarhus R.K. Det har etter krigen vært gjensidige besøk klubbene i mellom, og der er mellom enkeltmedlemmer av begge klubber knyttet varige vennskapsbånd. Fra Amerika har klubben i årene etter krigen hatt gjentatte besøk av grupper av rotarianere så vel som av mange enkelte besøk.

ROTARY

Mel.: Havet er skjønt.

Rotaryvenner, vi heiser vårt merke
nu da vi samles til fest her i kveld.
Enig og tro gjør i samhold oss sterke,
kjeden vi slutter langs Norriges fjell.
Venner vi eier jo rundt om i verden,
det gir i motgang oss styrke og håp.
Opad mot høidene drager vår ferden.
Målet å styrkes i renhetens dåp.

Rotaryvenner, la sangen nu runge,
sangen gir solstreif på daglivs ferd.
Synes enn veiene stenet og tunge,
målet vi skuer gir livskampen verd.
Det som vi vil, er å tjene det gode,
hjelpe oss selv ved å føre det frem,
slik at vår fane rundt om på vår klode
lyser som fredsstegn om arne og hjem.

Johan Nordahl-Olsen, 1929

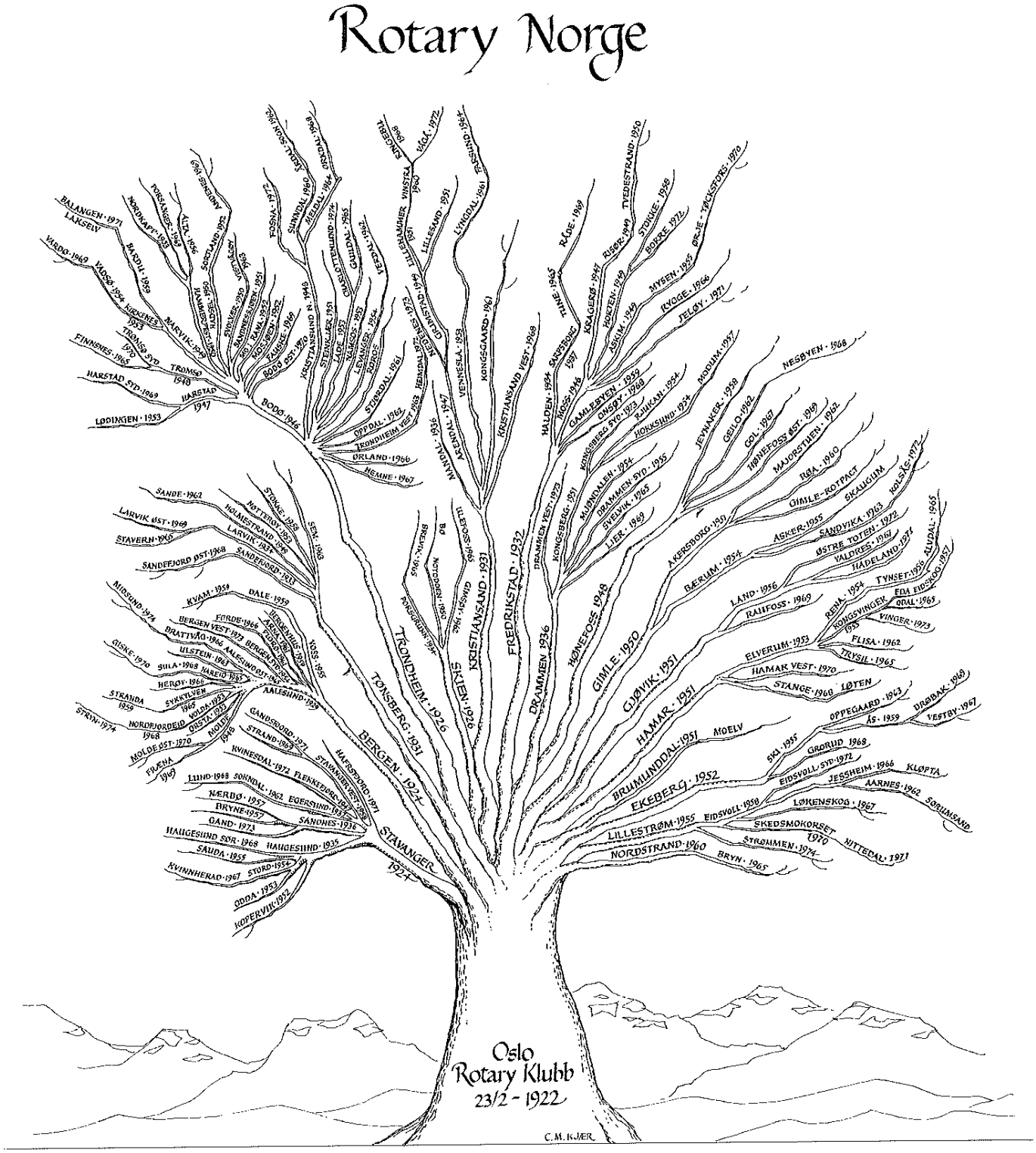

Tidligere president og guvernør Conrad Mohr Kjærs «Rotary-tre» fra 1974

Ajourført oktober 1974

Fra klubbens 40-årsjubileum i 1964: Lauritz Wiborg (t.v.), Knud Fleischer, Gunnar Askim, Olav Harald Jensen (pres.), Mentz von Erpecom, Frithjof Sælen.

Mer om klubbvirksomheten 1964-1974

Av Ingemund Fænn

TIÅRSPERIODEN FRA 1964 TIL 1974 (frem til BRK's 50-årsjubileum) var preget av dramatiske begivenheter på verdensscenen, med alle ingredienser unntatt en ny verdenskrig, selv om også den trusselen var der. Tiåret ble innledet med skuddene i Dallas, som tok USA's 35. presidents liv, John Fitzgerald Kennedy. Også perioden gikk ut med den største politiske skandale i dette århundre, som førte til at USA's 37. president, Richard M. Nixon, valgt med større oppslutning enn noen annen president, måtte trekke seg fra sitt høye embete. Mellom disse historiske ytterpunkter, som hele verden var opptatt av, har vi hatt en Vietnam krig som riktignok er avsluttet, men som fortsetter like blodig, nå under etiketten daglige og endeløse «brudd på fredsavtalen». To lynkriger i Midt-Østen holdt på å utløse en verdensbrann, men eksplosjonene i den uuttømmelige kruttønnen har heldigvis ikke fått så alvorlige følger hittil. Tiårsperioden var også preget av enorme naturkatastrofer, tørke eller flom, som krevet millioner av menneskeliv, samtidig med at velstanden, tross enkelte økonomiske kriser og tilbakeslag, har øket i den siviliserte verden. Den første alvorlige energi- og oljekrise har i tiåret skaket verden mer enn andre begivenheter, mens vårt eget land – med sin nye olje – er utropt til verdens rikeste nasjon – med nye muligheter og nye problemer.

Vi har opplevet menneskets første skritt på månen, og vi er omsider blitt bittert klar over at jordens ressurser ikke er uuttømmelige, at vi må beskikke vår egen klode for at kommende generasjoner skal kunne overleve. Naturvern, miljøvern, vern om ressursene, stans av forsøpling og forurensing og folkeeksplosjon er den nye skriften på veggen. Men vi kan makte å løse problemene og gjøre det levelig, hvis vi bruker de midler vi har, og utnytter de enorme tekniske fremskritt som også preger perioden. Det krever både innsats og forsakelse.

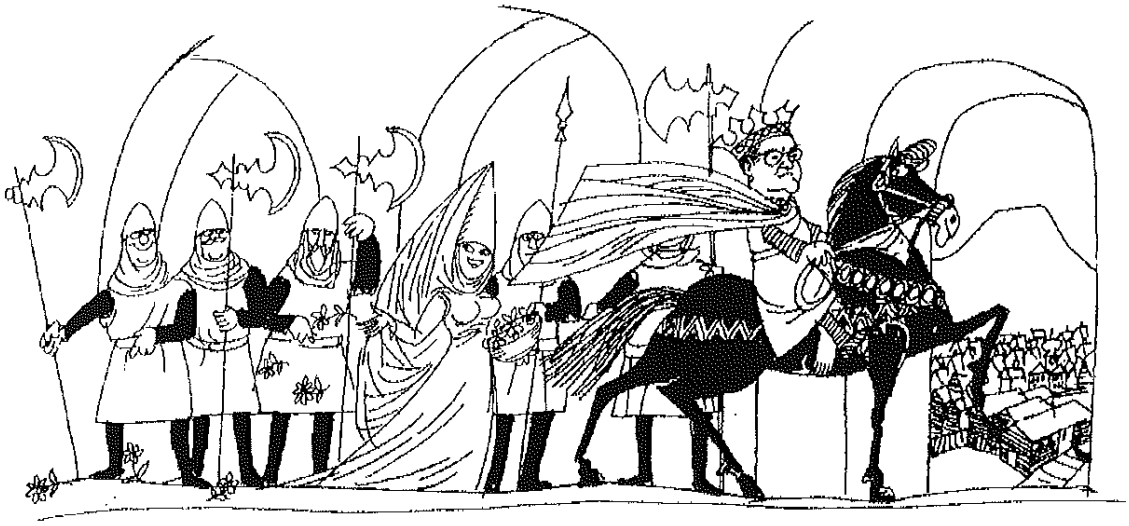

Festbanketten i Håkonshallen 16. juni 1973 i forbindelse med distriktskonferansen som BRK arrangerte. Vår guvernør, Conrad Mohr Kjær, leder an.

Rotary er et lite hjul i denne sammenheng. Men også de små hjul er viktige i det store maskineriet. Rotarykjeden er blitt utvidet og styrket, og til sist kommer det an på det enkelte rotarymedlems innsats i sitt daglige virke – og i samarbeid og samkvem med andre.

En av de viktigste sakene i Bergen Rotary Klubb i tiårsperioden har vært et intenst arbeid for internasjonal ungdomsutveksling. B.R.K. har passert 200%- grensen for Rotary Foundation, og vi nærmer oss nå 300%. Godskegården Kleppe, «det største enkelttiltak i klubbens historie», har vært et viktig ledd i dette fruktbringende arbeidet med kontakt over landegrensene. I mer enn 20 år, fra Johan Gran på et medlemsmøte i 1949 meddelte klubben at «i går kom jeg i skade for å kjøpe Godskegården for 10.000,- kroner», og til gården i 1970 ble en selveiende stiftelse, har store ungdomsflokker fra mange land der funnet nye verdier i tilværelsen i samkvem mellom nasjoner. I denne perioden er Godskegården som egen stiftelse sikret til samme ungdomsformål for generasjoner, i Calle Godskes ånd og etter hans ønske. (Se side 54 om utviklingen videre.)

Ved overtakelsen av Dr. Solheims klinikk og ominnredning til Sandalstunet – et ettervernhjem for psykisk handikappede – deltok B.R.K. sammen med en del andre serviceorganisasjoner, og har fortsatt et medlem i styret. Frelsesarméens nye hybelhus for tidligere alkoholikere fikk også en hjelpende hånd fra B.R.K.

Et særlig høydepunkt var besøket av verdenspresidenten, en smilende personlighet fra Østen, og Rotary's første verdenspresident valgt fra den kant av verden. Hans enkle, men manende valgspråk var: «Keep Rotary Simple». Det er ikke organisasjonen som er hovedsaken, men det arbeid den utfører.

På det organisasjonsmessige plan er det skjedd atskillig i perioden. Loven har fått en grundig gjennomgåelse og en nødvendig ajourføring og «modernisering».

Lovendringer er ikke bare nødvendige, men også en meget møysommelig operasjon som skal gjennom mange instanser. Lovkomitéen gjorde et godt arbeid. Møtedagen om fredagen har vært hellig fra starten av. Men nå er dagen innhentet av den nye tid, med lørdagsfri og større utfart fra byen. For mange blir det en ubeleilig møtedag. Det måtte gå utover fremmøtet. Forsøksvis ble torsdagen møtedag i sommermånedene, og i 1971 tok en skrittet over til tirsdagen, men med bibehold av kveldsmøter. En 45-årig tradisjon ble brutt, men bruddet gikk merkelig smertefritt. Møtestedet har også voldt en del problemer. Ingeniørforeningen ble ingen løsning, vi vandret tilbake til B.H.I.F. – til gamle tomter.

I tiårsperioden er der opptatt 38 nye medlemmer, et enkelt år ingen, ett år ti.

Rekrutteringen har vært tilfredsstillende. «Hvorfor skiller Bergen Rotary Klubb seg så fordelaktig ut fra de fleste andre klubber ved sitt samhold og gode kameratskap?» spurte guvernør Joachim Rønneberg. Svaret er klart. De eldre har alltid tatt vare på de gode tradisjoner i klubben, bidratt til at nye medlemmer raskt har funnet seg til rette og følt seg hjemme i klubben.

Ingen Norsk Rotary-klubb er i sterkere grad

Første distriktsmøte i Bergen, 27. og 28. april 1929. Fra utflukten til Solstrand.

enn B.R.K. tradisjonsbundet i beste forstand. Med 3 nittiåringer og 2 chartermedlemmer i fin form, spenner medlemsstokken over et halvt hundre år, en aldersforskjell som bare har gitt seg positive utslag. Enkelte av de eldre i klubben har år etter år hatt 100% fremmøte – i seg selv en prestasjon. Men det viser seg også at Rotary-klubben er blitt en viktig del av vår daglige gjerning.

500 møter, alle med et fast og lødig program, kanskje halvparten ved egne medlemmer, i løpet av et decennium. Hva har de ikke gitt oss av glede og inspirasjon til innsats, av innsikt i emner om det spesielle og det allmennmenneskelige, på det lokale, det nasjonale og internasjonale plan! En riktig blanding av alvor og humor, et varmende vennskap og kameratskap, som alle er verdifulle fasetter i det prismet som er vårt erfaringsgrunnlag – og som årsrapportene fra de forskjellige presidenter så tydelig forteller om.

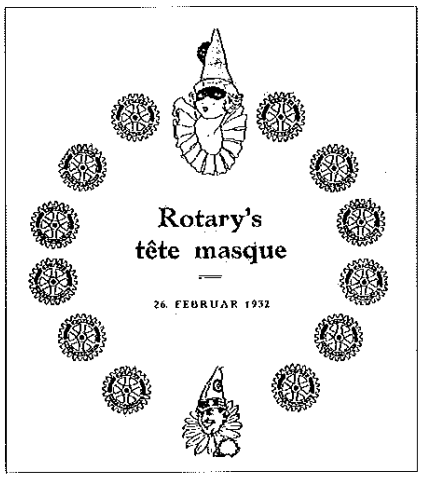

«Glimt» fra noen av de første 50 årene

UTDRAG FRA ÅRSMELDINGENE

1924/25: Det første foredraget som ble holdt, var «Om inngåelse av og oppløsning av ekteskap og familieforhold under og efter,» ved o.r. sakfører Peter Egidius. Det neste ble holdt av tannlege Carl Fonahn og gjaldt «Kalkens innflytelse på det menneskelige legeme.»

1926/27: Depresjonen skapte visse vanskeligheter for Rotarys utbredelse.

1931/32: 26. februar ble det avviklet et ball på Grand Hotel Terminus under mottoet «Tête masque». Stor stemning!

1932/33. Det som slår en ved gjennomgåelse av møtereferatene fra de senere år, er den store

OPPTAKET I RI

Chartringen av klubben vår var det ikke mulig for medlemmene å markere på selve dagen 27. des. 1924. Forklaringen på dette er ganske enkelt den at klubben selv ikke kjente til opptaket. I møteprotokollen for 2. jan. 1925 heter det:

«Formannen refererte et telegram som var innløpt fra Chicago, fra sekretæren for Rotary International, Perry, og hvilket meddelte at vår klubb på møtet den 27. des. 1924 var opptatt i Rotary International og var tildelt nr. 1865. Det besluttedes sendt takketelegram.»

Ved alle senere jubiléer er markeringen av opptaket utsatt til januar eller februar p.g.a. den «uheldige» datoen like etter jul. Unntaksvis feires 75-årsjubiléet på stiftelsesdagen 12. juni.

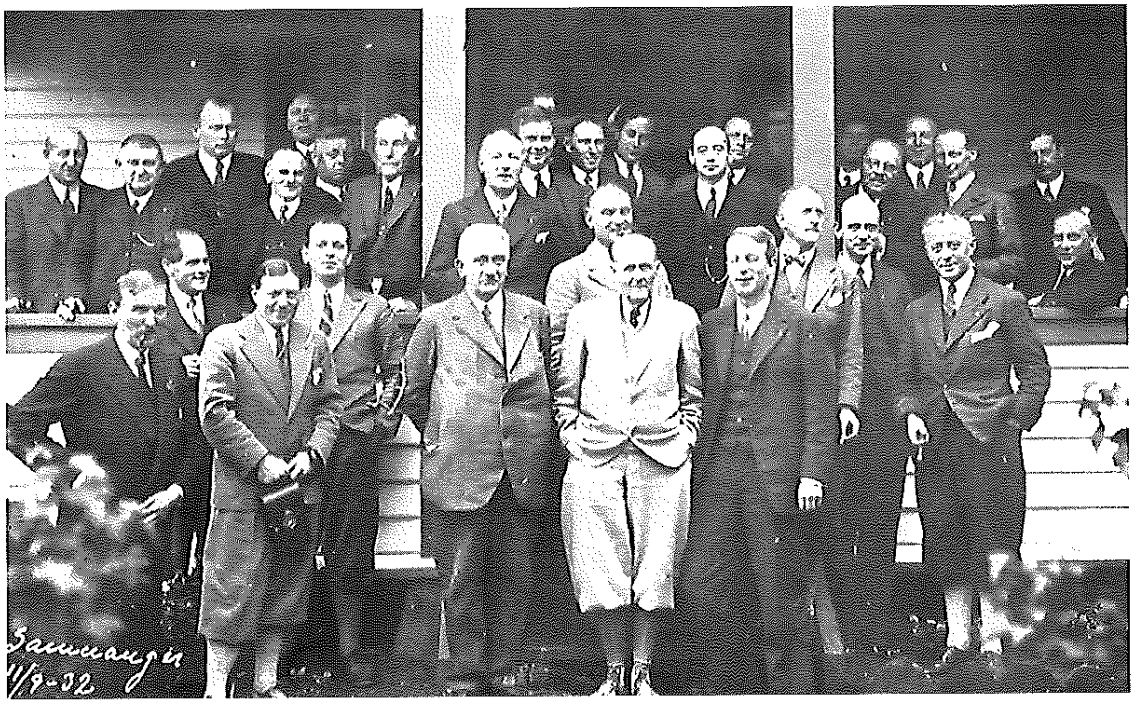

Fra Paul Harris' besøk i september 1932. Utflukt til B.E.V.s krafistasjon i Samnanger. Harris i midten flankert av direktør Bjercke på B.E.V. og Eilif Amundsen.

aktive innsats som klubbens medlemmer viste ved dagsaktuelle foredrag. Det forekommer ikke noen innbudte foredragsholdere.

1933/34: Et møte i august ble holdt som et «far- og sønnmøte».

Møtet 8. juni var overordentlig vellykket. Med 15 privatbiler bar det «ut i det blå».

1934/35: John Walter retter en oppfordring til alle klubbens medlemmer om å bekjempe snakket om Bergen som en kjedelig by. Alle må bidra til å gjøre byen mer morsom og mer hyggelig.

1938/39: Årsmøtet 28. april ble markert med en festlig sammenkomst etter møtet, hvor det ble servert sjø-ørret á kr 3.- pr. kuvert. – Klubben dro på «plassertur» 8. juli. Først hjemsøktes Wald. Hansens landsted på Milde, hvor medlemmene «forfriskes», deretter videre pr. motorbåt til Knags sted ved Fanafjorden, hvor røkelaks med tilbehør ble inntatt – og sluttelig ble det gjort strandhugg på Seløen (Kvila), hvor presidenten sørget for kaffe og andre drikkevarer.

1939/40: Et minnerikt julebord ble avviklet i Schjøtstuene under utfoldelse av stort seremoniell.

1945/46: BRK var den første klubb i okkupert område i Europa som kom i gang igjen etter krigen: 18. mai 1945. – Vår klubb fikk æren av å holde den første norske distriktskonferansen etter krigen. Det var den gang bare ett distrikt, nr. 67. Konferansen ble en enestående begivenhet for alle våre gjester.

1948/49: Det ble vedtatt å forhøye kontingenten fra kr. 25.- pr. halvår til kr. 40.-.

1950/51: Sekretæren utarbeidet i årets løp et helt nytt kartotek over klubbens medlemmer. Dette kartoteket gir ikke alene de nødvendige personal-opplysninger, men inneholder også opplysninger om deres virksomhet innenfor klubben som styremedlemmer, foredragsholdere m.v. Kartotek-kortene ble siden innført i en rekke norske klubber.

1959/60: Komitéen for samfunnstjeneste, ved Hans Isaksen, fortsatte sitt aktive arbeid for en brannskadeavdeling ved hospitalet Betanien. Red.anm.: BRK var med på å delfinansiere den brannskadestuen som noen år senere ble en realitet på Betanien under ledelse av dr. Halvdan Schjelderup. Grunnlaget ble lagt for den første systematiske brannskadebehandling her i landet. Senere ble avdelingen lagt til Haukeland sykehus. Det er en glede nå 40 år etter å

kjenne til at klubben vår var med på å fremme denne saken.

1960/61: Av spesielle innslag i programvirksomheten bør nevnes det imponerende «Rotary-bånd over grenser,» med lydbåndtaler og filmer, som skulle gi et tverrsnitt av norsk og lokalt bergensk stoff til bruk for en del klubber langt borte.

1969/70: Vi hadde en fast oppnevnt stedfortreder for sekretæren.

1973/74: Hyggelige tilstelninger var det flere av. Både John Runshaug og Bjarne Monsen fylte runde år – henholdsvis 90 og 80 – og holdt hver sin fest for oss alle. Verd å minnes er det også at Bjarne Monsen inviterte samtlige medlemmer hjem til seg – i mindre grupper – over en 4-ukers periode, et tiltak som også bidrar til å fremme kameratskapet i klubben.

Klassifikationsvise

Mel.: På blomsterklædt bakke...

I Rotary alting gaar i rotation
som hjulet sig dreier omkring.
Dog undtagen er visst Klassifikation,
som er en ret indviklet ting.
Før medlem du blir, maa du granskes saa nøie
og let du ei slipper igjennom naaløiet,
for vanskeligheten den ligger deri
at «Tversnittet det os av byen skal gi».

Nu kan vi faa se det saa vakkert paa prent,
i tredelt fortegnelse stor,
det kaldes «Klassifikationsreglement»
et væmmelig vanskelig ord.
Det rummer hvert fag og de tusinde grene,
men kunsten den er just at skaffe dem «rene»
thi minimum 60 procent maa det bli
hvis «Tversnittet det os av byen skal gi».

Etsteds hvor de handet med trælast især,
hvor halvdelen levet derav,
de solgte sit tømmer, ja planker og trær
og wood-pulp og masser av stav.
I Rotary-klubben et medlem alene
var representant for de næringslivsgrene,
med det kom visst derav, og var visst fordi
at «Tversnittet det os av byen skal gi».

Men byen som levet av shipping og fisk
av stokkfisk og klipfisk og tran,
av sild som var saltet og sild som var frisk
var uten en eneste mand.
Og skibe med damp og med motor saa store
paa fjerneste have og i vore fjorde
en eneste hadde, istedet for ti
hvis «Tversnittet det os av byen skal gi».

Andreas Visted, produktiv huspoet.

Men hvis du i Rotary vil ha en plass
saa skynd dig og vær ikke sen,
hvis ikke du kan komme ind under «glas»
forsøk dig saa paa porselain.
Paa flasker og lamper og alt som kan knuses
paa stentøi og kopper og and't som kan brukes,
saa vil du snart merke hvor let det vil gli
for «Tversnittet det os av byen skal gi».

Hvis derimot *Aandens* arbeider du er,
«Pianist», «Organist», «Fløitenist»,
«Chaufførskole» ogsaa du kan finde der,
ja, saa er der «Ortopedist».
Og «Slagtehus» kan du som aandsprodukt bruke,
ja, «Tandlæge» med – der er altid en luke,
men klikker det alt, prøv paa «Løsgjengeri»
for «Tversnittet det os av byen skal gi».

Hvis atter behandles Klassifikation,
et forslag til ændring jeg har.
Lad bare det hele gaa i rotation
og sammen det rør i et kar.
Lad klasser og erhverv og hvad det mon være
i en kasserolle faa sammen rotere,
da først kan med sandhed oprigtig vi si'
at «Tversnittet det os av byen skal gi».

A. V. 1929

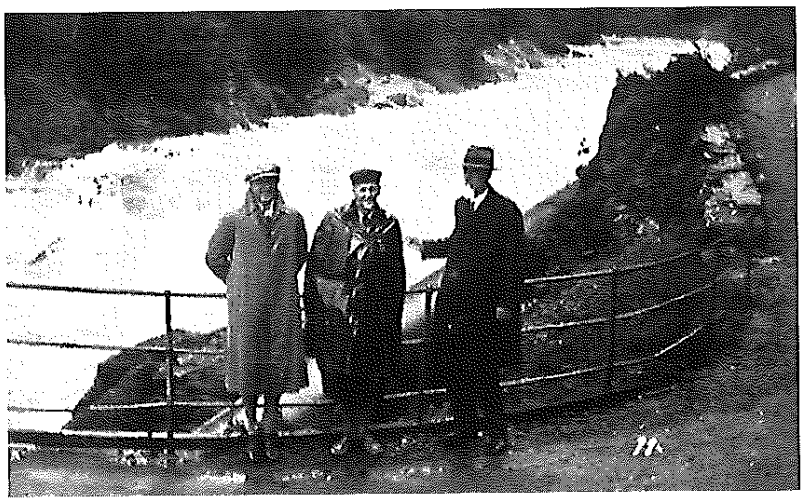

Fra Paul Harris' tur på Vestlandet. Pres. Amundsen viser ham Stalheimskleiven som de besteg til fots. Nederst til høyre sluttes kontakten med bergensklubbens fortropp ved Sammangerbroen. Johan Wilhelm Eide til venstre.

FORMANN/PRESIDENT

Første gang betegnelsen «president» ble brukt i BRK, var i referatet fra medlemsmøtet 9. mai 1937. Presidenten var da Wilhelm Gulbrandsen. I tidligere år ble «formann» brukt. I ettertid blir alle kalt presidenter. Tilsvarende var det for de andre klubbene her i landet.

* * *

HUSKAPELL

For mange år siden hadde klubben sitt eget huskapell. Dette bestod av Eyolf Berg Olsen, piano, Johan Wilhelm Eide og Conrad Mohr Kjær, fioliner. De spilte til gangen om juletreet og ved andre festlige og høytidelige anledninger.

* * *

TRYLLEKUNSTNER

Klubben kunne glede seg over vår muntre og dyktige amatørtryllekunstner, Hans Isaksen, som bl.a. «tryllet frem» mange penger til sin fanesak, brannskadeavdelingen – den gang på Betanien Sykehus.

* * *

HUMOR FRA KRIGSÅRENE

I «Fredagsklubben» under krigen kom medlemmene ofte med antydninger og historier på okkupantenes bekostning – og i særdeleshet overfor de norske nazistene. Dette var det populært å gjøre også i årene like etter krigen – og nå i full åpenhet.

På en fest i klubben i 1947 refererte toastmasteren bl.a. til disse to episodene:

- En fisker på Torget i Bergen ropte: *«Fin, feit makrell, like feit som Gøring!»* Mannen ble arrestert og satt inne i 14 dager. Så stod han på Torget igjen: *«Fin feit makrell – like feit som for 14 dager siden!»*

- På trikken stod en liten, blek pusling av en guttehird i full mundur. Da kom en frisk, kraftig sportsjente som demonstrerte kjekt med sin nisselue. Puslingen skuler stygt til henne, men tør ikke foreta seg noe. Hele trikken blir oppmerksom, men jenten later som ingenting. Så skal småhirden av, og på stigbrettet fatter han mot, snur seg og hveser mot henne: *«NISSE!». «Nei, skal du det, småen? Så får vi hjelpe deg da»*, sier jenten, mens hele trikken brøler av latter.

NOEN VERS FRA «EN VENNESKÅL FOR BJARNE MONSEN»

Mel.: «Jim og jeg»

Når vi no skal hylle Bjarne Monsen,
daglig dont og dåd og dyd og sånt –
og ska finne utløp for responsen
så *må* det skje på denne melodont:

Lykkelig e den
så *har* fått han te venn!
Syng det om igjen:
Lykkelig e den!

Vennesæl og velsett alle steder –
utenlands som her i egen by.
Underlig at denne gledesspreder
egentlig e litt sjenert og sky

Lykkelig e den
så *har* fått han te venn!
Syng det om igjen:
Lykkelig e den!

Endåg han gjør lite vesen a' det,
Bjarnes nachspiel kjenner alle te!
Kem har ikkje fått me sokkolade
hem te hon så ikkje fikk bli me!

Lykkelig e di
så *har* fått gotteri!
Og di stemmer i:
Lykkelig e vi!

Bjarne, du har holdt it ord så Hamlet
trøkte ut: «The readyness is all.»
Frimerker – og venner – har du samlet
Venner, vi vil drikke Bjarnes skål!

Lykkelig e den
så *har* fått deg te venn!
Syng det om igjen:
Lykkelig e den!

Jakob Skarstein

Klubben i fortsatt utvikling

Endringer i samfunnet

I OMTALEN AV KLUBBENS VIRKSOMHET for tiåret 1964-1974 innleder Ingemund Fænn med å peke på en del begivenheter «på verdensscenen». Her skal gjøres noe tilsvarende for de påfølgende 25 årene, og dermed sette medlemmenes opplevelse av klubben – og Rotary generelt – inn i en helhetssammenheng. Det er selvfølgelig vanskelig å velge ut stoff, men de følgende få momentene i konsentrert form kan være med på å friske opp hukommelsen.

70-årene ble avsluttet med at den kalde krigen frøs til igjen, bl.a. fordi supermaktene planla nye atomvåpen og sovjetrusserne angrep Afghanistan. Norge fortsatte inn i oljealderen. Det var i disse årene at formuen i Nordsjøen ble avdekket for alvor.

80-årene ble i begynnelsen preget av usikkerhet og uløste motsetninger, til og med frykt for en ny verdenskrig. I Norge kom forbruket ut av kontroll. Den internasjonale krisen rammet oss hardt. Oljeprisene raste nedover. Vi fikk bankkrise og gjeldskrise.

90-årene ble innledet med Sovjetunionens sammenbrudd. USA sto igjen som verdens eneste supermakt. Den største økonomiske veksten skjedde i Øst-Asia, særlig Japan. Gapet mellom fattige og rike land økte. Mange land har i de siste ti-årene vært preget av diskusjoner omkring verdier, etikk og moral, også i vårt land. Konkrete resultater etterspørres. Generelt kan en si at politikerne har hatt problemer med å gripe fatt i den raske tekniske utviklingen. Dette gjelder ikke minst det vi kaller «medierevolusjonen» og utviklingen av datateknologien. Det er lagt økt vekt på utdanning. Norge har gått gjennom to utdanningsreformer – «Reform-94» for videregående opplæring og «Reform-97» for grunnskolen. Det er også foretatt en omorganisering i høgskolesystemet. Folkeavstemmingen i -94 hadde som resultat at det heller ikke denne gang ble søkt medlemskap i EU. Mot slutten av ti-året har det vært ustabile forhold i økonomien i store deler av verden.

OPPSUMMERING

INTERNASJONALT HAR DE SISTE 25 ÅRENE – i likhet med århundret som helhet – vært preget av undertrykkelse, sult, miljøødeleggelser, vold og krig. Men det kan med like stor rett pekes på frigjøring, arbeid for fred, medisinske fremskritt, økt velferd og bedre teknologi. Utviklingen har ført med seg raske og grunnleggende forandringer og har vært preget av motsetninger og paradokser. Forholdene er svært forskjellige rundt om i verden. Norge er blitt et av de rikeste landene, men også her er det mennesker som faller utenfor og trenger hjelp. Alt i alt går vårt urolige århundre ut med mange påtrengende spørsmål og utfordringer.

BYEN VÅR

BERGEN LEVER SELVSAGT IKKE helt sitt eget liv, men preges av den generelle utviklingen. Likevel kan det pekes på forhold som er spesielle for byen.

Stort sett kan det sies at Bergens næringsstruktur skiftet tyngdepunkt fra handel og sjøfart før 1940 til industri 1945 – 70 og videre til offentlig virksomhet fra 1970. Den gamle handelsbyen fikk preg av å være «det offentliges by». Det nye velferdssamfunnet førte til en kraf-

Presidenten i jubileumsåret, overingeniør Jacob N. Greve, er her flankert av de to gjenlevende av stifterne, kjøpmann Carl N. Lampe (t.v. og bokhandler Bjarne Mensen. Den siste har gått på nesten hvert eneste av de 2500 møtene som er holdt gjennom 50 år.

Bergen Rotaryklubb 50 år:

Jubileumsfeiring med fest og teaterkveld for 200 eldre

— Det plager nok rotarianere litt i dag at Rotary-bevegelsen er lite kjent blant folk utenfor medlemmenes rekker, og at dette kan gi støtet til mange misforståelser og feiloppfatninger. Vi har så absolutt ingen ting å skjule og kan gjerne legge alle oplysninger om vår virksomhet på bordet, men på den annen side har Rotary aldri vært særlig utadvendt. I dag kreves det imidlertid mer utadvendthet og åpenhet i alle forhold enn tidligere, og det fører med seg at det folk kjenner lite til, har lett for å bli mistenkeliggjort.

Klipp fra «Bergens Tidende» 23. januar 1975.

tig aktivitetsøkning i sektorene helsestell, høgere utdanning og kultur. Det som bekymrer spesielt for Bergen som næringsby, er tendensen til at eierkontroll og ledelse i økende grad er flyttet ut av byen. Den påstås å ha blitt «filialbyen».

Andre stikkord for byens utvikling er disse:

Massebilisme, svekket sentrumsfunksjon, nye kjøpesentre i utkanten, vei-, tunnel- og brobygging, boligbygging spredt utover, kulturaktiviteter.

«Glimt» fra hvert av de siste 25 årene

Utdrag fra årsmeldingene

Disse korte «glimtene» som er valgt ut, rettferdiggjør slett ikke bredden av aktivitetene for det enkelte klubbår. Hensikten er å vise noe av mangfoldet i denne tidsperioden. Mer om det enkelte år er å finne i samlemappene i klubbarkivet. Dette gjelder også de tidligere klubbårene.

1974/75: Den største interne begivenheten var feiringen av klubbens 50-års jubileum. På charterdagen 27. desember ble det holdt et ekstraordinært klubbmøte. Selve jubileumsfeiringen foregikk fredag 24. januar 1975 med en tilstelning for over 200 av byens enslige og eldre i bankettsalen på Hotel Norge – og etterfølgende teaterforestilling på Den Nationale Scene. Etter forestillingen var det så en mer intim jubileumsfest på Hotel Norge for klubbens medlemmer med damer og en del innbudte gjester.

1975/76: Et av høydepunktene var «En Queld i Schjøtstuene i de gode, gamle Dage». Det er nå kun ett spisemøte i måneden, og styret har subsidiert kuvertprisen med kr. 10,–.

1976/77: Med vår klubb som vertskap, ble det holdt city-møte i B.H.I.Fs festsal 15. mars. Emnet var «Medmenneskelighet i praksis», med innlegg av et medlem fra hver av naboklubbene. På flere møter ble vektlagt ressurs- og miljøspørsmål.

President Christian Norman som «De Bawher auer den gantzen Garden». En meget spesiell kveld med damer i Schjøtstuene 16. desember 1975.

1977/78: Programmene har vært bygget opp rundt mottoet: «Tjen for å føre menneskene nærmere hverandre.» President-elect-ordningen ble innført i klubben. På møtet 12. april fikk vi hedret våre 50-årsjubilanter Johan W. Eide og John Runshaug. Klubbens eneste charter-medlem, Carl Lampe, gledet oss med sitt nærvær.

1978/79: Av saker som engasjerte, var utarbeidelse av nye vedtekter. Utformingen av nytt Rotary-banner for klubben samt ny logo, fikk vi også aksept for. Våre månedlige spisemøter har vært godt besøkt.

1979/80: Yrkeskomitéen har vært spesielt aktiv og arrangerte bl.a. årets city-møte med program fra G.S.E. -besøket til New Zealand. I anledning Rotary Internationals 75-års-jubileum ble det holdt festmøte på Hotel Norge for samtlige Bergens-klubber.

Presidentskifte juni 1981. Finn N. Nielsen (til venstre) avløser Carl H. Frønsdal.

1980/81: Det har vært en fornøyelse for styret å lede klubben i det forløpne år. Det har vært holdt i alt 30 «3-min». I vår klubb er det 4 medlemmer som har oppnådd 50-års medlemsskap og som får tildelt «Special certificate».

1981/82: Olav Harald Jensen har i vårsemesteret vært leder for et G.S.E.-team til distrikt 508 i USA og Canada. Gjenvisitt neste år. 6 nye medlemmer er tatt opp.

1982/83: Klubben passerte 900%-tillegget til Rotary Foundation. 35 møter har vært holdt med egne foredragsholdere. 6 av møtene har vært med damer.

1983/84: Komitéarbeidet fungerte godt, stort sett med sosialt givende hjemmemøter. I sommer- og høstsesongen nyttet presidenten blomsterbuketter fra egen hage som hilsen til klubbens jubilanter og som takk til foredragsholdere. Han åpnet møtene med høvelige Kumbel-grukk.

1984/85: Klubbens 60-årsjubileum ble feiret 15. januar med et utmerket arrangement på Hotel Neptun. Presidenten og en rekke medlemmer deltok ved Bergen Inner Wheel Klubbs 50-årsjubileum på Hotel Norge 15. mars.

1985/86: Programkomitéen har fulgt opp presidentens ønske om temaene «Arbeidsløshet blant unge» og «Bergen i forandring» og belyst disse i en serie møter. Det ble blåst liv i 3-minutteren igjen, og denne posten ble gjennomført på de fleste av årets møter.

1986/87: Klubbens regnskap viser et positivt resultat, vesentlig grunnet utemøter og kostnadsbesparelser. Presidenten mener personlig at BRK bør ha mer nyrekruttering fra næringslivet.

1987/88: Programkomitéen og de øvrige komitéer har bidratt til å holde et høyt aktivitetsnivå. Det ble lagt vekt på å bevisstgjøre hvert enkelt medlem på sitt eget forhold til klubben og dens aktiviteter.

1988/89: Det har vært spesielt vektlagt å gi møtene en form og en ramme som fremmer kon-

takten mellom medlemmene. Ut fra denne hensikt har vi også hatt pratemøter ca. en gang pr. måned. Noen av medlemmene ønsker seg en viss justering av denne praksis.

1989/90: Det ble lagt vekt på å finne frem til foredragsholdere fra vår egen krets. Miljøvern var et aktuelt tema. Vi har tatt utfordringen om kvinnelig medlemskap meget alvorlig.

1990/91: Vår klubb inviterte til city-møte for orientering om EØS og EF. Arrangementet ble en suksess. President og styret har hatt som ambisjon å se på mulighetene for vår klubb til å drive med utadrettet prosjektvirksomhet.

1991/92: I samarbeid med de 4 andre Bergensklubbene hadde vi et meget vellykket arrangement i forbindelse med RI-president Rajendra K. Saboo og frues opphold i Bergen. Det var besøk på Bryggen Muséum, Lepra-muséet, Troldhaugen og Statoil, dessuten et stort arrangement i Håkonshallen. Vedtak i styret om opptak av kvinnelige medlemmer i klubben. 5-klubb-samarbeid mellom presidentene i de indre Bergens-klubbene.

1992/93: Etter styrets mening var det et godt og positivt Rotary-år med fint samhold og vennskap mellom medlemmene. Satsing på hjemmemøter for styret og komitéene bidro utvilsomt til dette. For første gang ble foretatt opptak av kvinnelige medlemmer.

1993/94: Det største engasjementet var distriktskonferansen hvor vår klubb var arrangør, dessuten feiringen av BRK's 70-årsjubileum. Arkivkomitéen har i år hatt ansvar for «glimt fra arkivet» i hele 16 ukebrev.

1994/95: Vårsemesterets programramme hadde «Bergen som kulturby» som gjennomgangstema. Klassifikasjonskomitéen og medlemskomitéen er slått sammen til én komité.

1995/96: Yrkesetiske spørsmål ble tatt opp. Klubben fikk 9 nye medlemmer, hvorav 3 kvinner. Våre ledsagere ble invitert til 14 møter. Fremdeles har noen medlemmer så lav møteprosent at de bør vurdere sitt medlemskap.

1996/97: Klubben vår arrangerte city-møte om etiske problemer ved gendiagnostisering hos mennesker. En del av klubbens medlemmer og ledsagere hadde tre minnerike dager i Litauen.

1997/98: 13. juni sto klubben vår for chartringen av den første Rotaract-klubben i Bergen. 18 medlemmer og ledsagere deltok på interessant tur til Stettin. Arbeidet med en fullstendig registrering av arkivmateriellet er kommet et godt stykke videre.

1998/99: Fra høsthalvåret: Besøk på utstillingen: «Bli kjent med hjernen din.» Foredrag «Hvordan kan vi holde oss evig unge?» Teaterkveld. Hovedtema for året: «Tradisjon og ungdom.»

Busstur lørdag 9. mai - 92 til Osterøy med besøk bl.a. på Godskegården.

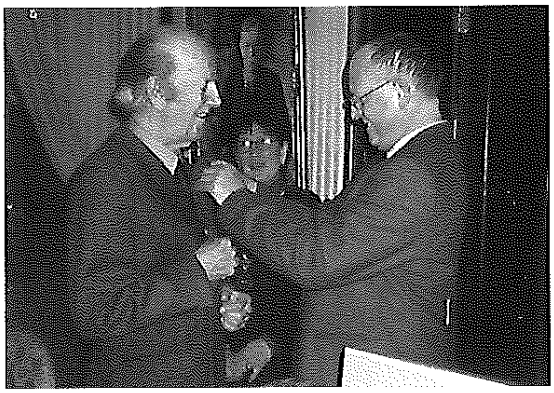

Johan Rieber Mack overrekkes 50-årsnålen 22. november -98 av presidenten 97/98, William Bull.

Medlemsmøtene

Møtene starter med at presidenten presenterer eventuelle gjester, etterfulgt av meldinger. Deretter kommer den såkalte «3-minutteren». Kveldens foredrag tar vanligvis en halv time med påfølgende spørsmål og drøfting. De fleste møtene holdes i møtelokalene, men en del arrangeres som bedriftsbesøk, ekskursjoner etc. Programkomitéen har ansvaret for programmet. Noen av de andre komitéene får ansvaret for å arrangere enkeltmøter.

«3-minutteren»

Opprinnelig skulle «3-minutteren» omhandle Rotary-saker. Etter hvert er det blitt til at medlemmene står helt fritt i valg av tema. Det forutsettes at «3-minutteren» ikke skal drøftes, men være til ettertanke for medlemmene. Ofte blir 3 minutter til 5 minutter og vel så det. «3-minutteren» er i de senere år blitt gjennomført på de fleste møtene. Vanligvis blir «3-minutteren» fordelt på medlemmene etter alfabetet.

«3-minutter» holdt 30. juni 1998

Av Nils Aardal

«25-års krisen»

For noen få uker siden ble jeg behørig feiret i anledning av at jeg da hadde vært ansatt av samme arbeidsgiver i 25 år. Som så ofte ellers i livet, fikk jeg først anledning til å reflektere over markeringen, eller bakgrunnen for markeringen, etter at feiringen var vel overstått.

Mange tanker gjorde seg gjeldende, spesielt forskjellene fra den gang da jeg ble ansatt i 1973, til i dag. «3-minutterens» selvpålagte tidsbegrensning gjør det umulig for meg å dele alle tankene med dere, det ville kanskje heller ikke være ønskelig.

Det jeg derfor skal begrense meg til, er noe som er kommet helt ut av kontroll i løpet av disse 25 år, nemlig moteriktige ord og uttrykk.

Før i tiden, den gang, var det tilstrekkelig at vi «leste igjennom» ting for hverandre, men så skulle vi begynne å «kvalitetssikre» det andre hadde skrevet. I dag er visst ikke det godt nok heller. I dag skal det «verifiseres.»

Før i tiden, den gang, var det bra med «nytenkning». Plutselig var ikke det heller godt nok for en bedrift som ville seg selv vel. Vi måtte bli «kreative». Heldigvis var det tilstrekkelig i noen år. Men nå holder heller ikke det: Nå må vi lære oss å bli «innovative».

Før i tiden, den gang, var det nok å ha «mål». Så var det heller ikke tilstrekkelig. Vi måtte få oss «strategier». I dag er det heller ikke godt nok Nå må vi minst ha «visjoner». I Statene er de kommet enda lenger: Der må en bedrift med respekt for seg selv ha en «mission»! Hva blir det neste?

Før i tiden hadde vi «møter». Så var ikke det fint nok. Vi måtte ha «seminarer». «Workshops» må man også ha. Men finest av alt er tross alt «symposier».

Før i tiden, den gang, hadde vi «forretningsforbindelser». Det ble til «samarbeidspartnere» som igjen ble til «strategiske allianser», men intet er finere enn «kløster».

Før i tiden hadde vi «oppfatninger» og «meninger». Nå har vi «persepsjoner».

Mine venner, min 25-årskrise vil nok gå over, men «keiseren» vil få stadig nye klær, gamle meninger som var mer enn dekkende nok, vil få nye uttrykk og innpakninger. Hva var det det lille barnet i eventyret sa? «Han har jo ikke noe på seg!» Det samme kan vel hevdes om en del av vår talemåte i dag og!

«3-minutter» holdt 15. desember 1998

Av Trond Grindheim

«Trivsel og kvalitet»

Først en liten tilståelse – jeg opplever faktisk disse 3-minutterne som noe av det mest positive på medlemsmøtene – særlig fordi det er en fin mulighet til å bli kjent med de mange klubbmedlemmene.

Ikke bare kommer de forskjellige personlighe-

tene relativt tydelig frem – i tillegg er vi alle representanter for en yrkesmessig egenart som preger oss alle i større og mindre grad.

Vi er kort sagt som Diogenes i tønnen – hver med sitt lille kikk-hull mot omverden.

Derfor er det både verdifullt og interessant å høre hva andre ser gjennom sitt hull i tønnen. I beste fall kan man bokstavelig talt få utvidet sin horisont. Og nettopp det er hva jeg forstår et vesentlig moment i Rotary-bevegelsen.

Men hva kan så en relativt ung tannlege bidra med i denne sammenheng – som ikke bare kikker *innover* i godtfolks munner – men som i tillegg betrakter denne lille del av vår verden *speilvendt* – gjennom et lite redskap?

De neste minuttene vil kanskje antyde et svar – og i hvert fall gi et ørlite gløtt inn i en privatpraktiserende tannleges tankeverden. Og det kan jo være skremmende nok...

Enkelte ganger – særlig i selskapslivet – og spesielt etter noen glass vin – blir man ofte stilt følgende spørsmål: «Hvordan orker du å grave folk inn i munnen dag etter dag?»

Det er selvfølgelig et aldeles håpløst spørsmål å besvare i en slik sammenheng. Det blir omtrent som å spørre tidligere forlagsdirektør Brikt Jensen om hvordan han orker å lese bøker hver dag.

Svaret blir nemlig det samme for oss begge: Det oppleves som et interessant og godt yrke – nærmest en hobby... Og er man så lettsindig å la seg gjenvelge som formann i Bergen Tannlegeforening, blir det faktisk også en slags livsstil.

I tillegg kan det by på andre og aldeles overraskende gleder...

For en tid siden opplevde jeg nemlig – midt i arbeidstiden – og midt under et større, såkalt broarbeid – en sterk, spesifikk følelse – nærmest av euforisk karakter. Og jeg må her få tilføye at jeg vanligvis ikke er henfallen verken til lystgass eller andre kunstige stimulantia – i arbeidstiden. Så senere på dagen – da stemningsleiet hadde falt tilbake til sitt normale leie – forklarte jeg denne opplevelsen som et *akutt tilfelle av yrkesrelatert glede.* Simpelthen en stille, sann glede over å få utføre et så flott yrke som mitt.

Den var en fin opplevelse – derfor ble det også en fin dag – for meg.

Fullt så fin ble den nok ikke for pasienten som resten av dagen – og faktisk også hele natten - opplevde en aldeles fantastisk tannpine.Dette skulle nærmest bevise at det finnes en hårfin balanse i regnskapet mellom smerte og glede her i livet. Et regnskap som vi tannleger – i hvert fall i arbeidstiden – kommer relativt godt ut av.

Men fra denne spesielle opplevelsen skal jeg driste meg til å trekke historien inn i en generell sammenheng som går på begrepet *lykkefølelse.* Og her må jeg støtte meg til en annen profesjon – nemlig filosofene – representert ved Karin Monsen som sier:

«Lykkefølelse oppstår først og fremst når et menneske har konkrete erfaringer med egen meningsfylde, egen verdi, egen brukbarhet – og har gjort en skikkelig innsats på et eller annet område.»

Dette passer i hvert fall godt i min erfaringsverden – og med min utsikt fra den før omtalte «tønnen».

Og jeg vil avslutte med en konklusjon som på mange måter er kortversjonen over samme tema:

Trivsel og kvalitet er innbyrdes avhengige størrelser i alt vi mennesker foretar oss.

Det gjelder – som beskrevet her – i yrkeslivet, det gjelder i privatlivet... Og det gjelder forhåpentligvis også i Bergen Rotary Klubb!

«3-MINUTTER» HOLDT 9. MARS 1999

Av JOHAN FREDERIK MOWINCKEL

Forbrukere, våkn opp!

Jeg vil snakke litt om makt, forbrukermakt, den makt som du og jeg har, men som vi meget sjelden bruker. Vi har en tendens til å finne oss i alt mulig, vi trekker på skuldrene og mener at det skal vel være slik.

La meg nevne eksempler:

I alle år har vi funnet oss i å sitte på legenes venteværelser. Til tross for at vi har fått tildelt time – vi har i realiteten inngått en avtale om et møte – men så skal vi sitte i 1 kvarter, 1/2 time, 1 time blant andre syke mennesker, blade i basillinfiserte, gamle ukeblad og vente til det passer den andre avtalepartneren å se på oss. Det er en fullstendig mangel på respekt for andres tid som vi av en eller annen merkelig grunn finner oss i. En slags gammel overdreven respekt for øvrigheten – doktoren, presten og sorenskriveren.

Et annet eksempel: Skal du sette inn penger i banken og ikke bruker telebank, så må du trekke nummer og vente. 2 av 6 luker er åpne, i to andre er der folk, men de teller eller snakker i tele-

fon. Lengre bak er der rikelig bemanning, men kunden, selve ballets egentlige dronning, må vente og vente for å få plassert sine penger til en elendig rente. Og vi finner oss i det. Det må vel være slik. Nei – det må nemlig ikke være det!

Et tredje eksempel: Et nytt system er i ferd med å bli utbredt. Før var det bare den monopolistiske drosjenæringen som kunne tillate seg å si: «Du er nå kommet inn i køen, vennligst vent.» I dag blir du på stadig flere ISDN, kontortelefoner, hos reisebyrå, advokatkontor, regnskap og revisjon osv. møtt av: «Alle linjer er dessverre opptatt, all lines are busy, please wait», etterfulgt av musikk som slett ikke passer ditt øre, for to minutter senere å få den strålende opplysningen: «Du er rykket fremover i køen, please wait.» Og tellerskrittene går, og frustrasjonen øker mens musikken hamrer i øre ditt. Og du som kunde finner deg i det.

Og du finner deg i byråkratenes sommel og udugelighet og i politikernes unnfallenhet. Behøver jeg å nevne kassakøene i enkelte supermarkeder, eller alle de sure, uskolerte butikkansatte, den svært ofte elendige service hos SAS, tragedien Gardermoen.

Og hva med oss forbrukere når det gjelder kjøp av ny leilighet eller enebolig? Da jeg flyttet i leilighet, forstod jeg at verden var forandret. Den ene veggen i gjesterommet ble svart, «Ja, det er en kuldebro, vi har dessverre glemt å isolere her.» Lydgjennomgangen er brutal. Etter å ha foretatt egne lydmålinger med eksperter, ble det konstatert at nivået var langt dårligere enn det bygningsforskriftene tilsier. «Ja, dessverre, murerfirmaet har ikke isolert i leiligheten over, men lagt flisene rett på betongen, både i bad, våtrom og entré. Murerfirmaet er dessverre i mellomtiden gått konkurs.» De fleste finner seg i det. Visste dere at Bergen er en av de verste byene når det gjelder slendrian i lydisolering? Bare Drammen er enda verre. Men selv på Aker Brygge har de måttet bryte opp og etterisolere. Men de aller fleste finner seg i misærene og tror på utbyggers ord og skuldertrekk. – Det var så varmt og godt i ryggen når vi satt på WC i vår nye leilighet, helt til vi oppdaget at et herværende, ledende rørleggerfirma hadde koplet varmt vann i det kalde systemet og kaldt i det varme. Så var det å flytte ut, skjære hull i veggen og koble om. Rørleggeren var heldigvis skamfull.

Hvor vil jeg hen?

Jo, vi må slutte å finne oss i alt mulig. Vi må si fra, rope, skrive, la ledelsen få vite. Ikke for å kverulere, men for å si vår oppriktige mening. Vi har som forbrukere en enorm makt, den bør vi bruke. Fagbevegelsen er flink der, vi burde få andre sterke forbrukergrupper – Gardermobrukere, SAS-kunder osv. Vi snakker om at kjedene i matvarebransjen dirigerer utvalget og servicen. Sannheten er at de er fullstendig avhengige av kundens dom. Hvis et flertall av kundene ville si: «Vi forlanger at du fører de og de varene, ellers så handler vi ikke hos deg,» så er makten plassert der den egentlig hører hjemme, hos the ultimate consumer.

Foreningslivet burde blomstre: Allmennlegepasientenes forening, Remakundenes forening, Trumfkortbrukernes forening, Frustrerte bankkunders forening, De-som-ikke-lenger-orker-å-høre-at-de-rykkerfremover-i-køens forening.

Forbrukere, våkn opp!

Utdrag fra en 3-minutter fra 1984 (ved redaktøren) angående spørsmålet om å slutte i klubben vår.

...Om en vil ta sitt medlemskap opp til vurdering – hva kan så tale for at en overveier å gå til det skritt å slutte? Her er noen eksempler: En er ikke i stand til – eller villig til – å prioritere Rotary i rimelig grad. Eventuelt kan det være det motsatte – at opplegget for klubbens virksomhet ikke lar en bli aktivisert nok. Andre grunner: En trives ikke så godt på det mer personlige planet; en får ikke skikkelig tak på det omtalte Rotaryvennskapet. Noen mener kanskje at klubbens sammensetning av medlemmer på flere måter er for ensartet. Det kan i det hele tatt bli trivielt og tamt og lite engasjerende å være medlem i lengden, iallfall i perioder. Andre kan få vanskeligheter på det mer prinsipielle planet, f. eks. når det gjelder Rotarys oppfølging generelt eller akkurat vår klubbs oppfølging – eller muligens den etterleving som den enkelte av oss står for i og utenom klubben...

Etter en grundig vurdering vil noen kanskje komme til at det ikke er riktig bare å «slenge med» i klubben fra år til år. Valget står mellom å rette på dette eller overlate plassen til en annen. Forhåpentligvis vil de aller fleste finne ut at et og annet kan og bør en gå inn for å rette på, så vel

med en selv som klubben som helhet. Dessuten er det å håpe at en får fornyet – kanskje forsterket – overbevisning om at det virkelig er et privilegium å være medlem av klubben vår, vel å merke et *forpliktende* privilegium.

UTDRAG AV ET FOREDRAG I KLUBBEN I 1976

Ved professor dr. med. TOLLAK B. SIRNES

De selvrealiserende menneskene

Den «konstruktive medisin» har slått fast at de fleste av oss på langt nær bruker de ressurser vi egentlig sitter inne med, kanskje bare 5-10% av ressursene. Hva er det så som karakteriserer de selvrealiserende menneskene, hvilke egenskaper har denne eliten?

Det kan settes opp 12 punkter for den knippe av egenskaper – det syndrom – som disse forholdsvis meget få mennesker har. Disse egenskapene kan være «stjerner» som vi kan «navigere» etter, men ikke nå.

1. De er sikrere på å erkjenne virkeligheten. Den fornuftsbestemte virkelighet er fremtredende.
2. De kan bedre akseptere seg selv og andre.
3. De har større spontanitet. De har færre hemninger og kan «bli som barn igjen».
4. De er mer problemsentrerte og mindre egosentrerte; de kan glemme seg selv.
5. De har et mer uttalt ønske om å være for seg selv; de er nødt for å være alene for å tenke gjennom argumenter; de trenger ro.
6. De er mer selvstendige og ikke så avhengige av andre; de er autonome mennesker – de lar seg ikke så lett lede.
7. De kan mer anerkjenne og beundre andre mennesker; de kan glede seg over at andre gjør det godt.
8. De har øket evne til å oppleve salighetsstunder – i elskov, musikk, litteratur, kunst, natur etc.
9. De tar større del i fellesskapet – familie, naboskap, menneskeheten.
10. De er mer med i mellommenneskelige forhold.
11. De er mer demokratiske i sin karakter.
12. De har øket evne til skapende virksomhet – til kreativitet.

Kommentar: Hvilke tanker gjør vi oss om oss selv og våre muligheter?

FOREDRAG, ÅRLIGE MØTER, FELLESMØTER ETC.

DET ER NEPPE NOEN ANDRE klubber, organisasjoner e.l. som praktiserer å ha så mange foredrag etc. på programmet pr. år. Noen møter om sommeren er pratemøter uten fast program, men likevel er det et imponerende arbeid som ligger bak tilretteleggingen av årets vel 40 av 50 møter. Det nyttes både egne medlemmer og inviterte foredragsholdere, men det legges vekt på å ha flest mulig egne medlemmer.

En god del av foredragene avspeiler aktuelle spørsmål av internasjonal, nasjonal og lokal art. Enkelte år settes spesielle tema i fokus på flere møter, f.eks. ressursspørsmål. En av «gjengangerne» er yrkesetiske problemstillinger – naturlig nok i en Rotary-klubb.

Det er selvsagt ikke mulig å ramse opp alle temaene som er tatt opp gjennom de 25 siste årene. Men det skal tas med noen eksempler – valgt i fleng:

Yrkesforedrag

NÅR NYE MEDLEMMER er blitt varme i trøyen etter et år eller to, holder de yrkesforedrag – også kalt «ego-foredrag» – om sitt arbeid og personlige forhold. Senere kan det bli aktuelt å holde bransjeforedrag eventuelt sammen med ett eller to andre medlemmer.

Litt av hvert

HAR BERGEN SENTRUM NOEN FREMTID? Er enhet mellom den lutherske og den katolske kirke mulig med eller uten forskjell? v/våre to prester. Refleksjoner omkring kommunevalget/stortingsvalget. Klubben vår i fokus. Trenger vi PR for Rotary ? Handicamp. Innvandrere og måten de blir mottatt. Utenlandsstudenter på besøk. Strategi mot arbeidsløshet. Julens bøker. Stress. Utenriksoversikt. Hordamuséet. Uken 92 på NHH. In-

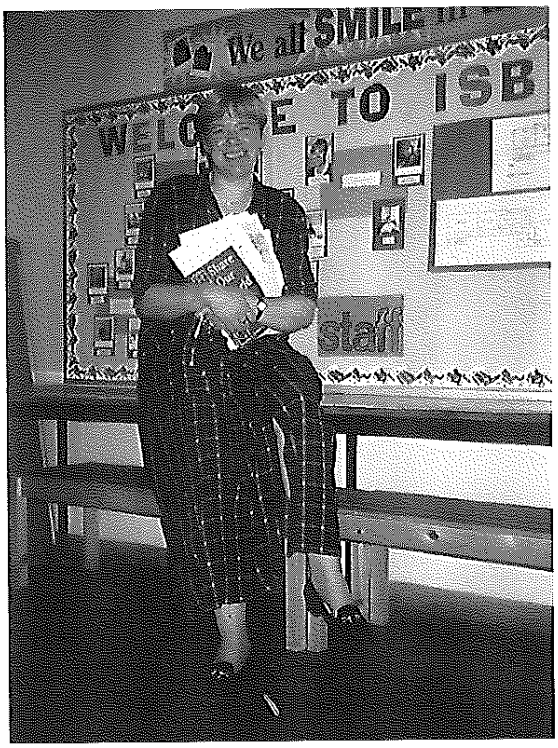

På besøk 22. september - 98 hos June Murison på Bergen International School, som valgte å holde sitt «ego-foredrag» på arbeidsplassen sin.

Et legeråd fra 1976

Professor dr. med. Tollak B. Sirnes holdt et interessant foredrag i klubben 9. november 1976 om «Mentalhygiene i vår tid». I følge referatet avsluttet han slik:

«*Noe* kan den enkelte av oss gjøre for å holde oss så sunne som mulig. Tre hovedpunkter skal trekkes frem:

1 *Søvn.*
Betydningen av nok søvn kan ikke overvurderes. Vi trenger alle ca 8 timers søvn for å fungere optimalt. Det er ikke riktig at søvnbehovet avtar med årene. Om nødvendig får vi sove to ganger for døgnet for å få nok søvn. Det er den beste medisin.

2 *Alkohol.*
Disiplinert omgang med alkohol er meget vesentlig for vår sunnhet. Det må advares sterkt mot daglig omgang med alkohol. For mange mennesker vil alkohol rett og slett jage bort søvnen.
En kan lett bli alkoholavhengig.

3 *Fysiske aktiviteter.*
Fysiske aktiviteter fører ikke bare til større fysisk velvære, men har også store mentale virkninger. Minimum bør vi gå 1 time for dagen. «Travelhetens sykdom» er stygg. Tidspress er karakteristisk for det moderne mennesket.»

Nå vel 20 år etter kan vi stille spørsmålet om hvordan vi vurderer – og eventuelt etterlever – rådene fra professor Sirnes.

tervju av medlemmer. Samtale med noen av våre pensjonister. Paneldebatt: Suksessen, er den prisen verdt? Besøk i Frimurerlogen med foredrag. Hyggekveld med ost og dans. Mat- og vinprøving. Krabbeaften. Teaterforestilling med forhåndsorientering og restaurantbesøk.

Årlige møter.

På presidentens møte i begynnelsen av klubbåret legger den nye presidenten frem sine ønsker og planer for året. Torskeaften på «Neptun» arrangeres ut på høsten, en tradisjon fra -86. Valgmøte holdes innen utgangen av desember. Siste møte før jul pleier å være i Domkirken, tidligere i Slettebakken kirke, eller i St. Paul kirke, vekselvis i regi av våre to prester. Club Assembly (klubbsamråd) holdes i forbindelse med guvernørbesøket i høsthalvåret og dessuten i direkte tilknytning til årsmøtet på et av de to siste klubbmøtene i juni. Presidentskiftet foregår på siste møtet i juni.

Fellesmøter

Vi har fellesmøter med andre klubber ved city- og intercity-møter. Til fellesmøter kan vi også regne møtene som vi har med ledsagere noen ganger i året, tidligere kalt damemøter. I en årrekke hadde vi fellesmøte med Round Table 1, siste gang i 80/81. De to klubbene vekslet på å stå for programmet. Vi har tidligere også hatt enkelte fellesmøter med Bergen Inner Wheel Klubb.

Bedriftsbesøk

Riebers pelsberedning. Bergen ingeniørhøgskole. Vestlandske Salgslag, julemiddag m/damer. Vin-

Møteprogrammet for klubbåret 97/98

Møtenr.	Dato	3-minutter	Program
1	01.07.97		Pratemøte
2	08.07.97		Pratemøte
3	15.07.97		Pratemøte
4	22.07.97		Pratemøte
5	29.07.97		Pratemøte
6	05.08.97		Sommerinntrykk
7	12.08.97	Halfdan Tschudi Bondevik	Foredrag om sopp v/Maik Rieber Nygaard
8	19.08.97		Nansensenteret v/professor Ola M. Johannessen
9	26.08.97		Presidentens møte
10	02.09.97	Aud Eva Bjørdal	Valgkommentarer ved valgforsker Frank Aarebrot
11	09.09.97		Superego-foredrag v/Nils Johan Evensen og Einar Spang
12	16.09.97	Arne Dvergsdal	Guvernør Jacob C. Øxnevad
13	23.09.97	Carl Erik Ellingsen	Når hjertet svikter v/professor Thv. Sætersdal og avd.overlege Hogne Engedal
14	30.09.97	Bjart Nygaard	Egoforedrag v/Knut-Magnus Aam
15	07.10.97		Alvøen m/ledsagere
16	14.10.97	Constantin Focas	Yrkeskomitéen «Sykefravær og tiltak mot dette», v/Holger Ursin og stipendiat Hilde Eriksen
17	21.10.97	Kjell Gisholt	Forslag om utvidelse av momsgrunnlaget v/adv. Eivind Ottesen
18	28.10.97	Jacob N. Greve	Etikk v/1. amanuensis Knut J. Ims
19	04.11.97	Finn Gulbrandsen	Rotary Foundation
20	11.11.07	Håkon Grønstøl	Ungdomsutveksling v/Internasjonal komité
21	18.11.97	Einride Horstad	Torskemiddag (Neptun)
22	25.11.97		Sæverud Jubileum v/kst.dir. Lorentz Reitan, m/ledsagere
23	02.12.97	Jan Løken	Klubben vår i fokus v/Einar Kolbjørnsen
24	09.12.97	Thorvald Mellingen	Valgmøte. Om Godskegården
25	16.12.97		Kirkemøte Domkirken v/Halfdan Tschudi Bondevik, m/ledsagere
26	30.12.97		Pratemøte /Kameratskapskomitéen
27	06.01.98		Bedriftsbesøk /Superego-foredrag v/Arne Steiestøl
28	13.01.98	Christian Rieber	Chartring Rotaract
29	20.01.98		Nonneseterkvartalet v/dir. Erik Bye Kjeldstad, BBB
30	27.01.98	Kjell Rognaldsen	Sykehusbesøk i Tanzania, rapport v/Liv Berven
31	03.02.98		Pratemøte /Kameratskapskomitéen
32	10.02.98		Bergen Kunstforening v/intendant Aashild Grana, m/ledsagere
33	17.02.98	Jakob Skarstein	St.m.17 Rasisme og innvandring v/konsulent Sigrun Rajendram. Internasjonal komité
34	24.02.98		Vinkultur v/Hans Inge Bruarøy
35	03.03.98	Einar Spang	Gasskraftverk, Bente Fuglseth, Natur og Ungdom
36	1003.98	Svein A. Skreden	Allemannsrett /allemannseie v/Inger Lise Skarstein, Friluftsrådenes Landsforbund
37	17.03.98	Nils Standal	Miljøbomber v/Nils Standal
38	24.03.98	Arne Steiestøl	Forsvarets E-tjeneste v/admiral Egil Eikanger
39	31.03.98	Lars Sætre	Trekantsambandet v/overing. Sindre Lillebø, Hordaland Vegkontor
40	07.04.08	Jorunn Vannes	Pratemøte / Kameratskapskomitéen
41	14.04.98	Harald Thomsen jr.	Heimevernet 50 år v/Sven-Erik Grieg Smith
42	21.04.98		Referat fra GSE – tur til Australia v/Leif Harald Kvaale
43	28.04.98		Teater m/ledsagere
44	05.05.98	Holger Ursin	Nansensenteret – klimaforskning v/forskn.sjef Hans Drange
45	12.05.98	Bernt C. Vedeler	Reisereferat Stettin v/Svein Arne Skreden
46	19.05.98		Arboretet på Milde v/overgartner B. Litrere, m/ledsagere
47	26.05.98		Bedriftsbesøk Haakonsvern v/Knut-Magnus Aam, m/ledsagere
48	02.06.98		Krinkelkroken byggeprosjekt v/arkitekt Erlend Bjørge
49	09.06.98	Berit Wangensten Hatlevik	Telenor v/dir. Anne Randi Skirbekk
50	16.06.98		Båttur langs havnen v/Nils Standal, m/ledsagere
51	23.06.98	Audun Øiestad	Club Assembly
52	30.06.98	Nils Aardal	Presidentskifte

Den tradisjonelle torskemiddagen på «Neptun» 10. november -98. Liv Berven og Lars Sætre lar seg friste for annen gang.

monopolets nye anlegg på Midttun. Onkologisk avd. Haukeland sykehus. Bergen Landsfengsel. Sjøkrigsskolen. Brann Stadion.

Ekskursjoner/utflukter

Familieutflukt til Lysøen med konsert. «Statsraad Lehmkuhl» med shanties. Båttur på havnen og lengre av gårde med «strandhogg. Byvandring. 6 av klubbens medlemmer åpner sine hjem for deltakerne etter møtet: En kveld på Troldhaugen. Arboretet på Milde. Fjell festning. Siljustøl.

Kaffe/spisemøter

Gjennom årene er det gjort forskjellige forsøk med spising i tilknytning til møtene. I de siste par årene har denne ordningen vært praktisert: Ca. 20 minutter før møtet begynner er det anledning til å få seg en kopp kaffe – og ta en prat. Siste møtet i måneden er «spisemøte», dvs. at kameratskapskomitéen har ordnet med «noe godt» å spise og drikke etter møtets avslutning.

Respons på foredrag om genetisk testing av mennesker.

8. april 1997 sto BRK som arrangør av et Citymøte. Professor Helge Boman holdt et inspirerende foredrag om etiske problemer ved gendiagnostisering. Foredraget ble fulgt opp av forberedte innlegg ved våre to medlemmer, Halfdan Bondevik (domprost) og Einar Spang (journalist). Det vil bli for omfattende å referere professorens foredrag og begge innleggene. Her skal tas med Halfdan Bondeviks innlegg. Dette er av spesiell interesse, fordi han kommer med refleksjoner over en rekke grunnleggende problemstillinger som angår oss alle.

Halfdan Bondeviks innlegg:

Professor Bomans foredrag var fascinerende. Det viste tydelig at vi står på terskelen til en tid der alt synes mulig, ikke bare for Skaperen, men også for hans skapninger. Vi hører med undring om hvor langt vi er kommet. Vi forstår at det går an å komme enda lenger, og vi får kanskje en ny innfallsvinkel til barnelærdommen: Vi må jo være skapt i Guds bilde, vi som kan makte dette.

Jeg vil tro at det skal godt gjøres, etter det vi nå har hørt, å tro at alt og alle er blitt til ved tilfeldigheter. Slik kunne foredraget faktisk høres som en trosstyrkende preken om Skaper og skaperverk. Dermed avstår jeg!

Samtidig har altså vi kløktige mennesker maktet å finne frem til så tjenlig verktøy at det knapt synes å være grenser for hva vi også kan lage, teste og kontrollere. Vi kan forutsi utviklingen, til dels

endre den, for oss selv og hverandre, dette på en måte som få ville tro var mulig for kort tid siden. Ingen ser hvor det vil ende om tilstrekkelige ressurser blir tilgjengelige og lovgivningen ikke sier stopp, om da det i det hele tatt lar seg gjøre.

Spørsmålet reises: Finnes her mellom-løsninger mellom full fart forover og stopp? Er det tale om å sette visse grenser og visse bremser på? I så fall: Hvem er kaptein på skuta? Hvem tar ansvar?

For det lå ikke bare under foredraget, men det var klart sagt: Vi nærmer oss grense-områder, det blinker noen røde lys og en lang rekke gule. Dette står ikke minst klart for pionerene, de som står i første linje, de som *gjør* landevinningene og *aner* konsekvensene. Her ber faktisk ansvarlige forskere om råd og veiledning fra oss alminnelige mennesker. I seg selv bør dette være et fruktbart utgangspunkt, ikke bare for en samtale i kveld, men for den fortsatte diskusjon som her inviteres til.

Hvem skal så trekke konklusjonene: Kapitalen, etikken, demokratiet, en eller annen elite – ? Det dreier seg om meget sammensatte spørsmålsstillinger og trolig flere svaralternativ. Fra min side må det bli med noen enkle refleksjoner.

Alle er vi glade for medisinske landevinninger. Vi venter på flere. Men foredraget viste oss: Visse vinninger har sin pris og i høy grad sine bivirkninger. Det blir både spørsmål om vi er villige til å betale cash, og om vi godtar de videre omkostninger, som kanskje vil måtte bæres av flere.

Personlig står jeg tilbake med noen spørsmål omkring menneskesyn og kanskje om verdenssyn. Vi har vel til nå, med større eller mindre resignasjon, akseptert at vi lever i en ufullkommen verden.

Engang var alt såre godt, ifølge den allerede siterte barnelærdom. Det er ikke lenger slik.

Utviklingsoptimismen fikk sitt foreløpig siste grunnskudd tidlig i dette århundre, kanskje da det smalt i Sarajevo første gang. Alt er ikke vel lenger, verken i den vide verden eller i nærmiljøet, heller ikke innenfor hjemmets fire vegger. Sykdom og død herjer, mange slags elendighet gjør livet tungt for mange. Ikke å undres på at mennesket speider etter løsninger. Vi vil jo ha det godt.

Helse står høyt for oss alle, og de profeter som kan proklamere healing, er sikret tallrike menigheter og enkelt-klienter. Det fullkomne menneske, i den forstand at alle plager er fraværende, er blitt idealet for mange, og vi er jo heller ikke langt unna WHO's programerklæring litt løselig referert.

Vi skal selvsagt verken tale raskt eller lett om dette. Lidelsens problem er et av de store og tunge og uløselige. Mange medmennesker får mere av den slags enn en kunne tro det var mulig å bære. Og det jevner seg slett ikke ut. Enkelte rammes atskillig kraftigere enn andre, men før eller siden møter de fleste noe. Derfor *er* det gjerne ikke så rart at vi ser tilbake til den tid da alt var såre godt – eller vi speider frem mot en slik tilstand.

Spørsmålet er bare: Hva *er* det gode liv? *Er* det fravær av alle registrerbare plager? Foredraget har vist oss: Vi kan hjelpe noen med noe, men hva fører det med seg av andre påkjenninger og belastninger? For hvem og hvor mange? Og hva med alt vi *ikke* får vite gjennom testen, men som også spiller inn? Hva vinner vi ved å vite mest mulig, om oss selv, vår fremtid, våre nærmeste – før og nå? Ja, for hva så? *Når* vi vet, hva bruker vi kunnskapen til?

Eller: Hva gjør den med oss? *Gir* den oss et godt liv?

Mange tror ikke det: Det er jo et omkved blant godtfolk: Det er godt vi ikke vet. Hver gang et menneske faller brått om, er dette den småfilosofiske kommentar i nabolag og vennekrets: Godt vi ikke vet. Ofte sies det nok tankeløst og uten særlig refleksjon, men mon det også er slik at vi har det best på den måten. Er vi kanskje i nærheten av Ibsens overveielser: Tar vi livsløgnen fra et menneske... Da blir det også smått med livsgrunnlag og livskraft.

For *om* jeg vet at jeg bærer på de og de dystre muligheter, som med en eller annen sannsynlighet vil formørke min fremtid, hva så? Om det kunne settes inn all verdens ressurser på å utsette min død en tid, hva så? Den samlede disponible ressursmengde ville jo ikke øke. Derfor ville det ikke bare gå ut over noe, men noen, og stort mer enn hundre år ble vi likevel neppe, kanskje 120. Trolig ble noen flere det, om nå det er et mål?

Jeg vil nok personlig tro at det må være viktigere å redusere lidelsen enn å utsette døden. Og vi har vel den grunnholdning i vår del av verden at det bør være mest mulig like kår når det gjelder å oppnå et menneskeverdig liv. Det spørs bare om vi må erkjenne at en grad av lidelse og smerte hører menneskelivet til, at slike levekår faktisk ikke trenger å redusere livskvaliteten så dramatisk som en kunne tro, at det er andre verdier som også teller når vi ved avslutning skal summere: Var livet mitt verd å leve, om det ble kort

eller langt? Da spørs det neppe etter raseren lytefrihet.

Kanskje vil vi da tenke etter: Har jeg fylt min plass? Satt spor, vært til nytte? Har jeg vært det jeg burde være for mine nærmeste? Var jeg der jeg skulle med mitt engasjement? Hva står igjen etter meg? Brukte jeg mine muligheter, evner, egenskaper, slik at det ble lettere å være mitt medmenneske, eller var jeg bare opptatt av selv å få det godt?

Jeg tror det er påkrevet å stille noen slike spørsmål i dag, for tidens trend er annerledes: Vi skal bli kjent med oss selv for å realisere oss selv til glede for oss selv. Vi skal bruke kreftene, ja vel, men for all del langsomt, slite oss ut, men om lenge, osv. osv. Vi kjenner slagordene, og det holdes dyre kurs om hvordan vi skal lære å leve dette selvsentrerte livet med størst mulig lykke og nytelse. Vi har potensialet, forsikrer lørdagsavisen!

Vi *kan* i dag gjøre utrolig meget for mange. Vi kan slette u-landsgjelden om vi vil, vi kan forebygge hungerkatastrofer, vi kan dele goder, også helsegoder. Mitt spørsmål er: Når nå sykdom, smerte og skjebne er så forskjellig fordelt, skulle vi heller satse på en utjevning, der vi ser på nestens menneskeverd? Hun og han er jo skapt presis like verdifulle som meg. Skulle de enorme summer, som var nevnt i foredraget, kanaliseres mot andre enn oss som sitter på toppen av kransekaken?

Det kan være noe kjølig i en slik overveielse, for noen fryser på kransekaketoppen også. Noen lider, og alle dør. Støtteapparat og nettverk trengs.

Dessuten er kanskje en slik deletanke utopisk. Utviklingen går sin gang. Mektige makter presser på. De lar seg neppe stoppe. Men hvem skal styre? Hvem skal overta for Vårherre selv om vi er lite ringere enn ham, fremdeles ifølge den gamle bok.

Vil det lykkes å gjøre verden fullkommen? Ja, er det langs denne vei den blir bedre? Og viktigst: Får flere mennesker det bedre, alt i alt?

Det er godt så lenge Boman blir på sin post. Vi andre er kanskje rimelig tilfredse så lenge vi får tegne vår livsforsikring. Men det *kan* være strutsepolitikk, og i hvert fall bør vi løfte hodet fra sanden og titte på nesten. Tenke på hva som er best for flest. Og: Hva er rettest forvaltning av samlede ressurser? Og ikke minst: Hva er det som gjør menneskelivet verdifullt, innholdsrikt og dyrebart? De som begynte livet ved begynnelsen av dette århundre, ofte i de enkleste kår, har lært noen av oss noe om hvilket verdigrunnlag som har slitestyrke til å tåle stormkast og påkjenninger.

Det er blitt moderne å si: Vi har alt, men det er alt vi har. Kanskje kan vi omskrive det: Vi kan alt, men det er alt vi kan. – Dessuten: Er ikke livet en risiko?

Spørsmålet blir: Kan vi leve med vår skjebne? Makter jeg å leve det liv som er mitt? Det er jo min utfordring. Kan jeg dertil lette andres liv, er det enda bedre.

I den grad genetikken kan bidra til det, er det godt. Både hjerne og hjerte må fortsatt tas i bruk!

Komitéarbeid

«Skriver I... Karle...?»

Komitéarbeid

Komitéarbeidet er en viktig del av klubbvirksomheten. Presidenten – som er ex officio medlem av alle komitéene – oppnevner med styrets godkjenning tre hovedkomitéer som hver ledes av et styremedlem. Oppgavene, noe forkortet i forhold til ordlyden i klubbens vedtekter, er disse:

- Komitéen for yrkestjeneste skal fremme den tverrfaglige yrkesforståelsen
- Komitéen for samfunnstjeneste har til oppgave å bevisstgjøre den enkelte rotarianer på sosiale problemer.
- Komitéen for internasjonal tjeneste er ansvarlig for klubbens aktiviteter når det gjelder internasjonalt samarbeid.

Innkommende president har ansvaret for klubbtjenesten og er ex officio medlem av følgende komitéer som hører inn under denne tjenesten i vår klubb:

- Kameratskapskomitéen ser til at den sosiale rammen rundt møtene er så god som mulig.
- Klassifikasjons-/medlemskomitéen arbeider med opptak av nye medlemmer
- Programkomitéen legger opp medlemsmøtene
- Opplysningskomitéen har som oppgave å informere medlemmene, særlig de nye, om Rotary og klubben.
- Referentkorpset skriver referat fra medlemsmøtene.
- Arkivkomitéen sørger for oppbevaring av viktige dokumenter fra klubbens historie.
- Rotary Foundation-komitéen informerer om Rotaryfondet og tar initiativ til aktiv støtte.
- Senior Service-komitéen søker å opprettholde kontakten med klubbens pensjonister som vi ikke lenger ser på møtene våre og med enker/enkemenn etter avdøde rotarianere.
- For 97/98 og 98/99 er det en egen jubileumskomité.

Per Hamnes byr Jan Stangeland, Trond Grindheim og Bjørg Haukeland Gravdal på kaffe før møtets begynnelse.

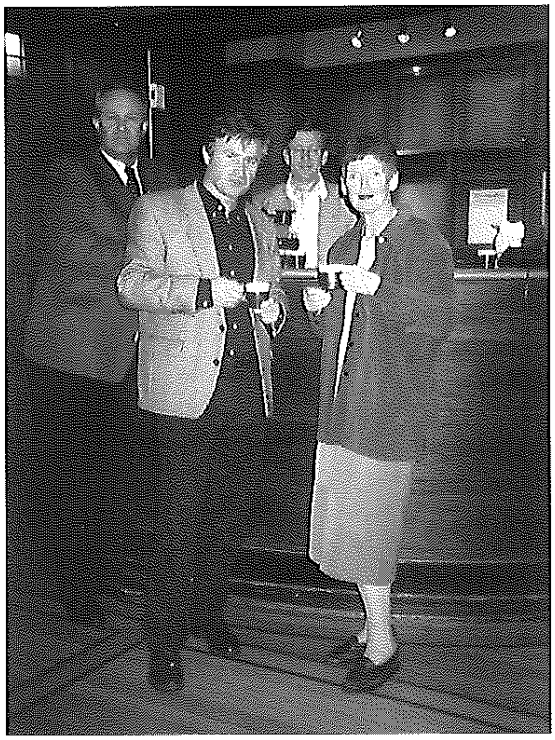

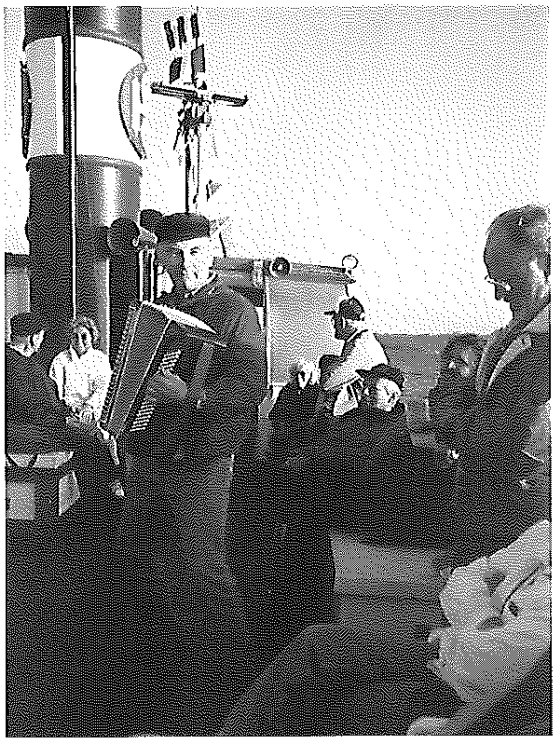

Lederen for båtturen 25. mai 1993 med «M/S Granvin», Nils Standal, kan mer enn å være skipper og havnedirektør!

SOSIALT NETTVERK

REGIONDIREKTØR GUDBRAND FOSSAN – tidligere overlege og professor – holdt foredrag i klubben 8. september 1998 over temaet «Å bli gammel med stil» – et foredrag med mange interessante og tankevekkende momenter. Innledningsvis påpekte han at medlemskap i en Rotary-klubb kan inngå som en del av medlemmets sosiale nettverk. Det er erfaring for at i vanskelige perioder av livet kan denne delen av den enkeltes støtteapparat vise seg å være verdifull.

Piknik i det grønne.

ET MØTE MED SÆRLIG AKTIV DELTAKING

HOVEDPROGRAMMET FOR MØTET 24. november 1998 sto yrkeskomitéen for. Medlemmene ble omplassert i grupper som drøftet oppgaver angående yrkesetikk. Til slutt gav hver gruppe et kort resymé i plenum.

Redaktørens kommentar: Denne møteformen gav mersmak, særlig fordi medlemmene ble mikset sammen, og alle kunne komme til orde. Honnør til yrkeskomitéen ved lederen, Bjart Nygaard, som prøvde en ny møteform. For tilsvarende opplegg senere bør det avsettes mest mulig tid, og drøftingsoppgaven bør være av begrenset art. Et enklere alternativ etter en kort innledning kan være å drøfte temaet i «bikuber» – der medlemmene allerede sitter – og så få innlegg i plenum fra dem som ønsker det. Flere tema kan tas opp, dersom det passer slik.

Et klubbhistorisk presidentskifte. BRK får sin første kvinnelige president 30. juni 1998. Aud Eva Bjørstad overtar etter William Bull.

Det er vanlig at enkelte av disse komitéene står for opplegget av ett eller flere medlemsmøter.

Komitélederne deltar på årets to Club Assembly-møter (klubb-samrådsmøter). På det første legges frem plan for klubbåret, og på det andre avlegges rapport for arbeidet.

Opptaket av kvinnelige medlemmer i BRK

PÅ LOVRÅDSMØTET («Council on Legislation») i 1989 åpnet Rotary International adgang til opptak av kvinner i Rotary-klubber over hele verden. Det første opptaket av kvinnelig medlem i Norge skjedde i Skøyen RK i 1991.

Når det gjelder BRK, så gir årsberetningen 1992/1993 denne nøkterne fremstillingen:

«For første gang er det opptatt kvinnelige medlemmer i klubben. Forut for dette ligger en lang og til dels vanskelig prosess med drøftelser gjennom flere år. Det endelige grunnlag ble lagt i Rotary-året 1991/92, hvor styret på bakgrunn av forutgående prosess i klubben, fattet vedtak om at det skulle legges til rette for opptak av kvinner.

Vi håper det kvinnelige innslag vil bidra til en positiv giv og fortsatt fint samhold i klubben.»

4 kvinner ble tatt opp i BRK i 1992/1993. Pr. 1. november 1998 er 12 kvinner med. Presidenten for 1998/1999 er en kvinne. Det er også innkommende president for 1999/2000.

Presidentens planer og intensjoner for klubbåret 1998/1999

NÅR MAN SITTER SOM PRESIDENT i et jubileumsår og man i tillegg er den første kvinnelige presidenten i klubbens historie, blir man fylt av en viss ærefrykt. De første tankene gikk i retning av tradisjoner i klubben og respekt for tradisjonene, både i klubben og i samfunnet ellers. I hvilken grad tar vi i Rotary ansvar for å formidle tradisjoner til ungdommen? I hvilken grad er vi selv åpne for ungdom og endring? Valg av tema for året ble forkortet til «tradisjon og ungdom». Programkomitéen tok fatt i temaet og la et program som lover godt for Rotary-året.

Klubben skal fortsette sine prosjekter og se på om vi skal engasjere oss i andre. Dette kan være et barnehjem i Polen eller andre små prosjekter, gjerne i samarbeid med Rotaract. På grunnlag av de vellykkede turene vi har hatt i klubben, vil vi arbeide med opplegg for en ny tur, som finner sted våren 1999. Styret vil også arbeide med å finne kandidater til Paul Harris Fellows i forbindelse med klubbens jubileum.

De positive erfaringene fra tidligere år med møter i ulike komitéer har overbevist om at komitéarbeidet er en viktig del av klubblivet. Den uformelle kontakten medlemmene i mellom sikrer at det enkelte medlem trives i klubben.

Når vi rekrutterer nye medlemmer til Rotary, opplever vi at det er vanskelig å finne yngre aktuelle kandidater som ønsker å delta. Det kan synes som det er lettest å rekruttere medlemmer som er 50 +. Dette blir et problem for organisasjonen, gjennomsnittsalderen blir høy og vi får en for liten alderssprednin i klubben. Hvorfor greier vi ikke å rekruttere yngre medlemmer?

Jeg vil forsøke å se på hvorfor vi ikke lykkes i å få gjennomsnittsalderen ned. Rotary som organisasjon er snart hundre år gammel. Den ble stiftet i en tid som var forskjellig fra dagens samfunn, og organisasjonen ble dessuten stiftet for og av menn. Det var vanlig at gifte kvinner ikke var i arbeid, men tok seg av hus, barn og mann.

Disse mennene hadde en helt annen livssituasjon enn det menn har i dag. I flertallet av familiene i Norge er begge foreldrene i arbeid utenfor hjemmet og må i tillegg ha omsorg for familien. Menn og kvinner deler i større grad den innsatsen som skal til i familien. Barn deltar i ulike fritidsaktiviteter om ettermiddag/kveld, og samfunnssituasjonen tilsier at foreldre kjører sine barn til og fra disse aktivitetene. Denne transporttjenesten varer ved til langt opp i tenårene.

Rotary har åpnet for opptak av kvinner i ledende stillinger. Kvinner tar fortsatt en noe større andel av ansvaret hjemme enn det menn gjør. Mange familier kjøper tjenester for vedlikehold av hjemmet, og dette gjør de for å kunne være sammen med barna sine i den avgrensede fritiden de har til rådighet. I hvilken grad har Rotary tilpasset seg denne samfunnssituasjonen?

Rotasjonsprinsippet i Rotary sikrer at en president, distriktsguvernør eller RI -president ikke kan gjøre ubegrensede endringer i «sitt» Rotaryår. Dette sikrer bevegelsen mot stadige endringer, ivaretar tradisjonene og gjør organisasjonen stabil. Rotary som organisasjon bør være stabil og ivareta tradisjoner, men det er også nødvendig at organisasjonen tilpasser seg tiden den befinner seg i. Ikke alle tradisjoner kan tas vare på.

Rotary er svært toppstyrt. Tillitsvervene i organisasjonen er så tidkrevende at det er vanskelig, om ikke umulig, å kombinere med arbeid og eventuelt familie. Vervet som president i en klubb er såpass krevende at det ikke lar seg kombinere dersom man er småbarnsforeldre og skal ta den oppgaven på alvor.

Ledermodellen for organisasjonen bærer preg av en ledelse som man praktiserte for mer enn 50 år siden. Forskjeller i ledelse i USA og Europa kan nok ha skyld i at vi mener det er ekstra konservativt, men selv i USA har det skjedd endringer i lederstil de siste decennier.

Slik organisasjonen framstår, har vi stort sett enveiskommunikasjon fra toppen og nedover. Det synes som det meste styres fra sentralt hold, og i en så stor organisasjon fører det til et omfattende og ressurskrevende byråkrati.

Også distriktsorganisasjonen er ressurskrevende og relativt fjern fra den enkelte klubb. Å inneha vervet som guvernør krever at man har «hjemmestyrkene» på plass, og at man kan ta seg fri fra arbeidet og hjemmet. Alternativt er man pensjonist.

I mitt presidentår vil jeg forsøke å oppnå en samtale om Rotarys organisasjon. Problemstillingen er blitt reist gjentatte ganger i klubbsammenheng, ikke bare i vår klubb, men i klubber i hele distriktet. Dette kommer fram i korridorene på samlinger, men vi vil forsøke å løfte diskusjonen fram i lyset og prøve å få til en konstruktiv debatt.

Å få til en endring i en organisasjon tar flere år. Spørsmålet er om vi nå kan lykkes i å organisere oss på en måte som ivaretar alt det som er godt i Rotary, det som er årsaken til at vi er med som medlemmer i denne organisasjonen i stedet for i en annen.

Rotary satser på store og viktige områder. Internasjonalt hjelpearbeid er fortsatt minst like nødvendig som før. Internasjonal ungdomsutveksling er viktig for den enkelte ungdom og for mulighetene til fred i verden. Ett av Rotarys formål er å oppnå en stadig høyere etisk standard hos medlemmene sine og derved i arbeidslivet. Dette søker vi å oppnå ved at klubbene stadig har etikk og etiske problemstillinger på programmet. Et høyt etisk nivå hos bedriftsledere er viktig, og Rotary ønsker å påvirke utviklingen ved sitt arbeid. Det blir et dilemma når vi har problemer med å rekruttere yngre ledere til klubbene. Rotary fortsetter arbeidet med å sette etikk i norsk arbeidsliv på dagsorden, men skal det ha betydning, er det viktig å få yngre ledere med som medlemmer i Rotary. Skal vi rekruttere de som er yngre, må vi ha en organisasjonsform som også gir rom for arbeid og felles fritid med familien.

Aud Eva Bjørdal

DET UFORUTSETTE

EN GANG I BLANT SKJER DET **uforutsette ting som virker inn på avviklingen av møtene. 20. mai 1975 ble det arrangert familietur til Ole Bulls «Lysøen». Unge, lovende musikere fra musikklinjen på Bergen lærerhøgskole sto for musikken. Men det viste seg å være en meget kjølig vårdag, og det var ikke sørget for oppvarming av lokalet. Musikerne gjennomførte konserten med pulsvanter på!**

Klubben i tall.
Skjematisk oversikt over alderssammensetning etc.

Antall medlemmer de siste 25 årene:

Høyest:	85	i 1974/1975
Lavest:	73	i 1994/1995
I dag:	79 pr. 1. okt. 1998	

Gjennomsnittsalder:

Høyest:	66,2	i 1990/1991
Lavest:	60,6	i 1980/1981
I dag:	62,0	i 1997/1998

Antall medlemsmøter:

De første 50 årene:	2265
De siste 25 årene:	1293
Ordinære møter i 75 år:	3558
«Fredagsklubben» under krigen	209
Totalt antall møter:	3767

Gjennomsnittlig møteprosent:

Høyest	82,5	i 1974/1975
Lavest	64,0	i 1997/1998

Alderssammensetning for de 79 medlemmene i BRK pr 1. oktober 1998

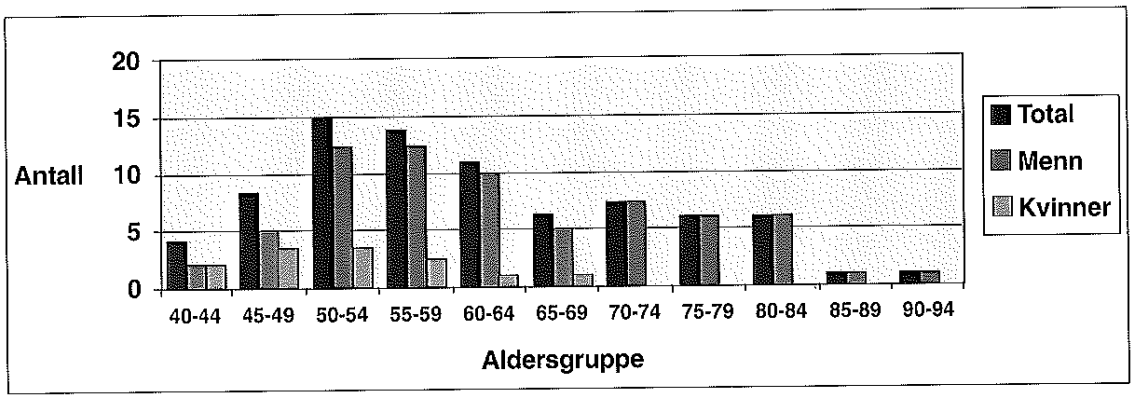

Antall år som medlem av BRK for 79 medlemmer pr 1. oktober 1998

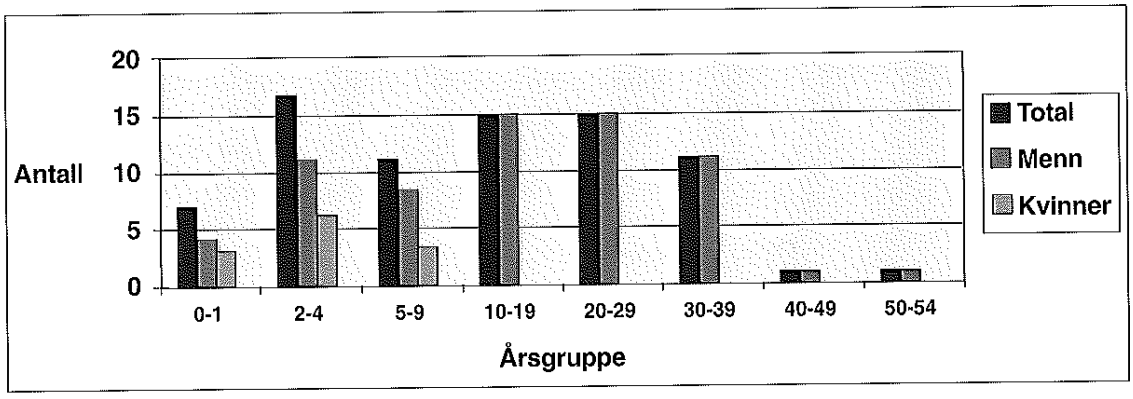

Den sosiale satsingen

ET AKTIVT SAMFUNNSMESSIG ENGASJEMENT er en forutsetning for at Rotary skal leve opp til sin formålsparagraf og målsetting. Det står opp til den enkelte klubb å ta stilling til hvor sterkt den vil engasjere seg. I BRK har det gjennom årene vært en fortløpende diskusjon angående det en kan kalle den sosiale satsingen.

Eksempler på tiltak

I ALF KNAGS OMTALE av klubbens første 50 år og Ingemund Fænns utdypninger av de 10 siste av disse er nevnt noen av de hjelpetiltak som klubben har vært med på. Som oftest ble tiltakene gjort «i det stille». Dette gjelder også for de siste 25 årene.

NOEN AV TILTAKENE:

1974/75: Tradisjonell juletilstelning på barnehjemmet Anna Jebsens Minde med Jakob Skarstein som gavmild nisse, med gaver gitt av medlemmene.

Tilstelning for 200 av byens enslige og eldre i bankettsalen på Hotel Norge og etterfølgende teaterforestilling på Den Nationale Scene.

1975/76 og flere år framover: Bidrag til Rotarys sommerleir for handikappede på Haraldsvangen i Hurdal. Deltaking i «Operasjon Ved» til eldre.

1976/77: Biltur og minikonsert på Troldhaugen for pensjonister fra Hammerfest, og etterpå bevertning hjemme hos medlemmer i samfunnskomitéen.

1977/78: Reisestipend for svaksynte.

1979/80 og flere år framover: Bidrag til et fadderbarn gjennom «Redd Barna».

1982/83: Tilskudd for rehabilitering av narkomane.

1983/84: Bidrag til «Rotary-broen mot Grå stær i Nepal». Eldretur med enslige pensjonister.

1990/91: Hjelp til nødstilte i Romania. Transportkoordinering og tilbringertjeneste til arrangement for eldre i Grieghallen.

1991/94: Lepra-prosjekt i Etiopia.

1995/96: Spontanaksjon til støtte for invalidisert politimann fra Estland.

1996/97: Utstyr til maritim skole i India.

1997/98: Bidrag til et barnehjem i Polen.

Medvirkning i Rotarys internasjonale hjelpearbeid.

EN DEL PROSJEKTER er så omfattende at enkeltklubber ikke kan ta ansvaret for dem alene. Noen forutsetter innsats av flere klubber og noen også fra hele Rotary International.

Rotary Foundation (Rotary-fondet) er blitt kalt «Rotarys flaggskip.» Formålet for stiftelsen fra 1917 er å oppnå verdensforståelse og fred gjennom internasjonal velgjørings- og utdanningsprogrammer. Rotary Foundation er den største stiftelsen i verden. Fondets midler kommer fra frivillige bidrag fra klubber over hele verden, først og fremst i USA og Japan. I likhet med andre norske klubber har BRK i mange år gitt bidrag.

Gjennom årene har Rotary International stått

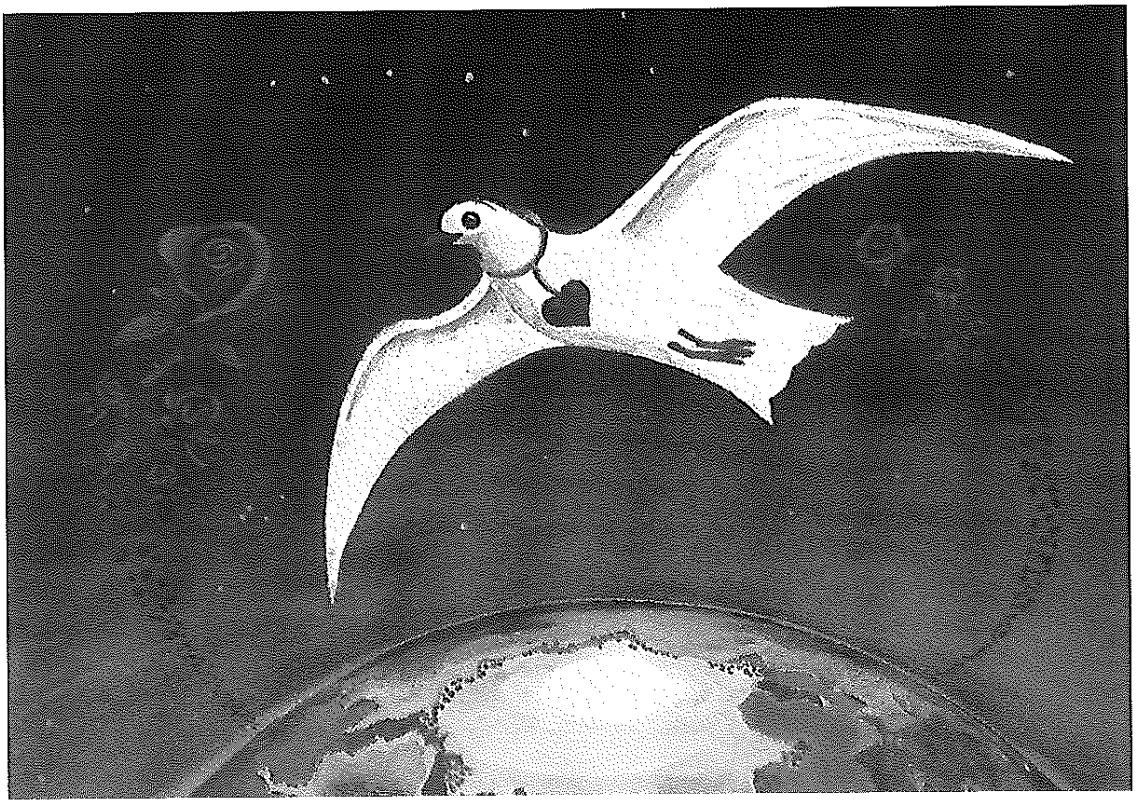

Det spesielle julekortet som BRK solgte i forbindelse med Polio-Plus-kampanjen 1987/88. Tegner: Frithjof Sælen.

for mange krafttak. I 1939 kom 3H som står for «Health, Hunger, Humanity», etterfulgt av «Katastrofefondet» i 1985 og «Free from Hunger» i 1987.

Polio Plus-programmet fra 1985 og årene fremover er det største enkeltprosjektet i Rotarys historie. Det går ut på å samle inn penger nok til å vaksinere 600 millioner barn mot polio i den tredje verden. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Verdens Helseorganisasjon. Norske Rotary-klubber har deltatt aktivt i dette internasjonale krafttaket. 1987-88 var et ekstra aktivt år for BRK. Oppgaven ble lagt til samfunnskomitéen som nedla et stort arbeid. Salget av det egenproduserte julekortet i farger, tegnet av vårt medlem Frithjof Sælen, stod for det største enkelttiltaket. Størstedelen av klubbens samlete resultat ble oppnådd ved innsamling av – og blant – klubbens egne medlemmer.

Tiltak for ungdom

TILTAK FOR UNGDOM har fått stor oppmerksomhet i Rotary-bevegelsen. Det satses på å gi ungdommen en god start i livet.

BRK har gjennom årene deltatt i denne satsingen. For 1998 nevnes: Fra og med høstsemesteret og for hvert semester i inntil 3 år, tildeles et stipend til en student ved universitetet i Kaunas, Litauen. Dette gjøres i samarbeid med Kaunas Rotary Klubb. I august reiste en utvekslingsstudent til Australia. BRK sto for chartringen av Bergen Rotaract Klubb, en klubb som det forutsettes at vi fortsatt holder god kontakt med.

Ungdomsutveksling

UTVEKSLING AV UNGDOM er et viktig ledd i Rotary's arbeid for verdensforståelse og fred. Det er flere former, både når det gjelder langtids- og korttids-utveksling.

«Ett skoleår-utveksling» går ut på at den klubb som sender ut en student (gymnasiast), er forpliktet til å ta imot en student det samme året. Det er vanlig at det veksles mellom 2-4 vertsfamilier i løpet av året, men studenten skal gå på den samme skolen hele tiden. Flere medlemmer i BRK har vært engasjert i denne utvekslingen, og to medlemmer skal dele på å være vertskap fra januar -99 for en student fra Australia.

«Holiday Exchange» går over 8 uker i sommerferien. Her er to ungdommer fra hvert sitt land involvert, og de tilbringer 4 uker hos hver sin familie.

Gruppestudie-utveksling (GSE) går ut på at 4 deltakere fra forretnings- og yrkeslivet, med en erfaren leder tilbringer 4-6 uker utenlands. Vårt medlem, Olav Harald Jensen, var leder for to slike grupper, i 1979 til New Zealand og i 1982 til USA og Canada. Klubben vår sto for gjenvisitt de dagene GSE-gruppene tilbrakte her i Bergen. Vi har hatt besøk på møtene våre av flere slike grupper.

«Round Trips» på ca. 2 uker arrangeres om sommeren rundt om i Europa, vanligvis med spesielle tema for oppholdet. Tidlig på nyåret får den enkelte klubb tilsendt oversikt over turene og leirene.

Handicamp-leiren på Haraldsvangen i Hurdal finner sted hvert annet år. Her er både funksjonshemmede og funksjonsfriske ungdommer fra inn- og utland til stede.

Erfaringer med å ha utvekslingsstudenter i huset

Av INGEBORG BULL

WILLIAM BULL ER ET AV VÅRE MEDLEMMER som har hatt utvekslingsstudent boende i familien som del av «Ett skoleår utveksling», til og med to ganger. Han overlater til sin kone, Ingeborg, å fortelle:

Jeg skal forsøke å skrive ned mine erfaringer med å ha utvekslingsstudent i huset. Dette gjør jeg ut fra erfaringer med to studenter fra Rotary Australia. De bodde hos oss henholdsvis fra august 1992 til januar 1993, og fra mai 1993 til janaur 1994. I tillegg kommer annen erfaring fra ungdomsutveksling. Min interesse for internasjonalisering og synet på betydningen av denne er således stor. Jeg håper at et av mine barn får muligheten til å delta i noe sånt. Jeg må legge til at jeg er svært skuffet over diverse videregående skolers interesse for internasjonalisering og betydningen av denne.

Første erfaring var *Travis* på 19 år fra Austra-

lia. Han kom til oss i august etter å ha bodd i en annen familie siden januar. I mellomtiden hadde han vært innom en enslig herre. Dette var visst ikke særlig vellykket. Det jeg hørte mest om, var at han måtte hugge så mye ved. På den tid hadde vi mindre barn, begge gutter i barneskole-alder. Det trakk ut og trakk ut før gutten kom, og det var helt tydelig at han ikke ønsket å flytte fra sin første familie. Det viste seg i ettertid at for første gang i sitt liv hadde denne gutten opplevd å være i en «ekte familie». For første gang opplevde han den stabilitet og trygghet som en familie kan gi. I tillegg var han dødsens forelsket i datteren i første familie og ønsket slett ikke å flytte til oss. Dette førte til en del konfrontasjoner. Gutten forsvant så fort han kunne opp til sin første familie og kjæresten. Faren her i huset ble skikkelig irritert, og jeg måtte gå inn som megler og forstå og forsvare gutten. Antagelig var han litt for gammel. 19 år, da er du selvstendig!

Jeg har hele veien vært veldig bevisst på at vi skulle ha et vanlig norsk kosthold med nistepakke og vanlig norsk middag. Dette førte til at gutten aldri smurte nistepakke, og sjelden spiste den middagsmaten jeg lagte – hvis det ikke var pizza og annen «god ungdomsmat». Han hadde tydeligvis råd til å spise ute. Vi spiser vanligvis mye fisk, poteter og grønnsaker, og jeg vil påstå at jeg kan lage mat. Det opplevdes i det hele tatt svært sårende at han ikke likte maten min.

Sara, utvekslingsstudenten fra Australia, sammen med vertskapet, Ingeborg og William Bull, på båttur og «strandhogg» med klubben 25. mai -93.

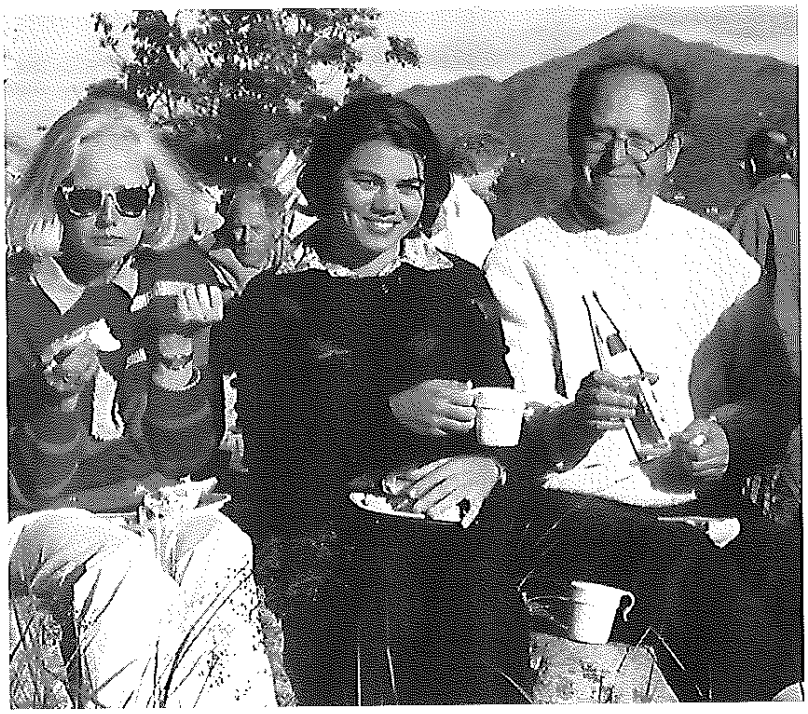

Det var for øvrig meg han tydde til når han hadde problemer, det var meg han kom til når han ville snakke, det var meg som måtte råde han i kjærlighetsproblemene. Av og til så tenkte jeg: «Hvorfor kan du ikke gå til William, det er han som er medlem av Rotary!»

I ettertid er det vondt å være den familien som han ikke tar kontakt med. Han har ikke svart på et eneste brev, kort eller presang. Han har ikke ringt en eneste gang. Den andre familien har han hatt litt kontakt med. Han har besøkt dem i en måned, oss ofret han to timer. Det var ganske sårende, spesielt for ungene. Den andre familien hadde riktignok tenåringsbarn, det hadde ikke vi. Var det grunnen, eller strakk vi ikke til? Jeg tenker ofte på han, og tenker at stakkars deg, du var nok litt umoden og bortskjemt.

Så var det *Sara* fra Townsville, Australia. Vi var også her familie nr. to. Hun var 16 år ved ankomst til Norge, ble 17 en måned senere. Allerede da var hun kommet inn på medisinerstudiet hjemme i Australia.

Jenta var vant til å jobbe hardt. Faren var lege og moren tannlege, i tillegg drev de en mandarinfarm med 600 trær. Her jobbet familien sammen hver helg. De dyrket også grønnsaker. Hun var svært aktiv, spilte tuba og danset ballett. Sunnere og greiere jente fantes ikke. Hun var svært tilpasningsdyktig. Hun sa til meg: «I den første familien lærte jeg pene manérer, og det har jeg hatt veldig godt av, for jeg var så bondsk da jeg kom fra Australia!»

Her hadde vi allerede fra dag én veldig god kontakt med den første familien, og det tror jeg er svært viktig. Jeg hadde mye kontakt med jenta hele året da jeg også la opp skoleløpet hennes og var faglærer og klassestyrer. Det ble kanskje litt mye, men det fungerte stort sett greit. Hun gikk i klassen hele året og fikk mange gode venner som jeg vet hun har kontakt med ennå.

Sara kom svært godt overens med guttene som da var 10 og 13 år. De forgudet henne og snakker mye om henne ennå. Hun var ofte sammen med dem og var med oss inne på hytten vår på Tysnes. Her malte hun naust, sydde gardiner og badet allerede i mai. Til gjengjeld lokket de henne med seg opp i de verste utforløypene i Eikedalen, men hun kom seg ned. Hun var virkelig en av familien. Jeg glemmer ikke julen, vi hadde det svært koselig. Hun frydet seg, og ungene frydet seg. Hun nøt det og ville aldeles ikke reise hjem igjen.

Selvfølgelig var det ting som irriterte, det tror jeg vi bare må innse at det vil bli. Telefonregningene f.eks., de vil nesten alltid være et problem. Det er nok viktig at grensene her blir satt med en gang. Rett skal være rett, Sara ringte alltid opp Australia, og så ringte de tilbake. Men det var til alle de andre studentene – på Voss, i Oslo, Lørenskog og Toten. Her ble det en del frustrasjoner. Og så var det strømmen da, om vinteren når ovnen på rommet står på 2000, og du omtrent kan steike speilegg på gulvet.

Mine erfaringer med utvekslingsstudenter fra Australia er altså relativt gode. Et godt råd er at man behandler dem som egne barn. Ingen kruseduller. Skrell ikke potetene for dem. Hør på dem og respekter dem. Gi dem de arbeidsoppgavene i huset som du ville gitt til egne barn. Sara var helt med på dette, men Travis ble kjempesur. Sara var grei å ha i huset, det var en fryd stort sett. Jeg husker hvor kjekt det var som «mor» å kunne skrive under da hun skulle på klassetur til Brüssel. Jeg husker også den fantastiske talen hun holdt på skolen under juleavslutningen, Alle lærerne var svært imponerte, og da var jeg stolt. Hun var jo «min». Jeg husker tårene hennes da hun reiste. Jeg husker hvor lei meg jeg var, ungene var lei seg, det var så trist! Hele klassen var møtt fram for å si adjø!

Jeg måtte lære meg til å si nei. Man vil så gjerne være grei. Et av problemene var alle vennene som ville komme på besøk til Bergen. Hva når vennene sitter klare og venter på middag, og du kommer dødssliten hjem fra jobb. Og kollegene spør hvor mye vi får pr. måned for å ha en slik student. Dette var vanskelig! En spesiell erfaring som vi gjorde, er betydningen av at de to voksne i vertskapet har felles syn på ungdom og oppdragelse.

Vel, det er mye positivt. Vi har fått kontakt med og kjennskap til et land som vi ikke visste så mye om. Australia er ikke lenger noe ukjent. Og vi vet at vi vil ha mange åpne dører om vi en gang reiser dit. Dessuten blir ungene gode i engelsk!

Red. anm.: Fra slutten av januar 1999 har familien Bull den tredje utvekslingsstudenten fra Australia boende hos seg, denne gangen Danielle.

Georgiastipendet – med innlegg av tidligere stipendiat

Av AGNETE HAALAND

«GEORGIA ROTARY STUDENT PROGRAM» er et helt spesielt stipend. Det dekker ett års studier ved et college eller et universitet i staten Georgia i USA. Mottoet for stipendet er «Bringing Nations Together». Norge pleier hvert år å få 4-10 slike studieplasser.

Agnete Haaland var Georgia-stipendiat i 78/79. Hun forteller:

«Jubelen sto i taket da jeg fikk gladmeldingen om at jeg hadde fått Georgiastipendet til å studere ett år i USA etter artium i 1978. Stipendet var en eventyrlig studiestart for en ung skuespiller-aspirant. Det dekket absolutt alle utgifter til ett års studier ved University of Georgia.

Jeg hadde aldri visst noe om verken stipendet eller den glitrende teaterskolen, Department of Drama and Theatre, hvis det ikke hadde vært for min mor, Anne Gullestad. I 1954-55 studerte hun ved det samme fakultetet, takket være det selvsamme Rotary-stipendet. Hun spilte hovedrollen i universitetsteatrets oppsetninger det året, og senere var hun ved flere anledninger tilbake som «visiting professor».

Hun satte opp både Peer Gynt og Godspel ved dette teatret, Hennes oppsetning av Godspel gjestet ved Den Nationale Scene, under Festspillene i Bergen, som en del av markeringen av 125-årsjubiléet for den norske utvandringen til USA. Båndene mellom Bergen og Georgia Rotary er sterke. Skuespillerinnen Inger Marie Andersen var stipendiat samtidig som min mor.

Da presidenten for Georgia Rotary Club, Hugh Thomas, over 20 år senere kom til Bergen for å utnevne min mor til Paul Harris Fellow, strålte hun av stolthet. Hun bar den prestisjefylte Paul Harris-medaljen i en gullkjede rundt halsen så lenge hun levde.

Også jeg fikk store sjanser til å bryne meg ved University of Georgia's studentteater. Takket være dette studieåret fikk jeg akademisk, kunstnerisk og menneskelig ballast som jeg for alltid vil være takknemlig for. Fremfor alt lærte oppholdet meg at den eneste som er ansvarlig for en skuespillers utvikling, er en selv. Dette er amerikansk livsvisdom på godt og vondt.

Hjertelig takk til Bergen Rotary Klubb ved Jakob Skarstein som anbefalte søknaden min!»

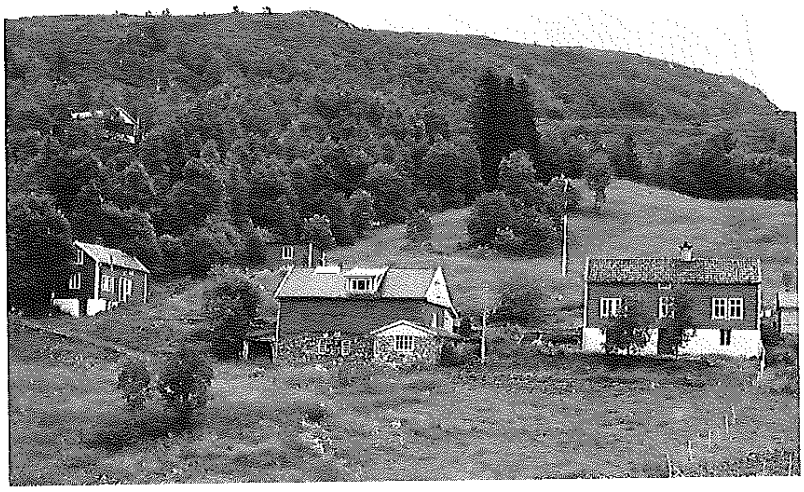

Fjellgården Kleppe, Osterøy.

Godskegården på Kleppe – det største tiltaket i BRK's historie

GODSKEGÅRDEN KOMMER OGSÅ INN under betegnelsen «tiltak for ungdom». Denne studiegården på Osterøy er blitt karakterisert som det største tiltaket i BRK's historie og gies derfor her spesiell omtale.

Bakgrunnen er denne:

På et styremøte i 1949 fremkom Carl S. Godske – professor i meteorologi – med planer om at klubben engasjerte seg i hans forsknings- og friluftskurs for ungdom. Idéen fenget straks, og styret besluttet å prøve å skaffe en eiendom til formålet. På et senere styremøte meddelte Johan Gran at konsul Birger Gjestland hadde en liten gård på Øvre Kleppe på Osterøy som antakelig var til salgs. Etter at presidenten og Godske hadde besiktiget gården – senere populært kalt «Godskegården» – fant Godske at gården lå godt til rette for det formålet han hadde fremført. På et senere møte gav klubben sin tilslutning.

En innsamlingskomité sørget for de nødvendige midlene. Innvielsen fant sted 27. juni 1950 med en tur til gården for 25 medlemmer. I flere år fremover var det vanlig på forsommeren med utflukter til gården, enkelte år med ledsagere.

Calle ble den drivende kraft i arbeidet på studiegården. Mottoet var «Forskning og friluftsliv», dessuten «Natur og kultur» med foredrag og musikk, litteratur og kunst på regnværsdagene.

Hvert år ble det arrangert sommerkurs for ca. 30 deltakere. I løpet av en 15- årsperiode ble det holdt 4 internasjonale ungdomskurs. Blant dem som ofte var på gården i løpet av året – «kleppianerne» – utviklet det etter hvert et eget kameratskap.

For at BRK skulle beholde en viss kontakt med og kontroll over det som skjedde på gården, ble det i 1965 oppnevnt et utvalg som skulle ha gården som sin hovedoppgave, men med Calle som den stadig sentrale personen. Oppgavene var vokst meget, vedlikeholdet krevde atskillig større innsats, og organiseringen og tilretteleggingen av dugnadsarbeidet for eldre «kleppianere» krevde sitt.

Etter hvert modnet tanken om en egen stiftelse for Godskegården. 7. juni 1969 ble stiftelsen «Godskegården forskning og friluftsliv» konstituert. BRK ble fast representert i stiftelsens råd og styre, der Universitetet i Bergen også var med. I BRK's årsberetning fra 74/75 heter det at vedtektene for stiftelsen var endret slik at det klart fremgikk at gården skulle falle tilbake til BRK dersom stiftelsen ble oppløst. Tilbakefallsretten gjelder ikke bare gården, men også stiftelsens øvrige midler. Dette punkt i vedtektene ble tinglyst, som heftelse på eiendommen.

Av BRK's årsrapport for 82/83 fremgår det at rådet i stiftelsen «Godskegården, forskning og friluftsliv» er oppløst, og det er dannet et nytt styre på 5 medlemmer med representanter fra «kleppianerne», Universitetet i Bergen og Bergen Rotary Klubb.

Etter befaring i mars 1983 var det ønskelig å øke klubbens engasjement i arbeidet med problemene ved gårdens drift.

BRK's representant i stiftelsens styre, Johan Frederik Mowinckel, avga i 87/88 rapport om at gårdens tilstand ikke var særlig oppmuntrende. Det ble satt i gang en større aksjon for å ta vare på verdiene. «Trulsetunet» (en 1700-talls stue fra

Glott fra kursvirksomheten.

Fritidsbeskjeftigelse.

Stranda på Sunnmøre) som var i en elendig forfatning, ble sikret mot videre forfall. Vannsiget som satte Kårhuskjelleren under vann ble drenert vekk. Forefallende arbeider på «Oversikten» ble foretatt, og nytt utedo ble bygget. Gjennom Bergen Rotary Klubb ble det skaffet rimelige materialer, og prosjektene ble også støttet av fondsmidler fra klubben, samtidig som venner av stiftelsen (tidligere «kleppianere») gav økonomisk støtte. Selve arbeidet ble utført på dugnad blant de faste brukerne av gården.

I 1997 ble det klart at den gruppe aktive som i de siste 10-15 år hadde vært ildsjeler i arbeidet, ikke lenger kunne prioritere Godskegården så høyt som tidligere. Det var også en realitet at det ikke lenger var samme behov for stedet som samlingspunkt for studiegrupper innenfor stiftelsens formålsparagraf. Tallet på betalende overnattinger som i 1992 var 256, ble i 1997 redusert til 128. Stiftelsens styre ønsket derfor å nedlegge sin virksomhet før et nytt forfall inntraff, og mens gården fremdeles var gjeldfri. Eiendommen ble derfor etter vedtektene overført til Bergen Rotary Klubb som etter forslag fra styret vedtok å selge eiendommen.

Berit Moldskred Mo har på vegne av styret i BRK fulgt saken videre: Etter annonsering av eiendommen meldte det seg flere interessenter. Budene stoppet på 130.000,- over landbruksstaksten.

Christine og Arild Hagenes er to unge mennesker bosatt på Osterøy med to små barn, og de ble foretrukket på grunn av sin entusiasme for å ivareta eiendommen, ruste opp bygninger og jord. De ønsket å bosette seg og gjøre gården til arbeidsplass for den ene av dem. Begge la for dagen et sterkt ønske om å ta vare på og videreføre tradisjoner knyttet til gårdsbruk generelt og Godskegården spesielt.

Derfor fikk de tilslaget for kr 440.000,- + omkostninger.

Kjøpekontrakt ble inngått 25. mai 1998 og konsesjon innvilget av Fylkeslandbruksstyret i møte av 25. nov.1998.

Om å forme unge menneskers sjel

v/EN «KLEPPIANER», LEKTOR CAND. REAL CHR. HYSING-DAHL

I 1945, ENNÅ FØR KRIGEN VAR SLUTT, begynte professor Carl L. S. Godske ved Geofysisk Institutt i Bergen å sysle med tanken om det kunne etableres et fruktbart samarbeid mellom vitebegjærlige ungdommer og vitenskapsmenn som skulle ha et besværlig innsamlingsarbeid. Ungdommene skulle virke som «slavearbeidere» for vitenskapsmennene, og til gjengjeld skulle forskerne holde foredrag og søke å tilføre ungdommen et innblikk i vitenskapelig metode og problemstilling. Jeg var så heldig å få være med helt fra starten, idet Godske søkte kontakt med den under krigen forbudte, men «under jorden» eksisterende speiderbevegelse.

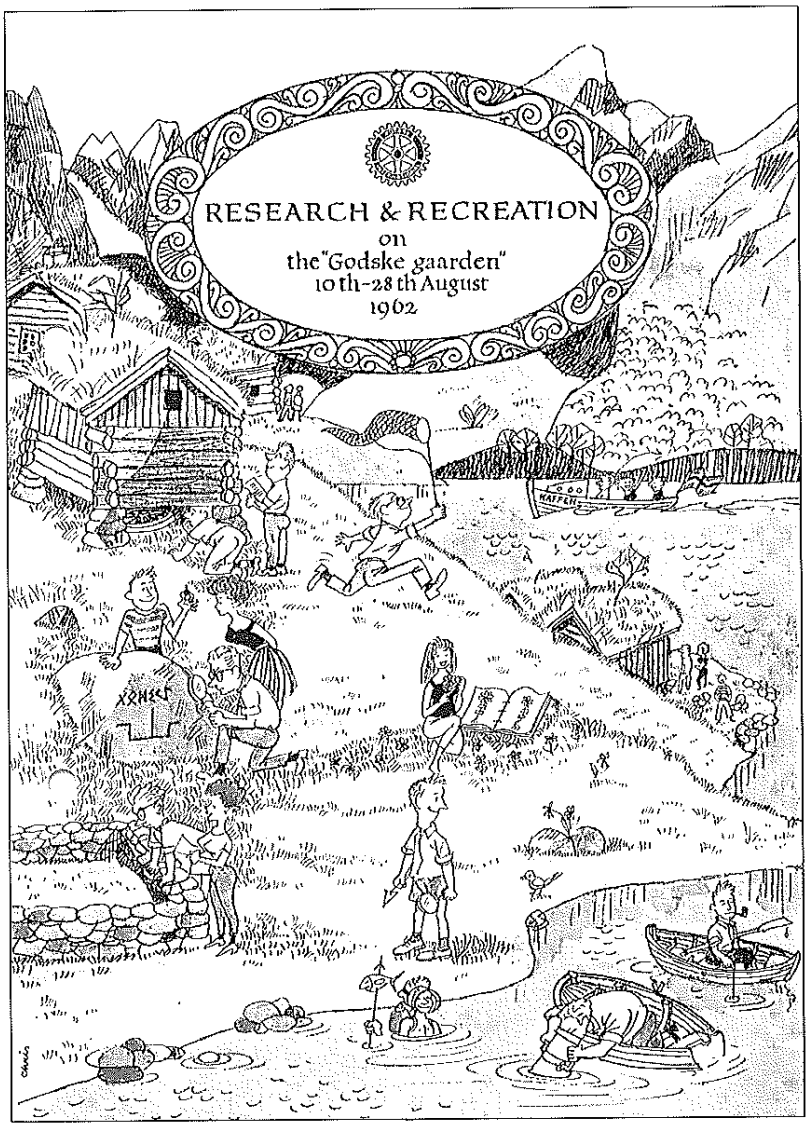

I samarbeid med herredsgartner Einset arrangerte Godske sommeren 1945 en vitenskapelig leir for gutter fra by og land på Sekse i Hardanger. Dette forsøket falt så heldig ut at det ble arrangert lignende leirer og turer i årene fremover.

I 1950 gikk leirene over til å få karakteren av kurs, samtidig som virksomheten ble henlagt til Kleppe gård på Osterøya, ca. 5 mil fra Bergen. Denne gården ble av Bergen Rotary Klubb innkjøpt for å virkeliggjøre det mål som Godske hadde satt seg etter de erfaringer som var gjort: Å få et eget sted spesielt innrettet til «amatørvitenskap» og kursvirksomhet. Gården Kleppe er ypperlig egnet til dette formål. Med sin forholdsvis isolerte beliggenhet ca. 250 m over havet, med den tilhørende inn- og utmark, vann og elv, gir den gode og avvekslende muligheter for ulike forskningsoppgaver. Og utenfor disse private enemerker ligger hele Osterøya på mange måter særegne natur og venter på å bli «oppdaget».

Arbeidsoppgavene på disse leirene har vært mange og forskjelligartede. De har spent fra kulturregistrering av gamle gårder til innsamling av ferskvannsalger og meteorologiske observasjoner. Zoologisk innsamlingsarbeid har vært utført etter «oppdrag» fra forskjellige forskere, og her viste den opprinnelige målsettingen seg i høy grad å bli oppfylt. Utbredelseskartene for de aktuelle dyregruppene er spesielt tette der Godskes «disipler» har vært på ferde.

Hvor mange hundretalls ungdommer som opplevde Calle og ble «kleppianere», er ikke godt å si. Et stort arbeid ble nedlagt for å spore dem opp i forbindelse med et jubiléum ved det som ville blitt Calles 90 års dag. Her møtte også mange frem til flere dagers festligheter, blant annet mimretur til Kleppe.

Hvem var så denne underlige mannen som med ubendig pågangsmot klarte å gjennomføre de utallige idéer på «De ville idéers gård»? Han var det nærmeste jeg er kommet et geni. Professor i teoretisk meteorologi, javel, men med kunnskaper og interesser på alle kulturens felter: kunst, litteratur, musikk – alt hadde han rede på. Jeg har selv hørt han danke ut en litteraturprofessor i en konkurranse vi hadde om litteratur. Men han briljerte ikke med sine kunnskaper. Han kunne lytte, og var levende opptatt av hva andre mennesker strevde med. Kun på ett felt var han hjelpeløs – han var rørende upraktisk og var fullt klar over det.

Calle hadde en enorm kontaktflate, og han lot sine unge venner få nyte godt av det. Selv har jeg et uforglemmelig minne fra et leirbål der Tarjei Vesaas leste. Møter med andre store personligheter som biskop Monrad Norderval og komponisten Geirr Tveitt gjorde også dype inntrykk.

Det er klart at en slik ildsjel påvirket unge mennesker. Jeg vil tro at hver eneste «kleppianer» mottok impulser og tanker som ble avgjørende for deres videre liv. Mange nåværende professorer og vitenskapsmennesker fikk livsbanen staket ut på Kleppe, men viktigere kanskje: De fikk formet sin livsoppfatning.

Da Carl Ludvig Schreiner Godske døde så altfor tidlig i 1970 – bare 64 år gammel – gikk det naturlig nok tilbake med Kleppe og kursene der etter hvert. Det var slutt på storhetstiden da «Kong Calle» skuet fra «Villa Utsikten» ned på sine unge disipler.

Fra et fellesmøte med Bergen Inner Wheel Klubb.

«OPPDAGERFERDEN»

Godskes siste bok heter «Oppdagerferden». Boken kom ut etter hans død. Det var Frithjof Sælen som bearbeidet boken ut fra Calles artikler etc.

Den første befaring, høsten 1949. Fra venstre: Calle Godske, Bjarne Monsen, Johan Müller, Einar Olsen, Johan Gran, Thorleif Evanths og Alf Knag.

Klubbens «FADDERBARN»

BRK fadderklubb for 8 Rotary-klubber og i alt 45 «etterkommere»

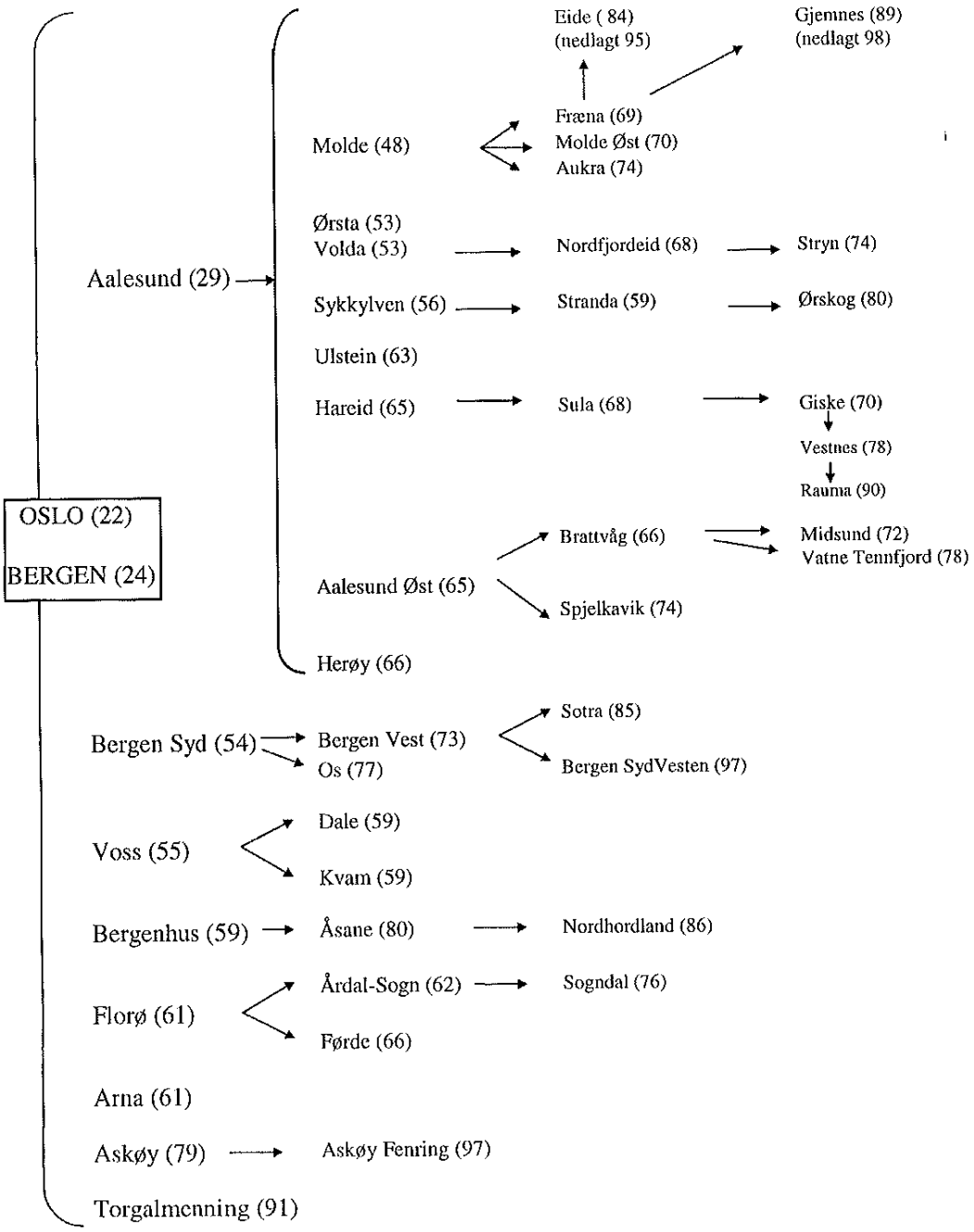

Aalesund RK med alle dens «etterkommere» hører til distrikt 2280, unntatt Nordfjordeid RK og Stryn RK som hører til 2250, i likhet med Bergen RK og de andre klubbene.

E.H.K -98

Bergen Inner Wheel Klubb

BERGEN INNER WHEEL KLUBB er et av B.R.K.'s «barn». Forhistorien er denne:

Kvinner slo seg sammen for å hjelpe sine Rotary-menn i det sosiale arbeidet som Rotary hadde tatt på seg. Etter hvert utviklet vennskapet blant disse kvinnene seg til behov for egne klubber. Den første Inner Wheel Klubb ble dannet i Manchester i 1924, og med Rotary-bevegelsens idealer og prinsipper som forbilde. I dag er IW en internasjonal organisasjon med over 100 000 medlemmer i ca 90 land. Den er dermed en av verdens største kvinneorganisasjoner. Formålsparagrafen gir programmet: Utvikle et sant vennskap, oppmuntre til personlig hjelpsomhet og fremme internasjonal forståelse.

Bergen Inner Wheel Klubb ble chartret 15. mars 1935 som den første klubb i Europa utenfor Storbritannia. BRK-hustruer sto som initiativtakere og med Oda Irminger som den første formann. Stavanger IW kom til i 1946 og Haugesund i 1947. I Norge er det i dag ca 3000 medlemmer fordelt på om lag 120 klubber i 5 distrikter. Klubbene er åpne for rotarianeres ektefelle/samboer.

I «Rotary Norden» nr. 2-98 omtales IW i flere artikler og ut fra ulike synsvinkler. I en av artiklene stilles spørsmålet om IW kanskje har utspilt sin rolle nå når til og med Rotary står åpen for kvinner. En annen uttalelse går ut på at IW trengs kanskje mer enn noensinne, men det er viktig at utviklingen er i takt med tiden, og at en finner de rette aktivitetsformene.

Bergen IW er formiddagsklubb med møte en gang i måneden, mens «fadderbarnet» fra 1976, Bjørgvin IW, er kveldsklubb.

Round Table 1 Bergen

BAKGRUNNEN FOR BRK'S MEDVIRKNING ved opprettelsen av Round Table 1 Bergen er denne:

Navnet Round Table har sin opprinnelse i legenden om kong Arthur og ridderne av det runde bord. RT ble stiftet i Norwich, England, i 1927. Etter hvert ble det opprettet klubber i en rekke land, bl. a. i Danmark.

BRK's president i 1946/47, Alf Knag, deltok aktivt i arbeidet med å få en klubb i Bergen. Gjennom forbindelser i Danmark ble det ordnet slik at RT Aarhus stilte seg som fadderklubb for RT 1 Bergen, den første klubben i landet. Charterdatoen er 12. sept. 1947.

Til formann for de ca 30 medlemmene, størstedelen Rotary-sønner, ble valgt Ragnar Visted, senere medlem i BRK. Ved 15-årsjubiléet var det i alt 23 RT-klubber i virksomhet i Norge. I 1998 er det 83 klubber. RT 19 og RT 69 kommer i tillegg til RT 1 her i byen.

I mange år var det er nært forhold mellom BRK og RT 1. En gang om året ble det holdt et fellesmøte, hvor arrangementet gikk på skift mellom de to klubbene. Siste fellesmøte ble holdt i 1980/1981. BRK har gjennom årene rekruttert mange medlemmer fra RT 1. I 1997/1998 er 25 av de 66 mannlige medlemmene tidligere tablere, de

OMSTENDELIG ETABLERING AV NYE KLUBBER

I TIDLIGERE ÅR var det svært mye «papirarbeid» i forbindelse med etablering av en ny klubb. Slik var det bl.a. da BRK tok initiativ til etableringen av vårt andre «fadderbarn», Bergenhus RK i 1959. Guvernøren ble kontaktet, komité ble nedsatt, nøye undersøkelser ble gjort og søknad sendt RI. Klassifikasjonen for hvert enkelt medlem som ble foreslått til «The provisional Rotary Club of Bergenhus», måtte oppgis. Fra Zürichkontoret kom det så pålegg om å utdype nærmere hva flere av klassifikasjonen stod for. Den nye klubben fikk bestemte «territorial limits», der det heter:

«...lying east and north of a line following the Puddefjorden, Damsgårdssundet, Store Lungegårdsvann and the Møllendal River to Svartediket, south of a line from Vaagsbunnen following Vetrlidsalmenning up to the top of the mountain Rundemannen, then bending straight north to Steinestø. The border eastwards then follows a line from Vaagsbunnen through the waters of Vaagen straight north-west.»

Det fremgår av Norsk Rotary Årbok at det fremdeles er meget bestemte vilkår for etableringen av ny klubb. Men med årene er fremgangsmåten ikke lenger fullt så omstendelig, og i praksis er det mer flytende grenser mellom klubbenes geografiske områder.

fleste fra RT 1. En av disse er Alf Christian Tornøe, som er chartermedlem fra 1947. Sammen med flere andre ex-tablere (bl. a. redaktøren), deltok han på RT 1's 50-årsjubiléumsgalla i 1997.

Det er klare paralleller mellom idegrunnlaget og medlemskapet for Rotary og Round Table. Det internasjonale mottoet er: «Adopt – adapt – improve». I Norge brukes dette: «Yt før du krever». Forskjellen mellom klubbene ligger for det meste i at RT er åpen for menn mellom 21 og 40 år, og at møtene holdes hver 14. dag.

De fleste RT-klubbene samarbeider med en Ladies Circle- klubb, for RT 1's vedkommende er det LC 5. LC-klubbene tilbyr medlemskap til tablernes ektefeller/samboere, men er for øvrig åpen for medlemskap. Aldersgrensen er 45 år.

Bergen Rotaract Klubb

Av Erling Wærenskjold

I Rotary-året 1996/97 ble Bergen Rotary Klubb kontaktet av Distriktsguvernør Tore Rogne med en oppfordring om å hjelpe til med oppstart av Rotaract-klubb i Bergen. President 1996/1997 Kjell Gisholt «tente» på denne idéen, og han overlot til samfunnskomitéen å ivareta denne hyggelige oppgaven. Erling Wærenskjold var klubbens kontaktperson overfor Rotaract. Stephan Wold Eide, rotaracter fra Oslo, og Sigita Stankeviciute, rotaracter fra Litauen, var med å igangsette arbeidet med å stifte en Rotaract-klubb i Bergen.

Vår klubbs oppgave var å være en *støtte* i dette arbeidet, men vi skulle ikke være noen «krykke». I mai 1996 hadde samfunnskomitéen et orienteringsmøte for 10 ungdommer som alle var opptatt av å få i gang en klubb. Det ble holdt jevnlig kontakt med ungdommene utover høsten 1996, og den 9. desember 1997 mottok president William Bull et intensjonsbrev undertegnet av 15 personer som ba om å bli chartret som Bergen Rotaract Klubb.

Bergen Rotaract Klubb ble chartret i et møte i Bergen Rotary Klubb den 13. januar 1998, og ved stiftelsen hadde klubben 15 medlemmer. Bergen Rotary Klubbs gave var et presidentkjede som ble overrakt til Rotaract-president Stephan Wold Eide.

Lørdag den 14. februar 1998 inviterte Bergen Rotaract Klubb til charterfest i de ærverdige og historiske lokalene «Glade Bergen». Fra Rotary møtte distriktsguvernør Jacob C. Øxnevad og PDG Tore Rogne. Fra Bergen Rotary Klubb møtte Kjell Gisholt, William Bull og Erling Wærenskjold, alle med ledsagere. Fra Rotaract møtte landspresident Benedicte R. Rikstad og rotaractere fra Oslo RK, Victoria RK og Stavanger RK. Det ble en meget hyggelig aften med mange taler, og etterpå var det «popdans», hvor også rotarianerne var godt representert.

Rotaracts målsetting

«Å gi unge menn og kvinner mulighet til å tilegne seg kunnskap og ferdigheter for å fremme personlig utvikling og å skape forståelse for betydningen av et sosialt fellesskap, og å oppmuntre og fremme et bedre forhold mellom mennesker i hele verden bygget på vennskap og tjeneste.»

Hva er Rotaract?

En verdensomspennende organisasjon for kvinner og menn mellom 18 og 35 år.

Organisasjonen finnes i 104 land, med rundt 5 500 klubber og 180 000 medlemmer – og vokser stadig.

Klubbene har møter 2 ganger i måneden. Klubbene består av mennesker med forskjellig bakgrunn, ståsted og interesser – og ulike utdannelser og yrker.

Rotaract Norge har ca. 30 klubber, med rundt 20 medlemmer i hver klubb.

Red.anm.: Tanken om å etablere en Rotaract-klubb i Bergen har vært fremme flere ganger, første gang i 1974/1975. Etter anmodning fra guvernøren drøftet de 4 Bergens – klubbene mulighetene for å få en Rotaract-klubb i Bergen. Ingen av klubbene ville påta seg ansvaret som fadderklubb. Dette hadde bl.a. sammenheng med usikkerheten ved kontinuiteten for denne aldersgruppen.

BRK i Rotary-kontakt

Mange muligheter for kontakt utad

Av Kjell Gisholt

Det viktigste Rotary-arbeidet foregår på klubbmøter og i komitéer. Bergen Rotary Klubb har nok aldri vært spesielt aktiv i utadrettet virksomhet. Til tross for at vi er 5 Bergensklubber i nær geografisk avstand og flere tilliggende klubber, har det i de senere år vært forholdsvis liten kontakt over klubbgrensene. En del medlemmer besøker hverandres klubber, og iblant er det utveksling av foredragsholdere. Tidligere har det også vært fellesmøter mellom presidentene og samarbeid om utvekslingsstudenter.

Grunnlaget for vår internasjonale kontakt i de senere år ble lagt i april 1997, da 9 av klubbens medlemmer og 5 ektefeller var på 3 dagers besøk i Vilnius og Kaunas i Litauen. I april 1998 dro så klubben igjen i østerled, denne gang var vi 18 som besøkte Stettin i Polen. Begge turene ga grunnlag for god Rotary-kontakt over landegrensene, og hyggelig var det også å prøve å etablere kontakt mellom Rotaract-klubbene i Kaunas og Stettin.

Tradisjonelt pleier klubbens president og innkommende president å representere på distriktskonferansen i distrikt 2250. I jubileumsåret 1994 (70 år) var vi selv arrangør av konferansen. Det ble et meget vellykket arrangement, med sammenkomst på Fløien fredagen og bankett på SAS-hotellet lørdagen. Distriktskonferansen representerer det eneste formelle organet utenfor klubben, der vi deltar. Her treffes beslutninger av betydning for klubbens arbeid, ikke minst legges en del økonomiske premisser. Det er også anledning til å bli kjent med Rotary-arbeid på hele Vestlandet, både i byer og ute i distriktene.

Distriktsguvernørens besøk er et av årets høydepunkt i klubben. Tradisjonelt begynner det med middag sammen med president og sekretær. Deretter er det forberedende møte med alle komitéformennene og styret, før selve Guvernør-møtet. Dette gir som regel inspirasjon til mere utadrettet virksomhet og idéer om nye aktiviteter og forbedringer i klubbarbeidet.

Distrikt 2250 utgir bladet «Rotary Vest», som bl.a. inneholder DG's månedsbrev, foruten interessant nytt fra distriktet. Her finnes også statistikk over fremmøtet og innbetalinger til Rotary Foundation. Alle medlemmer mottar også «Rotary Norden», en innholdsrikt blad i fin layout, med reportasjer og debattinnlegg fra hele Norden.

Våren -97 sto vi som arrangør av City-møte i Grand Selskapslokaler. Dessverre var møtet rett over påske, og informasjonen ikke god nok, så fremmøtet var ikke så godt som håpet.

Bergen Vest RK arrangerer hver høst City-møte, som alltid er godt besøkt av klubbens medlemmer. De har vært meget flinke til å få velrenommerte og interessante foredragsholdere, de siste årene Hans Wilhelm Steinfeldt.

Mange av klubbens medlemmer reiser mye i utlandet, og dette gir god anledning til besøk i klubber verden rundt. I sin tur gir dette impulser til vår egen klubb. Det er tydelig at Rotary-arbeidet er uensartet. Men visse fellestrekk går igjen, og gjør at en alltid føler seg velkommen i en fremmed klubb. Det er av interesse å få referat fra slike besøk utenlands. Medlemmene oppfordres til å bære Rotary-merket på seg også ved reiser, for lettere å få kontakt.

På grunn av beliggenhet, og muligens i kraft av navn og tradisjon, har klubben alltid hatt godt besøk av tilreisende gjester. Mange klubbmøter

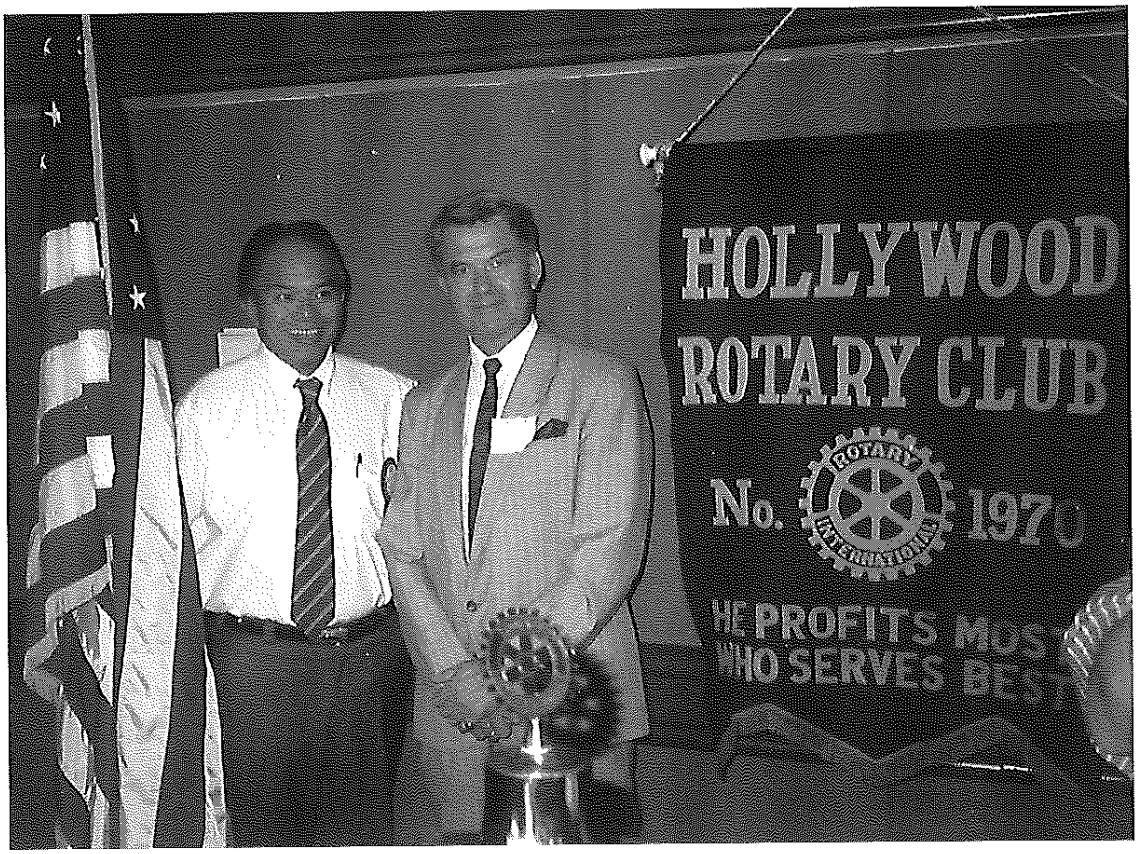

Også redaktøren (t.h.) har hatt glede av å besøke andre klubber, her i 1993 sammen med presidenten i Hollywood RK.

begynner med hilsning til og fra gjester og evt. banner-overrekkelse. De siste årene har referentkorpset utpekt en ansvarlig til å ta seg spesielt av gjestene, særlig de utenlandske, og prøver å medvirke til at de føler seg velkomne i klubben.

Klubben har også hatt besøk av GSE-team (Group Study Exchange), og sørget for hjelp til overnatting for rotarianere som er på offisielt besøk, selv om det ikke er meningen at klubben skal drive reisebyrå.

Det er viktig med et godt indre miljø i klubben. Vi er imidlertid med i en stor, internasjonal bevegelse, og bør kanskje i større utstrekning enn hittil ta konsekvensene av dette. Vi kan på denne måten få impulser og idéer til vårt eget klubbarbeid, og vi kan bidra med hjelp og støtte til Rotary-arbeid i andre land. Særlig er Baltikum et nærliggende område å ta kontakt med, noe både Distrikt 2250 og Bergen Rotary Klubb har tatt initiativ til.

Inntrykk fra to turer med klubben til Litauen og Polen

Av Svein Arne Skreden

De to turene jeg vil fortelle om gikk til Litauen i 1997 og Polen i 1998, begge til Øst Europa, som etter mange års isolasjon igjen kunne ta imot besøk fra Vesten. Rotary-virksomhet var heller ikke lenger forbudt. En ny åpenhet ga nye reisemuligheter.

Litauen 1997

Den første turen til Litauen kom i stand gjennom de kontakter vi hadde via en student i Bergen. Hun bidro gjennom sin entusiasme til å skape lyst til å besøke hennes hjemland.

Dette sammen med utsiktene til et interessant program gjorde det lett å melde seg på turen der også ektefellene kunne være med. Så vi reiste begge, min ektefelle og jeg.

Turen innfridde mer enn forventningene idet alt klaffet som det skulle, og vi fikk rike muligheter til både å se og å høre om fortid, nåtid og fremtidsutsikter. Klubben vår besøkte både hovedstaden Vilnius og nest største by Kaunas.

Det gjorde sterkt inntrykk allerede i starten å bli tatt med til fjernsynstårnet som var siste skanse da Sovjet prøvde å stoppe løsrivelsesprosessene. Vi husket Hans Wilhelm Steinfelds reportasjer og fikk et sterkt inntrykk av det han må ha sett og opplevd.

Senere besøkte vi det unge og ennå ferske Parlamentet som hadde oppgaven å styre overgangen til demokrati. Ikke lett med dårlig økonomi og en rekke vanskelige omstillinger hos et utålmodig folk.

Vi fikk omvisninger i byen og ante en by stolt over det de kunne vise frem og med stor optimisme. Deretter gikk turen til Kaunas gjennom store landbruksområder. Her var mye i forfall, og mangelen på klare eierforhold og ansvar forsinket omstillingen til moderne landbruk. I Kaunas fikk vi nærmere informasjon om slike spørsmål. Mine Rotary-kontakter, som vi også besøkte privat, drev sin virksomhet innen landbrukssamvirket. Vi fikk et levende inntrykk av det østlige markedet som var falt sammen og at de nå var på let etter produkter og markeder til erstatning i Vesten. De uttrykte sterke ønsker om både EU- og NATO-medlemskap.

Fattigdommen hos mange, også akademikere og intellektuelle, gjorde et sterkt inntrykk. Samtidig så vi tegn til store forskjeller der mange nyrike kunne vise fram sine fine hus og biler. Overgangen til markedsøkonomi er ikke lett for de mange som har fått sin situasjon sterkt endret. Dersom ikke den økonomiske politikken bedre ivaretar alle befolkningsgrupper, kan omstillingen bli vanskelig.

Presidenten i Kaunas RK, Stanislovas Lapeika (t.h.) og presidenten i BRK 96/97, Kjell Gisholt, utveksler gaver.

Det faglige program var godt og lærerikt. Men den gjestfrihet vi møtte hos medlemmene i Kaunas Rotaryklubb, gjorde kanskje sterkest inn-

Fra samlingen like før banketten i Kaunas 1997: Einar Spang (t.v.), Berit Moldskred Mo, Inger-Sofie Lohne, Sven-Erik Grieg Smith, Knud Fleischer, Svein Arne Skreden, Liv Skreden.

Sammen med nye venner i Stettin 1997.

trykk. Vi ble ivaretatt og fulgt opp hele tiden. Mange av måltidene var vi sammen, og avskjedsfesten var et stort høydepunkt med flotte taler og varme opplevelser.

I en sum så vi optimisme og fremtidshåp og at Rotary betyr mye for å få kontakt over landegrensene. Ikke minst så vi dette i vårt møte med medlemmene i den aktive Rotaract-klubben.

Polen 1998

Turen til Polen og Stettin i 1998 ble også en stor opplevelse. Men den artet seg annerledes på mange måter. Landets forhistorie var en annen, og innflytelsen fra Tyskland var tydelig.

Turen hadde sin forankring i vår tidligere Rotary-kollega fra Bergen, Tom Fossengen. Han var ett og alt i et opplegg av samme varighet som i Litauen. Vi fikk se byen, gamle deler med en fin arkitektur som ville komme bedre fram med oppussing og vedlikehold, nybyggings- og drabantbyområder med sterkt vestlig preg.

Det generelle inntrykket var et land i sterk utvikling og på full fart på vei inn i en bedre situasjon. Her fikk vi både høre om og se vestlig og også norsk kapital inne i spennende prosjekter. Snart sender vi fra oss laksen på Vestlandet til Polen for filetering, røyking og pakking effektivt og billig nær de store europeiske markedene.

Vi fikk se store landområder med metertykk fet matjord. Det ble opplyst at 40% var utnyttet, resten ventet på initiativ, kapital og utstyr. Kollektivbrukene privatiseres og selges ut slik at det raskt kan bli slutt på å sulte midt i fine landbruksområder. Og Polen ligger en ferjereise og 60-70 mil fra norsk grense. Konkurransen blir nok hardere for oss etter hvert som årene går.

Men vi så også andre og fattige sider ved sosialomsorgen som viste at det er en lang vei å gå. Jeg tenker da på det barnehjemmet vi besøkte som den lokale Rotary-klubben og Rotaract-klubben har tatt under sine vinger. Det vi så, var meget utilfredsstillende og av dårlig standard. Lite som kunne gi optimisme om en bedre fremtid for de barna som der hadde sitt hjem.

Likevel, ved å kanalisere midler via Tom Fossengen og hans klubb bygges sten på sten, og det skjer en positiv utvikling. Her er også klubben invitert til å bidra med økonomisk og annen hjelp.

Sightseeingsturen brakte oss forbi et stort sykehus som hadde brent ned natten før vi ankom. Det så ikke særlig moderne ut og viser kanskje at det offentlige fortsatt har lite økonomiske ressurser til å følge opp sine oppgaver.

En viktig del av denne siste turen var at tre medlemmer i Kaunas Rotary-klubb tok turen til Stettin. Dette frisket opp noen bekjentskaper og ga samtidig de to nabolandsklubbene anledning til å øke gjensidig forståelse.

Felles for begge turene var den unike anledning til å bli bedre kjent med medlemmer i egen klubb. Slike reiser bidrar positivt til å styrke klubbens indre liv.

«Rotary over grensene» – på Bahamas

AV JOHAN HALVORSEN

I JANUAR 1979 tok min kone og jeg ut fra København sammen med en dansk gruppe på en rundtur i Mexico. Det var en uhyre interessant, men også slitsom tur, så det var deilig å slappe av med noen koselige dager på Bahamas før vi reiste hjem.

Med på turen var også en dansk rotarianer fra Køge. Vi fant ut at det var Rotary-møte i Nassau og dro dit. Det ble et ualminnelig godt møte med rotarianere fra mange land. Den hyggelige presidenten var britisk. Da han hørte at jeg var fra Bergen, fortalte han at han hadde vært «over» Bergen flere ganger, men ikke *i* Bergen. Han hadde nemlig vært flyver under krigen.

Ved møtets slutt fortalte han at klubben hadde for vane å gi en flaske rom til den gjesten som kom lengst borte fra. Det viste seg å være meg. Min danske venn måtte nøye seg med annenplass og en miniatyrflaske!

En hyppig gjest fra Florida

AV MONICA UTHE

ON BEHALF OF the Officers and members of the Rotary Club of Singer Island, Florida, I bring greetings and congratulations on the celebration of your 75th. Anniversary.

«Jeg ble smigret» when Einar Kolbjørnsen asked me to write my thoughts for your anniversary publication.

The Rotary Club of Singer Island, Florida, was organized in 1955, with a membership of 60 members. Today, due to members leaving the area, we have 35 members, four of which are women. We meet for lunch every Friday at a restaurant located in the Best Western Hotel, on the top floor, called «Top of the Spray». We have a beautiful view of the Atlantic Ocean and can watch the cruise ships and cargo ships sail down to the Bahamas. Our meetings begin at 12:15 and adjourn at 13:30. Our meetings do not vary, they are the same all year long. We have a speaker every week throughout the whole year.

During the tourist season, from November through May, our attendance doubles with guests who spend the winter months in Florida, plus many foreign guests who come to Florida on business trips. We are known to be the friendliest club in all of Florida.

Before moving to Florida, I taught high school French and Italian in adult education. In 1970 we bought a motel on Singer Island, Florida. In 1984 we sold the motel, and at that time I began to manage property for the French, Italians and South Americans, who owned apartments on Singer Island, So, when I joined the Rotary Club of Singer Island, my classification was designated as Property Management.

When I told the members that I would be coming to Bergen, Norway, and would be attending the Rotary meetings here, I was told that I would find a big difference in the way meetings are conducted in Europe versus America. The consensus being that meetings in Europe are more formal and the members very reserved. However, I found the opposite to be true.

The first meeting I attended at the Bergen RC, Einar Kolbjørnsen was the first person to introduce himself. He then introduced me to Kjell Gisholt and Harald von der Fehr, who was president at the time. Constantin Focas sat next to me and very patiently explained in English, what was taking place. He also gave me the code on how to get into the building. By the end of the meeting, I had met so many members, that I felt very much at home.

I am always impressed on how your meetings begin precisely at 19:00 and adjourn precisely at 20:00. I believe that your members as a group take a greater interest in your annual reports. In our Club we have a Board of Directors, consisting of the President, Vice President, Secretary, Treasurer and three directors, who meet on the second Thursday of each month. The Board makes most of the decisions with reference to finances, fundraising, new members, etc. However, all important decisions, such as large expenditures, are brought up to the entire membership for a vote. Our biggest project at the present time is helping a village in Guatemala.

This village can be reached only by boat from the mainland. Our club donated the boat along with machinery to build housing and a school

Monica Uthe hygger seg sammen med Johan Halvorsen (t.v.) og Knud Fleischer.

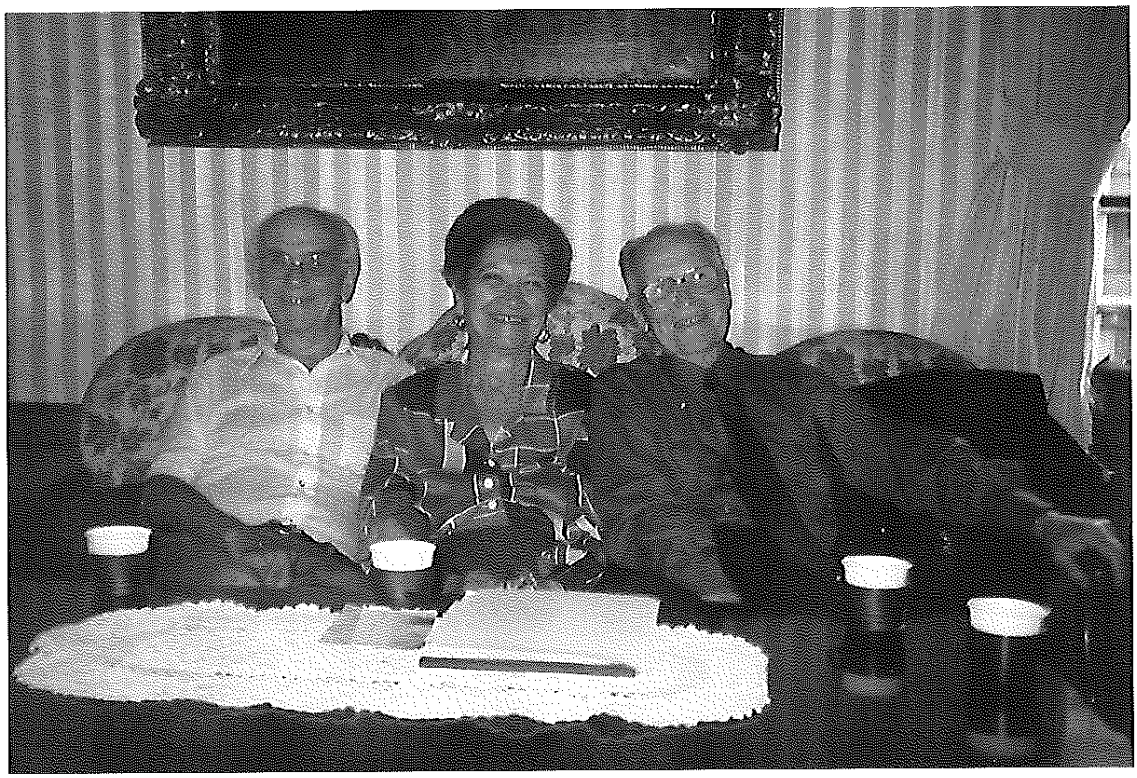

for the natives. Many volunteers have gone down there to teach the natives to read and write as well as building skills. Teachers, doctors and nurses volunteer to help the natives regarding health and sanitation problems. We also give scholarships to deserving high school students who go on to college.

I find that your meetings in the summer being so informal, give the members and guests a very good opportunity to get to know one another better. However, since we have luncheon meetings, we make it a point to have a club member sit at each table, so that the guests and new members feel welcomed.

My husband and I have been spending three to four months in Bergen each summer since 1994. Since I have been attending your meetings for the past three summers, I can truthfully say, that now, I feel that I am one of you.

I should like to express my personal sorrow in the untimely death of fellow Rotarian, Finn Gulbrandsen, who was a very fine person.

Again, Congratulations and «MANGE TAKK» for making me feel so welcomed.

Mitt møte med Rotary i Fjerne Østen

Av Tor Grung Eide

Gjennom årene har jeg fått anledning til å møte i Rotary-klubber i Thailand, Indonesia og Filippinene.

Land med forskjellige religioner og kulturer. Thailandere som primært er buddhister, indonesere som har Islam som religion og filippinere som er strengt katolsk kristne. Men uansett religion er det den høyere middelklasse og delvis overklasse med god økonomi som er grunnstammen i Østens rotarianere, og møtestedet for klubbene er nesten alltid et fem stjerners hotell.

Bangkok.

Lunsjmøte på Siam Intercontinental Hotel. Ved siden av inngangsdøren henger små, runde innrammede bilder av styrets medlemmer samt deres klassifikasjoner. Ved inngangen sitter sekretær og kasserer og tar imot deg. Du blir registrert og må betale for lunsj. Mine venner fra Thailand er kledd i «blådress» med hvit skjorte og slips, mange med sjåfører ventende utenfor i sine store Mercedeser. Blant klubbens medlemmer blir jeg presentert for thailendere, fastboende indere og kinesere, to sveitsere, en amerikaner og en eng-

elskmann. En temmelig internasjonal forsamling. En inder med samme klassifikasjon som meg blir min vert under lunsjen. Program den tirsdagen handler om internasjonal globalisering innenfor næringsliv og turisme. Foredragsholder er Minister of Turisme.

Språket er engelsk.

Manila.

AFTENMØTE MED MIDDAG på Manila Hotel. Ved inngangen sitter sekretærer og noterer navn og klassifikasjoner samt gjennomgår aftenens meny. Tre retters middag med valgfritt øl, vin eller mineralvann

Styret sitter ved et langbord, mens gjester og vanlige medlemmer blir benket rundt runde bord, 8 ved hvert bord. Presidenten ønsker velkommen og møtet starter med salmesang. Alle synger med og kjenner teksten på salmen. Under bordscenen blir det så stilt et spørsmål fra Bibelen til hvert enkelt bord, og det bordet som ikke kan svare, må betale en sum som går til et veldedig formål. Det er tydelig at man er i et katolsk land. Rart å føle kristendommen så langt hjemmefra.

Etter middagen er det foredrag. Denne dagen sto Asia Banken på dagsordenen – Denne banken har jo sitt hovedsete i Manila. Antrekket er formelt, blå dress eller hvit skjorte med slips, tonen er vennlig, formell, men spøkefull blant medlemmene. Gjestene blir meget godt mottatt, og jeg føler meg hjemme med en gang. Språket er også her engelsk.

Jakarta.

AFTENMØTE MED LETT MIDDAG på Borobudur Hotel. Uformell, enkel buffet utenfor selve møterommet, herlige indonesiske retter, kraftig krydret, men du merker at det er et muslimsk land, drikkealternativet er vann, mineralvann eller coca cola.

I denne klubben er det også kvinnelige medlemmer, noe som fremdeles hører med til sjeldenhetene i Fjerne Østen. Det er kvinner med høy utdannelse og ikke minst sosial bakgrunn. Etter buffeten er det et formelt møte hvor presidenten leser meldinger og programendringer med etterfølgende foredrag.

Selv treffer jeg en usedvanlig hyggelig rotarianer, naturligvis ingeniør som meg selv, utdannet i Nederland før den første verdenskrig. Min venn ingeniøren viste seg å være en av de største plantasjeeierne på Java. 92 år gammel, men meget aktiv, intelligent og ungdommelig. Etter møtet henter han først sitt barnebarn (30 år), for så å ta oss alle med på sightseeing i gamlebyen i Jakarta. Jeg kan selv velge hvilket språk vi skal snakke, nederlandsk, fransk, tysk eller engelsk. Selvfølgelig har han en stor «fire-hjulstrekker» med sjåfør. En uforglemmelig aften.

Hva har jeg lært?

– Selv i fremmede kulturer hvor rotarianere møtes, finner man en fellesnevner i Rotarys mål og grunnlov. Særlig kommer dette til uttrykk når du som fremmed blir møtt med forståelse, vennskap, respekt for ditt yrke og hva du står for, uansett religion og hudfarge.

KONTAKT MED ANDRE KLUBBER

BRK HAR TIL TIDER hatt spesiell kontakt med enkelte klubber i utlandet, bl. a. Newcastle RK, Aarhus Nordre RK og Kaunas RK. Spørsmålet er om vi i årene fremover bør gå inn for nærmere kontakt med utenlandske klubber. Kanskje har det også noe for seg å ha en eller flere norske vennskapsklubber utenfor Bergens-området, evt. med besøk og gjenbesøk.

Betraktninger og forventninger

Betraktninger ved to tidligere medlemmer

GJENNOM ÅRENE har markante medlemmer også skriftlig gitt uttrykk for sine tanker om Rotary. En av disse er Carl L. Godske, medlem 1948-1970, guvernør 1965-1966 og ikke minst kjent som hovedpersonen på Godskegården. En annen er Johan Wilhelm Eide, medlem 1928-1990, guvernør 1959-1960 og aktiv i mange sammenhenger, bl.a. i redaksjonen for den nye «Norsk Rotary-Håndbok» fra 1948.

Her er utdrag av noe de skrev:

CARL L.S. GODSKE

HVA OPPNÅR EN ved klassifikasjonsprinsippet ?

Jo, en oppnår – i et samfunn som vrimler av fagforeninger – å få en «antifagforening», en forening hvor mennesker ikke knyttes sammen ved felles faglige eller økonomiske interesser, men ved det som ligger utenom. Nettopp dette at vi møtes i en «antifagforening» gjør at hvert møte i Rotary-klubben har noe spesielt å gi den enkelte rotarianer. Vi lærer oss til å se tingene fra andre synsvinkler enn det vi opplever sammen med våre fagkollegaer. Det har for meg vært en av de største opplevelser som rotarianer å oppdage at de aller fleste ting i livet kan sees med andre øyne enn dem som tilhører en professor i meteorologi; man føler seg sikrere som menneske ved stadig å kunne skifte utsyn.

Hvis det er noe som burde avskaffes, særlig hos folk i ledende stillinger, så er det prestisjen. Prestisjebasillen får altfor ofte et menneske til å miste hodet av barnslig frykt for å miste ansikt. Men i kameratskapsmiljøet i Rotary har vi ikke noen prestisje å ta vare på. Der kan vi tillate oss å «dumme oss ut».

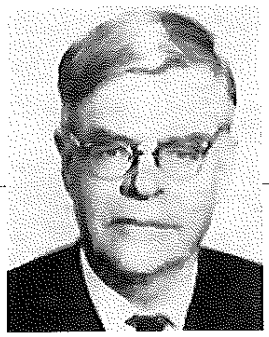

TAKK OG HYLLEST TIL

guvernør «CALLE»

ved avslutning av distriktskonferansen for R.I. Distr. 129, 19. juni 1966

Mel: Fjellveivisen

Konferansen snart er slutt
Guvernøren er slitt ut,
det må være oss forundt hans pris å sjunge.
Godske var jo årets mann,
alle ser vi opp til han,
har appell til mange – særlig da de unge.

«Calle», ung i sinn og skinn,
satte alle krefter inn
at Norsk Rotary rett postiv sku' være.
Og hans storverk «Kleppe» gård
som et fint eksempel står
på et praktisk samspill mellem liv og lære.

«Proffen» er allsidig han,
å, du verden, alt han kan
innen vitenskapens underfulle baner.
Han har evnen til å se,
å få noe til å skje,
når han klubbene til aktiv innsats maner.

Og ditt år er snart forbi,
det ble fruktbart må vi si,
ta vår takk for alt av godt du har bedrevet
Bare vi kan slutte ring,
få idéene i sving,
ja, da håper vi du glede får av strevet.

Jo Jo.

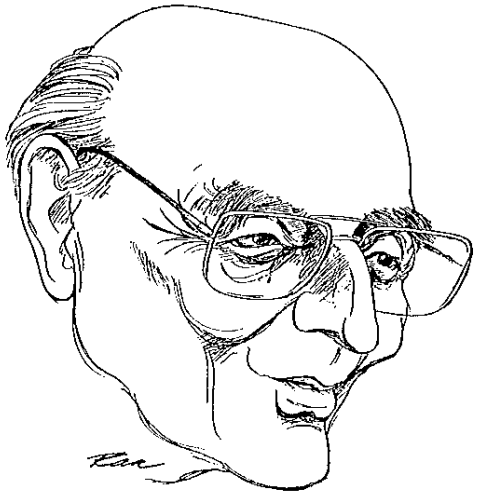

Homage à vismannen

Johan Wilhelm Eide

Mel.: «Yeeppie-ay-ay-yeepie-yeeppee-ay»

Han ble tidlig sjef for eget officin,
men han *kunne* spille første fiolin,
så han fant jo melodien
og med sans for harmonien
ble det samspill under vennlig disipin.

Trykkeri-pi-ippi-ippi-ei
Noen bedre kan vi ikke finne, nei,
og han innla seg tributter
for et hjem for læregutter
som han kjempet frem og siden hjalp i vei.

Johan Wilhelm er den fødte gentlemann.
Ingen kan så mye Rotary som han.
Han er kort, konsis og fyndig,
han er mildt elskverdig myndig,
han har hjertelag og innsikt og forstand.

Trykkeri-pi-ippi-ippi-ei
han han drevet både trykt og godt i vei!
For sin stand og for sitt yrke
har han vært en pryd og styrke,
han er – sagt på ekte bergensk – veldig grei!

Johan Wilhelm er en mester, det vet vi,
og en sjelden *type* kan man saktens si.
Standen er ham stor takk skyldig.
Det er ikke likegyldig
med faktorers orden i et trykkeri !

Trykkeri-pi-ippi-ippi-ei
Fagets fremste talsmann ble han i en fei.
Og som «menneske og fagmann»
ble han oldermann og lagmann.
Det står trykt i corpus som i nonpareille.

Johan Wilhelm er en ekte grand-seigneur,
sekretær og president og guvernør,
en i råd og dåd presis mann,
både vismann og avismann,
som vi like gjerne søker nå som før.

Trykkeri-pi-ippi-ippi-ei
Han er tidt å se på fjell- og allfarvei,
når han ufortrødent viser
alle dem som går og griser
dette at naturens orden holder ei!

Da Paul Harris hist i tretti-to var her,
var den unge Johan Wilhelm sekretær,
og hvem kunne dengang drømme
om at nå kan vi berømme
nettopp ham som den Paul Harris-fyr han er!

Trykkeri-pi-ippi-ippi-ei
Johan Wilhelm, hele klubben hylder deg!
Og vi vet at du så gjerne
aksepterer det moderne,
derfor drikker vi din skål og roper: Hei!

Jakob Skarstein

Johan Wilhelm Eide

Vi har ikke lov til å reflektere over om det interesserer oss å høre dette eller hint foredrag i klubben. Vi skylder våre Rotary-venner og våre klassifikasjonsforpliktelser å holde kontakten levende ved å møte på hvert eneste møte som vi bare kan. Det blir aldri samhørighet mellom medlemmer som sjelden ser hverandre, eller som lukker seg inne i seg selv.

Vi kan fort bli enige om at et medlem som tror at han ved sin opptagelse i klubben har skaffet seg «et sted å være» en gang i uken, hvor han i en vennskapelig og trivelig atmosfære kan nyte godt av andre medlemmers innsats, er med på å gjøre bevegelsen løsere i tråklingen. Rotary har ikke råd til ha «lystseilere» i klubbene. Daukjøtt kan være farlig; det stenger for blodsirkulasjonen. De respektive klassifikasjoner er utlånt til medlemmene. Etter min mening bør ethvert medlem som ikke i en 5-årsperiode har markert seg med positiv innsats, frivillig ta sitt medlemsskap opp til revisjon før klubben gjør det.

Min konklusjon blir at Rotarys kapital er summen av de enkelte medlemmers faglige innsikt og erfaring paret med en samfunnsmessig etisk innstilling.

Tre «nyere» medlemmers forventninger til Rotary

Halfdan Solberg

Som ganske «ferskt» medlem av BRK. – opptatt i juni 1998 – er det med en viss usikkerhet at jeg tar utfordringen med å få ned på papiret noen tanker om mine forventninger til medlemskapet.

Først vil jeg si at jeg er glad for å bli forespurt om å bli medlem. 14 år i Round Table gir en viss bakgrunn for å forstå hva et medlemskap i en Rotary-klubb innebærer. Noe av det jeg satte spørsmålstegn med, var om jeg i en rimelig grad kan klare å fylle kravet til fremmøte en gang i uken gjennom året. Dessuten ble jeg noe betenkt da fadderen min orienterte meg om andre forutsetninger for medlemskapet. Mottoet « Service above self» henger høyt. Hva innebærer det egentlig i praksis å forplikte seg til å gagne andre? En viss forståelse fikk jeg ved å lese i den utlånte håndboken. Men der står det jo så mye av ideell art at en kan bli noe «skremt».

Men jeg kom til at målsettingen og gode intensjoner får jeg se på som «ledestjerner» som jeg ikke kan nå, men som kan være gode å styre etter.

Da jeg ble opptatt i klubben, var det positivt å komme med i opplysningskomitéen. Der har jeg fått bedre innsikt i hva Rotary og klubben står for.

Jeg går ut fra at også andre nybegynnere har følt det som meg: Det blir å hoppe ut i det, gjøre sitt beste, og se hvordan det går. Jeg sier til meg selv at jeg må jo ha noe positivt å bidra med jeg óg.

Når det gjelder å praktisere Rotary i dagliglivet, så bør jeg vel iblant prøve meg på 4- spørsmålsprøven i visse kinkige situasjoner. Jeg må selvsagt gå ut fra at denne prøven er tatt med for at den enkelte rotarianer skal ta intensjonene med den på alvor.

Den første tiden i klubben ser jeg på som en prøveperiode. Det hjelper etter hvert som jeg blir bedre kjent med de andre medlemmene. Som medlem i kameratskapskomitéen får jeg i år gode muligheter til direkte kontakt. Forhåpentligvis vil jeg om ikke lenge til og med lære meg navnene på medlemmene, iallfall en del av dem.

Jeg vil spesielt nevne at jeg ser det som positivt at klubben også har kvinnelige medlemmer.

Jeg oppfatter medlemskapet i Rotary som et gjensidig «gi og ta»-forhold, og med det ser jeg flere fordeler. Jeg kan bygge opp et nettverk av nye og gamle venner. Medlemsmøtene gir en godt kjennskap til problemstillinger i et vidt spekter av andre yrker, samfunnsforhold etc. fremført av egne medlemmer eller eksterne foredragsholdere. Ut fra andres ståsted kan jeg lære om forskjellige sider ved livet og om meg selv. Det er alltid spennende å høre eldre medlemmers yrkes- og livserfaring. Jeg håper at etter hvert som jeg blir mer «varm i trøyen», skal kunne bidra med nye impulser i klubben. Et samvirke mellom generasjonene er også en av de positive sidene ved Rotary.

Jeg ser med forventning frem til det videre medlemskapet i Bergen Rotary Klubb.

Liv Berven og Berit Wangensten Hatlevik

Det var vår gamle lærer, Einar Kolbjørnsen, som spurte om vi kunne tenke oss å bli medlemmer i Bergen Rotary Klubb. Vi har begge hatt «Kollaren» som lærer på barneskolen og kjente at vi fikk tilbake noe av den gamle respekten da han

ringte. Vi trodde begge at henvendelsen hadde med Haukeland Skole å gjøre. Spesielt Liv ble litt engstelig da han ringte, fordi hun trodde at hennes gamle lærer kanskje skulle klage på forhold som hadde med hennes jobb som sjefssykepleier på Haukeland Sykehus å gjøre. Hadde Kolbjørnsen et familiemedlem som ikke var blitt skikkelig behandlet? Vi ble begge overrasket over at det gjaldt medlemskap i Rotary. Ingen av oss hadde noen spesielt god kunnskap om Rotary. Men vi er begge nysgjerrige av natur, så vi lot oss lett overtale til å komme på et Rotary-møte. Vår fadder gav oss en god informasjon om Rotary, og vi så fort at Rotary ville gi oss mulighet for innblikk i andre virksomheter og andre menneskers arbeid. Vi ønsket også å utvide nettverkene vi ellers er en del av. Dette virket spennende.

Einar Kolbjørnsen inviterte oss med på medlemsmøter for at vi kunne gjøre oss kjent med klubben før vi ble opptatt som medlemmer. Vi ble meget godt mottatt. Her møtte vi dannete og høflige mennesker, stort sett modne menn over 50 år som vet hvordan unge damer liker å bli tatt imot. Vi har hørt at det var høylydt diskusjon om klubben skulle åpne opp for kvinnelig medlemmer, men vi har ikke merket noe annet enn at vi er hjertelig velkommen i klubben. For oss viser det at man er villig til å hevde sine meninger i en diskusjon og etterpå lojalt følger de beslutninger som er tatt. Vi har merket oss at klubben stadig arbeider for at kjønnsfordelingen i klubben skal bli mer jevn.

Det var viktig for oss at klubben er fri for ritualer som er vanskelig å forklare for andre. Det er ikke noe mystisk over møtene i Rotary. Vi hadde ingen venner som var medlemmer i Rotary og er nok blitt møtt med skepsis når vi forteller om vårt medlemskap. Nå synes vi det er lett å forklare og selge Rotarys formål.

Vi har nå vært medlemmer i nesten 3 år. Vi ser hvordan idéene til Paul Harris er holdt godt i hevd i vår klubb. Medlemmene skal komme fra forskjellige yrker, og medlemmene skal være hverandre til gjensidig støtte i deres virksomhet gjennom rådgiving og utveksling av erfaring. Det har vært svært morsomt og utviklende å møte mennesker fra så forskjellige steder i yrkeslivet. Det har tatt tid å bli varm i trøyen, bli kjent med den enkelte og deres yrkesbakgrunn, og ennå kan vi glede oss til å bli bedre kjent med flere.

Variert møteprogram, godt humør, diskusjoner og hyggelig prat har medført at tirsdagens klubbmøte er blitt høyt prioritert, selv om arbeidsdagen er lang og mange andre aktiviteter slåss om begrenset tid. Før vi startet, var vi litt skremt over at det var ukentlig møte og møteplikt, etter hvert synes vi at det å gå på møtene, er noe vi ser frem til. Egoforedrag og superegoforedrag hører til de mest spennende programpostene, fordi disse gir oss muligheter til å bli godt kjent med den enkelte og gir oss innsikt i andre yrker og utfordringene i disse.

Liv og Berit gjør seg klar for å kjøre til medlemsmøte – på henholdsvis Honda 750 og Suzuki 600.

Vi håper og tror at vi etter hvert vil bidra positivt på vår måte med 3-minutter, som foredragsholder, som ivrige diskusjonspartnere, i komitéene, som kvinnelige ledere og med vårt gode humør.

Rotarys overordnete mål er å gagne andre. Dette skal man blant annet søke gjennom å lære våre medmennesker å kjenne. Gjennomsnittsalderen er høy i klubben. Vi var begge ganske betuttet etter de første møtene. Vi lurte på hva vi hadde i klubben å gjøre sammen med alle de eldre herrene. Men nå synes vi at vi er blitt kjent med mange spennende mennesker som vi helt sikkert aldri ville ha møtt dersom vi ikke hadde vært medlemmer i vår Rotary-klubb. Vi er overbevist om at det er utviklende for oss som menneske, medmenneske og yrkesaktiv at vi lærer å kjenne andre slik vi gjør i klubben.

Etter hvert som vi har deltatt i ulike komitéer, får vi innblikk i andre sider av Rotary-bevegelsen og gleder oss til å ta fatt på nye utfordringer.

Den «ideelle» klubben – slik redaktøren ser den

DET VIL NATURLIG NOK være ulike oppfatninger av hva som kjennetegner den «idéelle» Rotary-klubben. Ingen kan forvente å være medlem i en klubb som har akkurat de kvaliteter som er helt i overensstemmelse med ens egne ønsker. Men alle bør nytte mulighetene til å påvirke utviklingen. Noen av kriteriene for *min* «ideelle» klubb er nevnt i andre sammenhenger, men tas likevel med i denne oversikten:

- Klubben har medlemmer med god yrkesmessig bredde og aldersmessig spredning
- Antallet er tilpasset stedet – for de fleste klubbene trolig best mellom 30 og 60, forutsatt medlemmer som deltar aktivt. For BRK er ca. 60 et passende antall.
- Medlemmene ser på medlemsskapet som et forpliktende privilegium. De tar møteplikten på alvor og påtar seg oppgaver som de får, dessuten tar de initiativ uoppfordret. Medlemmer med lengre tids passivitet – til tross for anmodninger – tar sitt medlemsskap opp til vurdering, eventuelt anmodes om å slutte. Presidenten/styret ordner opp i slike saker og overlater ikke dette til neste års ledelse.
- Klubben er preget av åpenhet og vennlighet, med rom for konstruktiv kritikk.
- Medlemmene går inn for over tid å bli kjent med alle de andre i klubben. Det er god kontakt mellom eldre og yngre medlemmer. «Faste plasser» i klikker unngås.
- Møteprogrammet for året er allsidig sammensatt, enkelte år med vekt på spesielle tema. Det «eksperimenteres» med møtenes form og innhold. Det er god fordeling på bruken av egne medlemmer og innbudte foredragsholdere, og det er innslag av bedriftsbesøk, ekskursjoner etc. En fest nå og da kvikker opp og styrker kjennskap og vennskap. Iblant inviteres ledsagere.
- På møtene tas også opp kontroversielle spørsmål. Det er ønskelig at ulike syn kommer frem. Klubben preges ikke av konformitet. Dersom klubben får «slagside» i den ene eller andre retningen, søker en å rette på dette ved nyrekruttering, innbydelse av foredragsholdere med «positivt provoserende» oppfatninger, etc.
- Klubben er nøytral i spørsmål angående politikk og religion, men det tas likevel opp slike spørsmål på en nøktern måte.
- Presidenten får god hjelp til sitt krevende tillitsverv, slik at han/hun ikke «brenner seg ut» og blir passivisert i årene fremover.
- Det føres tilsyn med at medlemmene «roterer» mellom komitéene fra år til annet. Alle komitémedlemmene har medansvar for at komitéen kommer med positive bidrag til klubbvirksomheten. Lederen har et spesielt ansvar for å innkalle til møter, skrive rapport etc. Møtene holdes fortrinnsvis hjemme hos medlemmene. Det er vanlig at medlemmene tilbyr å ha møtet hjemme hos seg. To møter for året bør være et minimum for de fleste komitéene.
- Oppdragene i klubben fordeles over år, bl. a. vervene som ledere av komitéene og deltaking i programmene på medlemsmøtene.
- Klubben har et åpent forhold til andre Rotary-klubber – særlig naboklubbene – og holder seg orientert om det som foregår i distriktet og i Rotary International. «3-minutteren» omhandler iblant Rotary-saker.
- Medlemmene går inn for ønsket nyrekruttering til klubben. Fadderne prøver å gi en realistisk innføring i hva medlemsskapet innebærer.
- Klubben holder kontakten med medlemmer som er forhindret fra å møte p.g.a. høy alder, lengre tids sykdom etc.
- I klubbvirksomheten er det en stadig avveining mellom tradisjon og fornyelse, dessuten mellom korrekt og ledig ledelse av møtene med muligheter for spontane reaksjoner.
- Alt i alt er klubben preget av reflektert selvdisiplin.

SEKRETÆRENS ARBEID

OPPGAVENE TIL KLUBBENS SEKRETÆR **har endret seg en del gjennom årene. En gang var det slik at sekretæren egenhendig skrev referat fra samtlige medlemsmøter. Det gjorde Johan W. Eide i hele seks år til og med 1935/36. Sekretæren satt fremme ved talerstolen og hadde også som oppgave å notere medlemmenes fremmøte.**

En liten kuriositet i referatet fra møtet 8. jan. 1926 ved skiftet av sekretær: *«Den fratredende var altfor bevæget og den tiltredende altfor benauet (forlegen) til at kunne takke for de elskværdige udtalelser.»*

«BØTER»

I ÅRENE INNTIL FOR 4-5 ÅR SIDEN betalte medlemmene «bøter» for hvert medlemsmøte de ikke deltok på. Det siste beløpet var kr 5,- og kom i tillegg ved kontingentinnbetalingen. Dersom et medlem kom for sent til møtet eller gikk før møtets slutt, skulle det legges et passende beløp på den spesielle bøssen som sto fremme til det bruk.

Andre sider ved klubbvirksomheten

Klubbens arkiv

Av Mikal Grindheim

Vi har meget å takke våre forgjengere i klubben for. Denne 75-års historien vil forhåpentligvis allerede ha vist atskillig av dette.

Her vil vi se noe nærmere på årsaken til at denne klubbhistorien har kunnet bli så vidt omfattende og grundig som den er blitt. Grunnlaget ligger i det faktum at våre forgjengere hadde sans for og også vilje og evne til å føre protokoller og å ta vare på disse protokollene og på annet klubbstoff gjennom tidene. Resultatet av dette arbeidet er et rikholdig arkiv hvor så å si alle klubbmøter og andre klubb-begivenheter finnes omtalt.

Fra stiftelsesmøtet den 12. juni 1924 og frem til 6. mai 1938 ble all protokollasjon gjort med håndskrift, et betydelig og krevende arbeid som likevel ikke synes å ha fristet referenter/sekretærer til å kutte ned på innholdet.

Vår klubb har gjennom årene holdt fast på sine ukebrev med møtereferater. I mange år utvekslet klubben også ukebrev med landets øvrige Rotaryklubber og en del utenlandske «vennskapsklubber». Etterhvert har denne utvekslingen avtatt – så sent som i 1973 omfattet den dog minst 20 klubber – til den i dag knapt har noen praktisk betydning.

Klubben mottar stadig nye klubb-bannere fra besøkende rotarianere. I arkivet er registrert mere enn et halvt tusen slike bannere.

Arkivet inneholder også en rekke lydbånd og slides produsert av klubbens medlemmer med orienteringer og informasjon for besøkende Rotary-klubber. I tillegg kommer også diverse fotos. Fra starten i 1924 til 1957 ble arkivstoffet tatt vare på av skiftende «arkivarer» – formenn i arkivkomitéen – og oppbevart i vedkommendes hjem eller kontor. I 1957 fikk klubben stilt til disposisjon av vårt medlem Johan Wilhelm Eide et arkivrom i Bergens Tidendes bygg. Etter Johan Wilhelm Eide's bortgang ble arkivstoffet tatt vare på at vårt medlem Alf Christian Tornøe i hans kontor i Herm. Foss gt. 6. I dag er arkivet – takket være vårt medlem Bjart Andreas Rieber Nygaard – plassert i leiet lokale i Welhavens gt. 17 (Industrihuset).

Protokollene i arkivet viser ikke bare klubbens historie, men gir også innblikk i klubblivet slik det har artet seg under skiftende samfunnsforhold.

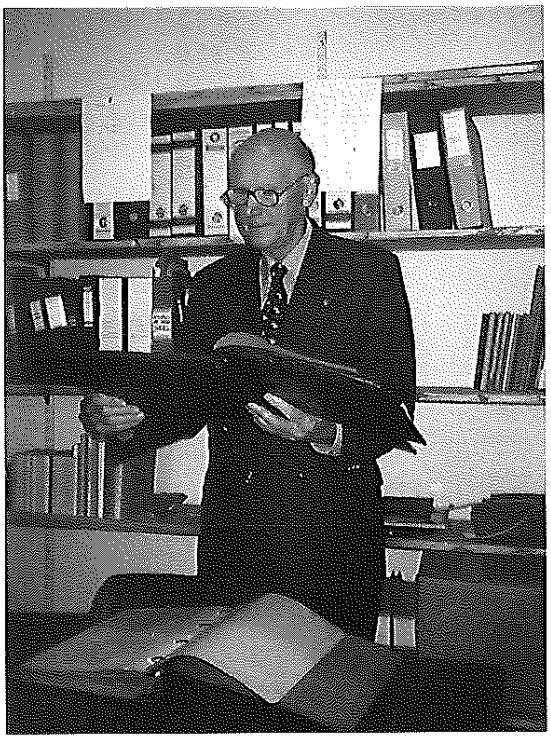

Mikal Grindheim studerer gamle protokoller i arkivet i Industrihuset.

Her tas med et par eksempler: Det første er det alvor som preget klubbens ønske om at medlemmene overholdt møteplikten. For å hindre «forglemmelse» ble det i referatene fra klubbmøtene til langt ut i 30-årene oppført navn på de medlemmer som ikke hadde vært til stede på møtet dersom de ikke på forhånd hadde meldt forfall!

Det annet eksempel – det gjelder en komitéprotokoll – viser at også glede og humor har hatt sin store plass i klubblivet. (Her må innskytes at det har vært tradisjon – som fortsatt opprettholdes – i stor utstrekning å ha komitémøter hjemme hos komitémedlemmene).

Ved innkallingen til slike møter i dag kan det hende at et lite vink om serveringen under møtet blir uttrykt ved et forslag om å bruke buss. For mer enn 40 år siden gledet en komitéformann sine medlemmer med følgende formulering:

«Post Schriptum. Eftersom Collegiet actes honorerit med it aldrigen saa lidet Tractemente af gemeene Broed-Skiiver, item Ølls oc Wijns Drickelse, item Tobacs Roeckelse, ...den corporlige Gestalt til Wederquegelse oc Sielen til Troest oc Huusvalelse, ...saae behage de høye Stands Persohner saavel som menige Lemmer udi Lauget at lade sine Eqvipager og sine Hester blive staaende i Roeligheten i sine Staller.»

Arkivet er ikke bare et sted hvor «historikere» kan hente stoff ved de store jubiléer. Det er en kilde som det stadig kan øses av. Dette har bl.a. vært søkt gjennomført i de senere år ved å innta «glimt fra arkivet» i ukebrevene. En viktig oppgave for klubben vil derfor være å holde arkivet intakt og stadig ajourført. Da kan også fremtidige medlemmer i Bergen Rotary Klubb søke informasjon og hente inspirasjon i sin streben etter stadig å bli bedre rotarianere.

Spesielle fond i klubben

I likhet med andre Rotary-klubber har også BRK fond som «Rotary Foundation Fond» og «Ungdomsfond». BRK har også tre helt spesielle fond.

«By- og landfondet»

24. juni 1938 ble det opprettet et fond som var en gave fra Vestlandsbanken ved dets sjef og medlem av BRK, Thorleif Evanths. Avkastningen skulle brukes til løsning av oppgaver vedrørende bedring av forholdene mellom byen vår og dens omliggende distrikter. I begynnelsen ble fondet kalt «Evanths fond», men i 1939 fikk det navnet «Vestlandsbankens fond for By og Land», senere kalt «By- og landfondet».

Klubben hadde hvert år en egen «By- og land»-komité, i noen år kalt «Komité for by og land». I 1990/91 kom fondet under styrets forvaltning. Det viste seg etterhvert vanskelig å finne passende kandidater eller saker ut fra den opprinnelig situasjonen og ut fra statuttene. I noen år ble det gitt tilskudd til spesielle formål ved Godskegården.

På medlemsmøtet 28. august 1998 ble det vedtatt nye statutter for fondet. Der heter det bl.a.: «Fondets avkastning anvendes til formål/tiltak i Rotarys ånd, slik som utdanning, opplæring, kulturelle, vitenskapelige, sosiale eller samfunnsnyttige formål/tiltak. Fortrinnsvis utdeles avkastningen til formål som ellers ville være vanskelig å finansiere.»

«Bjarnenes fond»

I 40-årsberetningen for BRK heter det: «Den store begivenhet i Rotary-året 61/62 var opprettelsen av «Bjarne Mindes Fond» til utvikling av vennskap og kameratskap i klubben.»

Videre i året 63/65: «For første gang er midlene fra «Bjarne Mindes Fond» brukt etter sitt formål til å bygge ut det kameratslige samvær etter møtene».

Fondet er i årene etter kommet medlemmene til gode ved spesielle anledninger. Et eksempel: «Vårt ordinære møte den 11. juni 1974 (50 år etter stiftelsen av klubben) ble holdt i ekstra festlige former i Gamle Bergen og til en overkommelig pris, takket være bidrag fra «Bjarne Mindes Fond».

Ved en senere anledning gav også vårt medlem Bjarne Monsen et beløp med samme formål. De to gavene ble slått sammen og ble derfor kalt «Bjarnenes fond». Midlene fra fondet nyttes bl.a. til å subsidiere høstens tradisjonelle begivenhet, torskemiddagen.

«Paraplyfondet»

Det var stort overskudd av de paraplyene som ble laget spesielt til distriktskonferansen kombinert med BRK's 70-årsfeiring i 1994. I årene etter ble det på en del av klubbmøtene foretatt ut-

lodning av «restopplaget». Fondet er nå kommet opp i et «pent» beløp og vokser fremdeles.

Samlefond

PÅ MEDLEMSMØTET 9. februar 1999 ble det vedtatt å slå sammen «By- og landfondet», «Paraplyfondet» og salgssummen for Godskegården til ett samlefond: «Bergen Rotary Klubbs Fond.»

Bruk av informasjonsteknologi i klubben

UTVIKLINGEN INNENFOR informasjonsteknologi (IT) påvirker også de mange gjøremål i klubben, ikke minst sekretærens arbeid. Situasjonen er dramatisk forandret, hvor særlig utviklingen de siste 10 år har vært aksellererende.

Klubbens 40- og 50-års beretninger ble antagelig maskinskrevet på en mekanisk skrivemaskin, med blåpapir og gjennomslag på kopier.

Klubben valgte den gangen ikke å få beretningene trykket i boks form. Skulle det ha vært gjort, ville dokumentene måtte settes i trykkeriet, hvilket i dag må betraktes som kostbare manuelle prosedyrer.

Denne boken til vårt 75-års jubileum er teknisk sett blitt til på en ganske annen måte. Manuskriptet produseres på PC som et «word» dokument, og kan teknisk sett redigeres på alle tenkelige måter og gis en layout-form som ønsket, før det oversendes som et elektronisk dokument via telenettet til trykkeriet. Trykkeriet «scanner» inn billedmateriell og bearbeider dokumentet videre i eget EDB-anlegg som i ordinært språk forstås som et trykkeri.

Prøveversjonen som teknisk sett er lik den tekst som er mottatt via telenettet, kan deretter redigeres til ethvert ønsket format før det endelig «printes» eller trykkes og bindes inn.

Leif Jarle Aase har vært klubbens sekretær de tre siste årene. Han sammenlikner sitt arbeide som sekretær med forgjengernes. Han kommer også med noen tanker om den teknologiske utviklingen videre:

Dersom vi går helt tilbake til begynnelsen av 50-årene, utarbeidet daværende sekretær, Johan Rieber Mack, kartotekkort for hvert medlem manuelt. Disse kortene er dessverre kommet bort i dag. Et fysisk manuelt kartoteksystem ble antagelig benyttet helt fram til forrige sekretær, Bjørn Ellertsens tid. Imidlertid overleverte Bjørn medlemsoversikter på disketter, slik at i alle fall i hans tid hadde dataalderen gjort sitt inntog i klubbsekretærens hverdag.

I dag er bruksmulighetene mange. Ukebrevene produseres i faste «maler» lagt inn på EDB. Hadde alle medlemmene hatt e-mail og Internett, kunne ukebrevene og all kommunikasjon gått elektronisk. Dette ville ha spart fysiske arbeidoperasjoner som utsendelse av brev, og kostnader til porto ville ha blitt byttet med billigere leie i telenettet. En slik hverdag er likevel ikke utopisk, allerede i dag skjer mye kommunikasjon mellom sekretær og enkeltmedlemmer på denne måten. Telefaks er for øvrig en innarbeidet og mye benyttet kommunikasjonsform mellom medlemmer og sekretær.

Moderne printer- og kopieringsteknikk gjør likevel disse arbeidsoppgavene overkommelige.

All medlemsinformasjon er i dag lagt inn på regneark utviklet i Excel. Dette letter ajourhold og oversikter betraktelig. Ikke minst er det enklere å holde oversikt over runde dager, senior aktive, antall medlemsår m.v. Regnearket har innlagt formler som holder oversikt over alle nødvendige medlemsdata. For arkivformål er selvfølgelig de moderene hjelpemidler til stor nytte, elektronisk lagring krever minimal lagerplass.

Det er likevel viktig å understreke at teknikken er et godt hjelpemiddel og ikke noe annet. Fremdeles må ting overvåkes, og «sekretærens sekretær» er fortsatt en uvurderlig person for klubbens drift og mange «usynlige» arbeidsoppgaver.

Hvis vi skal forsøke å rette blikket framover, vil vel utviklingen innenfor telekommunikasjon og datatjenester fortsette. Det er ikke urealistisk at vi innen få år kommuniserer ukebrev og all korrespondanse elektronisk.

Som en konsekvens av muligheten til å produsere all tenkelig informasjon og lagre den elektronisk, vil antagelig kravene til informasjon og rapportering til både medlemmer og Rotary Internasjonal øke. Dette vil også i Rotary medføre at spørsmål knyttet til datasikkerhet og personvern må håndteres på en forsvarlig måte.

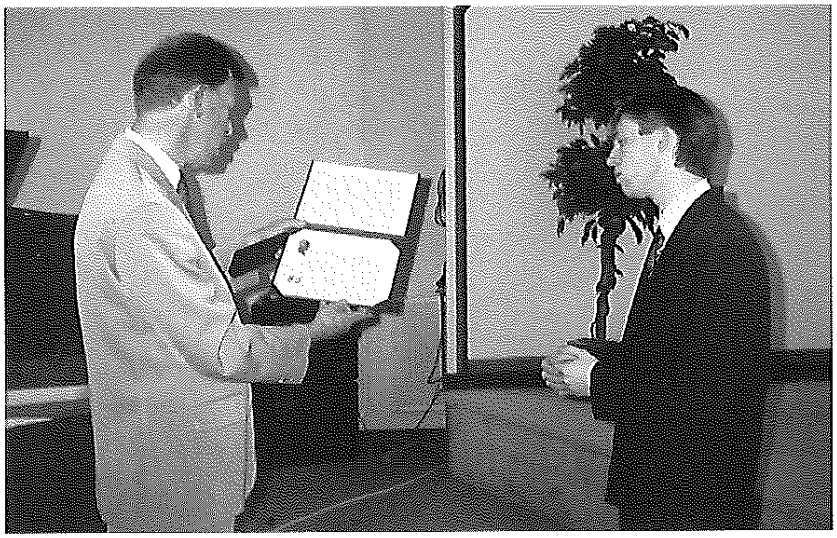

Leif Ove Andsnes mottar 12. mai -92 bekreftelsen på utnevnelsen til Paul Harris Fellow av presidenten, Erling Wærenskjold.

Utnevnelse av to Paul Harris Fellows som ikke er tilsluttet klubb

En Rotary-klubb kan gi uttrykk for spesiell anerkjennelse overfor et klubbmedlem eller en annen som ikke er tilsluttet klubb, ved å utnevne han eller henne til Paul Harris Fellow – PHF – navnet etter Rotarys stifter. Når klubben innbetaler et bidrag på 1000 US-dollars til Rotary Foundation, har den anledning til å gi en slik hedersbevisning.

BRK har i alt utnevnt 26 medlemmer av klubben til PHF. (Liste bakerst i boken.) I tillegg har klubben utnevnt to som ikke er tilsluttet klubb.

Pianisten LEIF OVE ANDSNES ble utnevnt 12. mai 1992. Ved utnevnelsen fremførte Jakob Skarstein denne prologen:

Å ha en nådegave
er ytterst få forunt.
Vi andre må jo trave
vår tredemølle rundt.
Men heldigvis for folket
har noen fått et fond
de deler ut – fortolket
med rund og gavmild hånd.
Fra Nordkapp og til landsnes,
i fremmed land og by,
har du, LEIF OVE ANDSNES,
snart oppnådd verdensry
For du har trofast øvet
og pleiet ditt talent
og trutt, iherdig prøvet
til håp og tro ble tent.
Vi gir deg – med vårt kjennskap
til ditt og vårt prinsipp
det verdensvide vennskap
PAUL HARRIS FELLOWSHIP.

Sissel Kyrkjebø utnevnes 23. mai -95 til Paul Harris Fellow av presidenten, Truls Disen.

SISSEL KYRKJEBØ fikk æresbevisningen 23. mai 1995 for hennes innsats bl.a. med å gjøre Bergen og Norge kjent. Til denne anledningen skrev Jakob Skarstein:

SANG UTEN MELODI
– men melodien ligger under –

«Å, var jeg en sangfugl», sang Sissel forvisst,
den gang hun var liten, «som fuglen på kvist».

Visst *var* hun – og *har* hun et edelt talent,
fra først av en gave, men den skal som kjent,
foredles og røktes med omhu og flid
og pleies med kjærlighet, tålmod og tid.

Det gjør hun såmenn, og vi vet at hun vet
at størst av alt edelt er: *Kjærlighet.*

Vi brøt litt av rytmen, men fremhevet ordet,
for det skulle sette oss like på sporet,
som her, i vår krets, har så lett for å fenge,
fordi det, for oss, rommer selve poenget.
Det omfatter alt – i det enkleste, reneste
fra kjærlighet, vennskap, til mottoet: *Tjeneste!*
Du følger jo trofast i Rotarys baner
og er alt – i gavnet – en rotarianer.

I dag får du attpå Paul Harris-symbolet,
fordi vi i ham ser eksemplet, idolet,
på det du har klart med ditt vesen, din ferd
i verdensomspennende menneskeverd.
Og ligger Prins Charles med fler for dine føtter
så glemmer du ei hvor du har dine røtter.

«Nå er jeg en sangfugl,» kan du, Sissel, si,
«til glede for verden», kan vi stemme i.
Vi kan efterhvert rope enstemmig «bingo»
til budskap fra deg og Placido Domingo!

Det sies om deg at du er litt for prektig,
men *vi* vet at du mest er enkel, andektig
i forhold til alt hva du synger – og gjør.
Du er Norges godvilje-ambassadør.

Må fremtiden unne deg giverens glede,
og hvor du enn drar, er vi alltid til stede.

LITT AV HVERT
FRA DE 75 ÅRENE

Sang

DET BLE SUNGET EN GOD DEL i klubben før, særlig anført med kraft og hengivelse av Leif Nyborg, egentlig reisebyrå-leder, men også ypperlig sanger, med bl.a. egne grammofoninnspillinger. Egne sanghefter ble brukt, trykket i 1949 og 1974, dessuten en engelsk utgave fra 1966, bl.a. med en god del Rotary-sanger. Kanskje vi skal begynne å synge igjen.

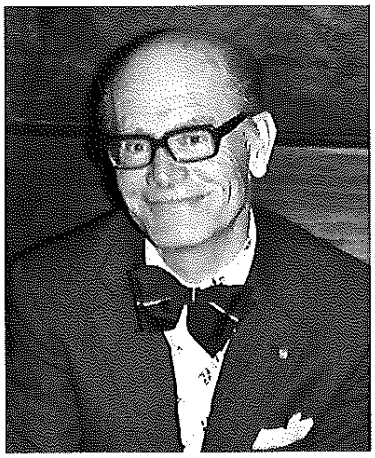

Jakob Skarstein.

Husdiktere

SOM REFERERT FRA KLUBBENS 40-/50-årsberetning har klubben gjennom årene hatt en del husdiktere som har vært på pletten med sin Pegasus. Den som snart i 40 år har vært mest produktiv med sanger, prologer etc., er Jakob Skarstein. Han har selv kalt seg «Jochum af Fjordene Délicath, fattig leilighetsdikter».

PR-virksomhet om Rotary og klubben vår

DET KAN TRYGT SIES at Rotary ikke har gått inn for noen spesiell offentliggjøring av sin virksomhet, i alle fall ikke i de nordiske landene. Rotary har i det hele tatt holdt en lav mediaprofil. En sjelden gang kan en lese noe om Rotary i avisene.

Guvernør Willy Lund-Johansen hadde en velskrevet orientering om Rotary International i Bergens Tidende av 22. febr. 1975. Dette var i forbindelse med at RI feiret sitt 70-årsjubileum dagen etter. Guvernøren karakteriserte RI som *«en verdensomspennende vennskapsbevegelse»* og kom nærmere inn på Rotarys innhold. Dette gjorde han *«for mulig å rydde av veien misforståelser og vrangforestillinger»*.

Vår egen klubb har sjelden vært nevnt i lokalpressen. Men det skjedde bl.a. i forbindelse med utnevnelsen av Leif Ove Andsnes og Sissel Kyrkjebø til Paul Harris Fellows, dessuten ved klubbens 50-årsjubileum. Nå får vi drøfte om vi bør gå inn for en noe mer utadrettet informasjon om hva vi står for.

Distriktskonferanser i regi av BRK

BRK HAR STÅTT FOR i alt 7 distriktskonferanser – i 1929, 1936, 1946, 1957, 1973, 1984 og 1994. I følge referatene gikk klubben inn for gode opplegg, både for selve møtevirksomheten og for arrangementene i tilknytning til konferansene. Eksempler:

- 1936-konferansen ble betegnet som *«den sagnomsuste 9. norske distriktskonferansen»*
- 1973: *«Et prikkfritt arrangement»*
- 1994: *«Et uforglemmelig arrangement»*

Honnør til dem som sto for gjennomføringen!

Fra overhørt samtale

«KLUBBEN TRENGER *LEVENDE* mennesker, ikke paradefigurer.»

Omgangsformer i klubben

GJENNOM ÅRENE HAR OMGANGSFORMENE, påkledningen etc. forandret seg. Dette har naturlig nok sammenheng med den alminnelige utviklingen i samfunnet.

På et medlemsmøte i begynnelsen av 70-årene ble det seriøst drøftet om medlemmene burde tiltale hverandre med «De» eller «du». Presidenten avrundet diskusjonen salomonisk med å si at medlemmene burde bruke den tiltaleformen som de fant passet i det enkelte tilfellet. Etter hvert ble det en selvfølge å si «du». I de senere år er det blitt mer og mer vanlig å bruke bare fornavn i mange sammenhenger.

Medlemmenes påkledning er blitt mer variert og fargerik med årene. Nå brukes ikke bare dress, men også jakke, genser, skjorte etc. med eller uten slips. Våre kvinnelige medlemmer varierer også i klesbruken. I klubbens tidligste år var «kjole og hvitt» obligatorisk på de store festene, senere ble det smoking. Ved spesielle anledninger som f.eks. ved den tradisjonelle torskeaftenen, er det naturlig å «pynte» seg noe.

Velment forslag – men urealistisk?

MED TANKE PÅ det forholdsvis høye antall medlemmer i BRK og den skjeve aldersfordelingen, sendte et eldre medlem et forslag til styret i begynnelsen av 90-årene. Forslaget gikk ut på følgende: Vi deler klubben i to med noenlunde lik aldersfordeling på hver klubb. Etter hvert bygger vi så ut de to klubbene med nyrekruttering av unge medlemmer.

Forslaget ble ikke tatt opp til drøfting på medlemsmøte.

Overraskende meddelelser

AV REFERATET FRA MØTET 1. april 1975 fremgår det at det ville bli arrangert ostekveld i BT's lokaler 15. april. Møtet var av programkomitéen foreslått kombinert med besøk av seks grupper utvalgte dansøser fra Folies-Bergère i Paris. Disse kom til å besøke vår by i anledning revyen «Seks (sex?) i sentrum». Dette møteopplegget ville bli gjennomført dersom klubben ikke hadde innvendinger. Begeistret knegging bak i salen tydet på det motsatte.

På møtet 1. april 1997 ble det referert til siste nummer av «Rotary Norden». Et vedtak som nylig var fattet i Rotarys «Council on Legislation» ble sitert. Dette gikk ut på at i tiden fremover skulle kvinner kvoteres inn i alle klubber inntil 50% var oppnådd.

Vi får se hvilke «meddelelser» som blir gitt neste gang 1. april faller på møtedagen vår.

Nye Rotary-betegnelser

«NORSK ROTARY HÅNDBOK OG MATRIKKEL 1996-1997» heter i inneværende år «NORSK ROTARY ÅRBOK 1998-1999 HÅNDBOK OG MATRIKKEL». I de senere år er en del betegnelser blitt fornorsket. Noen av dem brukes om hverandre. Det gjør også vi i BRK. Kanskje bør vi være mer konsekvente og prøve å gå over til de nye betegnelsene.

Tidligere og nye betegnelser:

Convention	–	Årskongressen
Council on Legislation	–	Lovrådet
Board of Directors	–	Hovedstyret
District Assembly	–	Distriktssamlingen
The Four Way Test	–	Firespørsmålsprøven
Rotary Foundation	–	Rotaryfondet
Group Study Exchange (GSE)	–	Gruppestudieutveksling
Club Assembly	–	Klubbsamråd

Etikk som sentralt tema i klubben vår

TEMAET FOR Christian Riebers foredrag på medlemsmøtet 19. januar 1999 var: «Etikk i næringslivet. Lojalitet og ungdom.» Foredraget føyer seg inn i rekken av interessante innlegg over det sentrale temaet etikk/yrkesetikk.

På oppfordring er kopi av manuskriptet blitt sendt til samtlige medlemmer.

Forslag: Klubben ved arkivkomiteen samler i en egen mappe manuskripter, referater etc. angående etikk. En slik samlemappe kan bl.a. tenkes å være av interesse når jubileumsboken skal skrives til 100-årsjubileet for BRK i 2024.

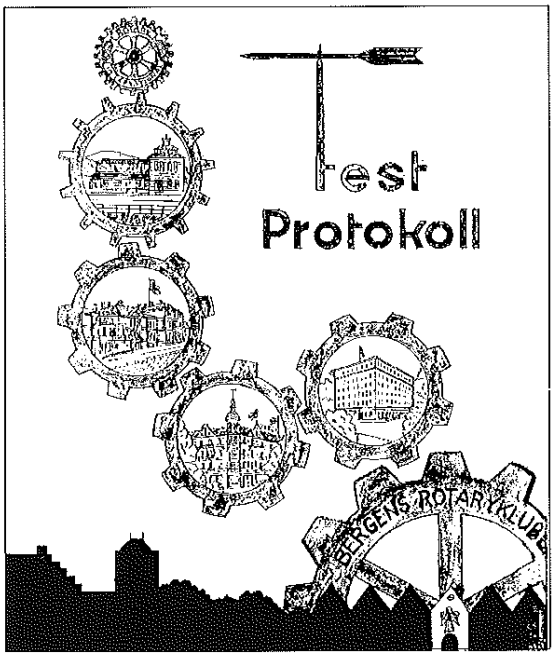

Forsiden til Festprotokollen ved BRK's 10-årsjubileum, feiret på Fløien i 1934, tegnet øverst. Tegningene under viser tre av bygningene der klubben har holdt møter: Logen Den gode Hensigt, Hotel Norge og Handelens og Sjøfartens Hus.

Festarrangementer

NÅR EN SER NÆRMERE ETTER i klubbens arkiv, så finnes det protokoller, album etc. med referater, sanger og bilder fra vel forberedte og gjennomførte fester opp gjennom årene. Det ser ut for at medlemmene festet oftere i tidligere år.

Spesielle begivenheter for enkeltmedlemmer ble også markert, som f.eks. ved 25-, 30-, 40- og 50-års medlemskap. Dessuten ble enkelte «runde dager» markert, f. eks. 90-årsdagen til John Runshaug i 1973, der han inviterte medlemmene til fest.

Fra årsmeldingen 1989/1990: *«Temmelig mange av våre medlemmer unnlater å møte frem til arrangementer av mer festlig karakter, særlig når det koster litt penger. Så dårlige tider er det vel ikke?»* –

Fra årsmeldingen 1991/1992: *«Det har vært vanskelig å dra i gang festarrangementer. Etter to års forsøk må en konstatere at klubben ikke er innstilt på store og litt kostbare arrangementer.»* –

Spørsmålet: Skal vi prøve å gjøre noe med dette i tiden fremover? Et festmøte tilsvarende «torskeaftenen» om høsten må vi vel i alle fall kunne ha i vårhalvåret?

Tête Masque på Grand Hotel Terminus 20. februar 1932.

ET LITE TANNHJUL

Sang ved Rotary's 75-årsjubileum feiret i Bergen 14. mars 1980

Mel.: «På lingonröda tuvor och på villande mo...»

På stas-hotellet «Norge» sitter benket om et bord
en brøkdel av et bursdagsselskap rundt den ganske jord.
Vi feirer en idè – og ham som fikk den, den var stor.
Paul Harris har fortjent at vi besynger ham i kor:
Det var Rotary han skapte, denne merkesmannen, Paul.
Det var Rotary som middel, det var Rotary som mål.
Det var Rotary som vokste til et stort maskineri,
som du og jeg og vi to er et lite tannhjul i.

Det hendte i Chicago – der det hender litt av hvert –
(salutten ble vel avfyrt av minst én salutt-ekspert!)
Idéen ble et livsverk – like tappert kjempet frem
som det som gjorde Michelsen til helt i 1905.
Det var Rotary han skapte, denne merkesmannen, Paul.
Det var Rotary som middel, det var Rotary som mål.
Det var Rotary som vokste til et stort maskineri,
som du og jeg og vi to er et lite tannhjul i.

Til byen vår blant fjelle kom et frø med vind og vær
Det trillet mellom brosten og slo rot i sprekken der,
og nå er dette frøet blitt et stamtre for seg selv
med flere sterke grener vi ser frukten av i kveld.
Det var Rotary i Bergen, som han odlet, vennen Paul.
Det var Rotary som middel, det var Rotary som mål.
Det er Rotary som vokser til et stort maskineri,
som du og jeg og vi to er et lite tannhjul i.

På smultronröda Askøy og på smilande Os
skal nye skudd på stammen ha sin velfortjente ros.
Når Åsane og Sotra følger efter – som de må –
har enda fler fått sitt å leve opp til og forstå:
Det er Rotary-symbolet, som vi har på knapp og nål,
det er Rotary som middel, det er Rotary som mål.
Det er Rotary som vokser til et stort maskineri,
som du og jeg og vi to er et lite tannhjul i.

På Rotary Foundation og på Youth Exchange har vi
lagt grunnen til et håp om fred og verdensharmoni,
og et av våre bidrag til de unge slekter er
den sum av livs- og yrkesvisdom som er samlet her.
Det er Rotary-idéen, som vi tok i arv fra Paul.
Det var Rotary som middel, det er Rotary som mål.
Det er Rotary som vokser til et stort maskineri,
som du og jeg og vi to er et lite tannhjul i.

Her sitter vi – i kjeden som når jorden rundt – og vil
at efter oss skal stadig nye slektledd slippe til,
og de som gjorde jobben før oss, de skal ha honnør.
Den går til Johan Wilhelm som vår eldste guvernør.
Skål for Rotary-idéen! Skål for merkedsmannen Paul.
Det var Rotary som middel, det er Rotary som mål.
Det er Rotary som vokser til et stort maskineri,
som du og jeg og vi to er et lite tannhjul i.

Jakob Skarstein

I 1954 ble de fire chartermedlemmene – og dermed også 30-årsjubilantene – hyllet bl. a. med laurbærkrans (rhododendron). De fire glade jubilanter innbød deretter til fest. Fra venstre: Carl Lampe, Bjarne Monsen, Haakon Stender og Fredrik Holmboe. Helland-Hansen taler og dekorerer. Sittende fra venstre: Helmer Haaland og Halvdan Sætre.

Markering av 50 års medlemskap 30. juni 1981. Fra venstre: Ivar Evensen, Hans Blydt Grung v/fru Lillian Blydt Grung, Ole Friele, Johan W. Eide, President Finn N. Nielsen og Gregor Rasmussen i bakgrunnen.

«NOBLESSE OBLIGE»

Utdrag av prolog ved 70-årsfesten for Bergen Rotary Klubb 30. april 1994

Vi husker sikkert at i skoleloven
sto noe vakkert om å bli til gagn
og kanskje noe om at lat og doven
må ingen være, og man la ut agn
for å befordre «sømd» og god oppdragelse
og varsomt lede oss mot den oppdagelse
at kunnskapsfrukter smaker ekstra godt
hvis vi får brukt det vesle vettet vi har fått.

Vi kom i buekorpset, idrettslaget,
i speidertroppen eller gjeng og klikk.
Vi dyrket hobbies, og foreldre-jaget
«tvang» saktens noen av oss til musikk.
Vi lærte samspill om de felles øvelser
og edelt samhold om de felles prøvelser.
Og hele veien fikk vi ny formaning
om takt og tone og om plikt og pli,
og tenk, en sjelden gang en liten aning
av ekte eventyr med spenning i.
Alt dette skulle gi oss såkalt dannelse
på det å unngå ørkesløs forbannelse.

Vi vokste til – blant slyngler og krabater.
Vi blandet blod, begynte å forstå
verdien ved å vinne kamerater
og ha en «bestevenn» å stole på.
Slik blir vi – gradvis – uten at vi aner det
som et slags råstoff til rotanianere.

Og veien videre mot valg av yrke –
om litt tilfeldig eller målbevisst –
blir, uansett, å måle styrke
som solospiller eller ren statist.
Det stilles krav, nå skal vi gjøre karrierer,
skal følge kallet og skal bryte barrierer,
bli først i faget, smi en hank som holder,
nå resultater, skape mesterverk,
ta ansvar, takle lederroller
og oppnå tillit og bli slitesterk.
På dette stadium – til egen vederkvegelse –
er vi blitt modne for en idéell bevegelse.

Paul Harris *så* hva slike tarv betydde.
Han skapte Rotary – all tvil til tross.
Med tiden ble den av de skreddersydde
som - verden over – syntes skapt for oss.
Dens slagord ble – man sløyfet som de eneste
prefikset for- og nøyde seg med tjeneste!
Da faller ingen i en farlig felle:
å tro at Rotary er til for Meg.
Nei, klubbens *formål* er det ideelle,
og «spørsmålsprøven» er vår vandringsvei.
Og da bevegelsen tok til å sprenge grenser,
sto porten åpen – selv for en bergenser!
For en av dem som følte ordet egge
og tok det med seg til sin fødeby
fra Kristiania, var Trygve Wegge,
og godt beskyttet av hans paraply
fant ordet ly blant nesten alle spissene
som satt i salen – under Bergsli-nissene.

Så var den sådd, den illinoiske spire,
i bergensk jord hvor regnet drev,
og sent pa året nitten-tjue-fire
fikk denne Bergensklubb sitt charterbrev.
Og dette ene frø kan faktisk framtre
ved dette tideverv som velutviklet stamtre.

– – –

«Noblesse oblige» – det fine gamle ordet -
i overført betydning – står ved lag,
for det er alt du gjør, og alt du gjorde
som kjennetegner adel av i dag.

Ja, tenk på Bjarnene – hva de må tåle
av dyp hengiven- og takknemlighet
hver gang vi hever glasset for å skåle
(mens innholdet blir bokført der du vet)
Og tenk på Johan Wilhelm, Calle, Conrad,
de siste tre med rang som guvernør,
så kan vi fluksens fastslå at en *sånn* rad
av gjæve jarler fant man ikke før.

Og vi fant enda én som ble en vinner
da Olav Harald fikk det høye verv.
Og nå står veien åpen «selv» for kvinner (!)
som «guvernanter» å få ytt sin skjerv.

«Noblesse oblige», det fine gamle ordet,
er vårt interne motto av i dag,
og det skal prege all din ferd og spore
til større innsats for din klubb, ditt fag.
Ja, la oss bruke hvert et fnugg av arsenalet
for yrke, samfunn og for fred – igjen,
slå stadig nye slag for service-idealet!
And «be a friend» – no matter where or when!

– – –

Jakob Skarstein

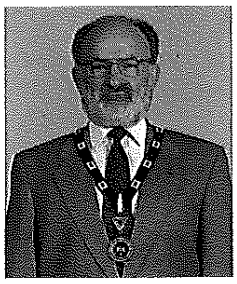

Constantin Focas, president i BRK ved 70-årsfesten.

Noen hovedpunkter i BRK's 75-årige historie

- Bergen Rotary Klubb ble stiftet 12. juni 1924 på Hotel Norge. Charterdato var 27. desember samme år og med charternummer 1865. Fadderklubben var Oslo RK som ble chartret 1. juni 1922 og var den første klubben i landet. Den andre klubben var Stavanger RK med 18. oktober 1924 som charterdato. BRK var den tredje.
- Aalesund RK, vårt første «fadderbarn» ble chartret i 1929.
- Paul Harris besøkte klubben vår i 1932.
- I 1935 stiftet klubben vår Bergen Inner Wheel Klubb
- Fra september 1940 og resten av okkupasjonsårene var klubben forbudt, men fortsatte som brigde-/selskapsklubb, kalt «Fredagsklubben».
- Det første møtet etter krigen ble holdt 18. mai 1945.
- Round Table 1 Bergen ble stiftet i 1947 på initiativ fra BRK.
- 1. september 1967 skiftet klubben møtelokaler fra B.H.I.F. i Veiten 3 til selskapslokalene i Ingeniørforeningen, Kalfarveien 37.
- Fra høsten 1969 gikk klubben tilbake til B.H.I.F.'s lokaler og med tirsdag som møtedag.
- Til 40-årsjubileet i 1974 ble det laget en 40-årsberetning med hovedvekt på presidentenes årsberetninger.
- 50-årsjubileet for chartringen av klubben ble feiret 27. januar 1975. Det ble utgitt en 50-årsberetning.
- Fra 1. juli 1977 flyttet klubben over til Berits Selskapslokaler i Fortunen.
- Klubbens 60-årsjubileum ble feiret på Hotel Neptun 15. januar 1985.
- Vårt åttende og siste «fadderbarn», Torgalmenning RK, ble chartret i 1991.
- Nye lokaler ble tatt i bruk 24. november 1992 i «Klubben», Olav Kyrres gt. 11.
- I klubbåret 92/93 ble det for første gang opptatt kvinnelige medlemmer, i alt 4.
- BRK sto som arrangør av distriktskonferansen 29. april – 1. mai 1994 for Rotary Distrikt 2250. Arrangementet ble slått sammen med feiringen av klubbens 70-årsjubileum.
- Den første Rotaract-klubben i Bergen ble chartret 13. januar 1998.
- 75-årsjubiléet for stiftelsen av klubben markeres 12. juni 1999 med festmøte og jubileumsbok. Presidenten er en kvinne, den første i klubbens historie.
- Neste års president er også en kvinne.

Utfordringer for Rotary og klubben vår

Fremtidsperspektiver

DET ER NATURLIG at vi ved et jubiléum også ser fremover. Klubben vår – som Rotary generelt – er «barn av sin tid» og tar del i den alminnelige utviklingen. La oss derfor se på noen fremtidsperspektiver som bakgrunn for Rotarys utvikling.

Samfunnsutviklingen kjennetegnes av stadig større kompleksitet, økende mangfold og til dels motstridende endringstendenser. Det blir stadig vanskeligere å identifisere generelle og klare utviklingslinjer i de forandringene som styrer samfunnet.

Fremtidsforskerne kan ikke forutsi én fremtid, men legger frem ulike alternativer. Det foregår en omfattende forsknings- og utviklingsprosess som tilfører ny kunnskap i stadig raskere takt. Befolkningsøkningen rammer hele klodens økosystem med eksplosiv fart. Vi kan få et helt nytt politisk verdensbilde med etniske og nasjonale kriser, med folkereisning, krig og folkevandringer som konsekvens. Det ventes store forandringer når det gjelder økonomi, teknologi og sosiale forhold.

Det sies at fremtiden er allerede i dag. De valg vi gjør nå, kan være avgjørende for hvordan fremtiden skal bli. Verdenssamfunnet står foran den meget kompliserte utfordring å formulere «spilleregler» som kan føre oss frem til en ønsket felles fremtid. Det gjelder å skape en fredelig verden med mest mulig sosial rettferdighet, en verden der de humanistiske idéer om menneskeverdet realiseres. Selv med ganske dystre utsikter må vi ikke oppgi fremtidshåpet.

Når det gjelder Norge spesielt, så påstås det at nasjonalstaten vår – i likhet med andre stater – er under stadig press i en tid med økende globalisering. Vi blir nødt for å tilpasse oss en ny virkelighet, der vi må innse at vi er avhengige av andre. Det vil derfor bli mer og mer behov for nye styringsmodeller i nært samarbeid med andre stater. Så spørs det da hvor stor del av vår egenart og selvstendighet vi vil – og kan – beholde på kort og lang sikt.

Byen vår har nye vekstmuligheter. Potensialet ligger bl. a. i at det store og sammensatte forsknings- og utviklingsmiljøet kan underbygge konkurransedyktig økonomisk virksomhet. Det trengs et bedre samlende og ledende initiativ når det gjelder den langsiktige, industrielle og strategiske satsingen. Bergen er tildelt status som Europeisk Kulturby i år 2000. Det satses på disse fire verdiene: Originalitet, generøsitet, nysgjerrighet og aktivitet. Målsettingen og gjennomføringen vil kunne peke langt fremover, ikke bare for Bergen og omegn, men også for den regionale og nasjonale kulturen. Det tas sikte på å skape et trivelig, positivt og bærekraftig samfunn – med Bergen som Vestlandets hovedstad.

MOTSETNINGER/KONFLIKTER

PROFESSOR I SOSIALANTROPOLOGI, **Thomas Hyland Eriksen, uttaler følgende i «Dagbladet»s kronikk 16. februar 1999:**

«Vår tid kjennetegnes av motsetningen mellom ambivalens og fundamentalisme: en åpen, tvilende holdning versus lukket skråsikkerhet. Over hele verden utspiller det seg konflikter mellom lokal kultur og global påvirkning, troskap mot røtter og krav om forandring, tradisjonelle verdier og frie valg.»

Spørsmål: Hvordan kan vi tenke oss at Rotarys sentrale ledelse og klubbene rundt i verden kan/bør forholde seg til denne utviklingen?

Hva med *vår* klubb når det gjelder å holde oss orientert?

Quo Vadis, Rotary?

Av tidligere guvernør og RI- direktør Asbjørn Austvik

Asbjørn Austvik har særdeles allsidig erfaring fra Rotary – arbeidet. Blant mange tillitsverv nevnes disse: Distriktguvernør i D 2300, sekretær og formann i Norsk Rotary Råd, Rotary International Director, Rotary Foundation Trustee, Aide to president 98/99

Gratulerer Bergen RK med 75-årsjubiléet!

Ser vi bort fra 5 krigsår, har klubben avviklet anslagsvis 3500 klubbmøter siden starten, og det er holdt nesten like mange kåserier om interessante emner. Slik har klubben vært en informasjonssentral. Latter og humør blant godviljens menn har spilt en sentral rolle. Hvilket privilegium det må ha vært å være aktivt medlem!

Men mitt oppdrag dreier seg ikke om klubben – det gjør resten av jubileumsboken. Mitt oppdrag er «Quo Vadis, Rotary?» som en internasjonal bevegelse. – Ja, den som visste det!

Da Bergen Rotary Klubb fikk sitt Charter for 75 år siden, var Rotary-bevegelsen ikke eldre enn 19 år. Den gang eksisterte det knapt 200 Rotaryklubber i hele verden. I dag består Rotary av mere enn 28.000 klubber i 158 land og 35 geografiske områder. Klubbene arbeider under all verdens forskjellige kulturer, og i de fattigste land like mye som i den rike del av verden. Med Berlin-murens fall kom Rotary inn i det gamle Sovjet og ble gjenreist i satellitt-statene, bl.a. i Baltikum, Tsjekkia, Ungarn, Bulgaria og Romania. Etter det langvarige kommunistiske styre med undertrykkelse av enkeltindividet, var det spennende å se hvordan Rotary kunne utvikle seg. Det har gått forbausende bra. Forståelsen av Rotarys Service Above Self og sansen og evnen til å sette i gang hjelpeprosjekter til barn og syke har ofte vært et eksempel for hele Rotary-bevegelsen.

Når 28 000 klubber arbeider helt selvstendig, sier det seg selv at klubblivet arter seg ganske forskjellig rundt om i verden. Men klubbenes og medlemmenes forpliktelse er lik for alle, uttrykt i «Service Above Self» både i yrket og i samfunnet.

En følge av den internasjonale utbredelsen av Rotary er at bevegelsen etterhvert har utvidet sin service til å bli markert internasjonal. Klubbenes fellesorgan, organisasjonen Rotary International og Rotary Foundation, har åpenbart medvirket til denne utviklingen.

Sterkest – ja, egentlig overveldende – ser vi dette i Rotarys globale korstog for utryddelsen av polio, et korstog som startet i 1986. Rotary er den eneste frivillige serviceorganisasjon som noensinne har tatt opp et globalt helseproblem.

Fra dette året er antall poliotilfeller i verden

RI-direktør Asbjørn Austvik (t. h.) med frue sammen med RI-president Saboo og frue, dessuten DG Bjørn Wigand og frue.

Austvik presenterte og introduserte RI-presidenten på møtet i Håkonshallen i Bergen 18. november 1991. De fem klubbene i Bergen sentrum sto i fellesskap for arrangementet i selve kongshallen, mens Bergen kommune var vertskap for en mottagelse etterpå i hvelvene nedenunder. Det var høytid, stil, festivitas og historisk sus over det minnerike møtet med RI-presidenten, en sterk personlighet med verdighet og utstråling.

redusert fra registrerte 68 000 (reelt sannsynligvis 6-10 ganger flere) til 4 000 registrerte i 1997. De vanskeligste områder som gjenstår nå ved Bergen RK's jubileumsår, er Afrika med mottoet «Kick Polio out of Africa», et arbeid som er godt i gang, med Nelson Mandela som prosjektets beskytter.

Pr. i dag gjenstår det å se om Polio kan bli utryddet til år 2000. Det er bare avhengig av ressurser. Derfor driver Rotary International etter oppdrag fra WHO en aktiv påvirkning av og oppfordring til alle regjeringer i industrialiserte land om å bevilge midler til den spennende sluttkampen. Hittil er mere enn 1¼ milliard barn vaksinert. Målet – en poliofri verden – er i sikte.

Det ligger i sakens natur at Rotary ikke på lange tider kan påta seg nye globale oppgaver. Derimot fortsetter Rotary-klubbene gjennom Rotary Foundation ufortrødent en sterk ekspansjon innenfor Rotarys tradisjonelle programmer, som stipendier til Universitets- og annen utdannelse, til GSE-utveksling og til Humanitære programmer av mange slag. Dette er muliggjort takket vært kontinuerlig vekst i bidrag fra mange av verdens klubber til Rotary Foundation, særlig gjennom hele 90-tallet. I 1996/1997 var de årlige bidragene kommet opp i 70 millioner US dollars, mens rente-/avkastning av Rotary Foundations kapital var hele 84 millioner dollars.

Dette ga i 1996/1997 grunnlag for bevilgning av 19 millioner US dollars til 1300 store stipendier, 4,5 mill. til 480 GSE-team, 15 mill. til 1100 små og store humanitære prosjekter. Til Polio Plus gikk 22 mill. dollars. Fordi bidrag til Rotary Foundation «lagres» i 3 år, er den samlede kapital i sluttet av juni 1997 553 mill. dollars som gir basis for fortsatt ekspansjon og optimisme.

HVORFOR RAMSER JEG OPP DISSE TALLENE?

DE FORTELLER AT TRENDEN i Rotarys arbeid i økende grad preges av aktiv innsats gjennom bidrag i form av penger og frivillig arbeidsinnsats for utdannelse og humanitær hjelp til den 3. verden. En annen og viktig side av utviklingen er at mange klubber i tillegg har gitt store direkte bidrag og frivillig innsats utenom RF til et bedre liv for mennesker i sitt eget klubbområde, men særlig direkte hjelp til katastrofe- og krigsherjede områder i fattige land – eksempelvis til barnehjem, sykehus og eldreomsorg. Rotary i Norden og særlig i Norge har ikke utmerket seg i denne utviklingen.

Totalbildet av vår Rotary-bevegelse synes å være en aktiv og livskraftig organisasjon. I likhet med mange andre organisasjoner merker imidlertid også Rotary-klubbene tydelige rekrutteringsproblemer i vår del av verden. Dette antas å være en følge av den hurtige samfunnsmessige utvikling hvor alt skjer i stigende tempo med ny teknikk og stigende velstand og nye former for kommunikasjon, samfunnsliv og familieliv.

I mange av storbyene i den vestlige industrialiserte verden melder mange medlemmer seg ut av Rotary som følge av utflytting fra hektiske bykjerner til landlige områder.

I verdensmålestokk sies det at ca. 10% av medlemsstokken forlater Rotary-klubbene hvert år. Samtidig innvoteres totalt omkring like mange nye medlemmer, men likevel med medlemstap i en del industriland.

Spørsmålet om rekruttering i industrilandene er derfor sentralt for bevegelsens langsiktige fremtid.

Vi hører ofte at unge mennesker i etableringsfasen og senere i familielivet ikke har tid til å være med i Rotary. Det kan vel være tvil om dette er aldeles riktig. Er vi for hektisk opptatt slik at vi ikke bevisstgjør våre prioriteringer av vår egen tid? Finner ikke unge mennesker klubbene attraktive og aktive nok?

Rotarys høyeste organ, Lovrådet (Council on Legislation), innkalles hvert 3 år med 1 representant for hvert distrikt. Lovrådet behandler alle slags spørsmål som er viktige for hele organisasjonen. Særlig har møteplikten vært tatt opp utallige ganger, men den har i all hovedsak aldri blitt endret vesentlig. Radikale vedtak har gjennom historien skjedd bare en sjelden gang, og den viktigste de senere år var å åpne adgang for kvinner til medlemsskap.

Det er grunn til å gratulere Bergen RK som nå (97/98) blant sine 77 medlemmer og 35 trofaste Senior Active har 12 kvinnelige medlemmer, alle med høy klassifikasjonsstatus. De 12 representerer en ny tid i klubben, en stor endring fra det tilvante. Kvinner åpner et nytt potensiale både i klubbens liv og for framtidige nye medlemmer. Med den utdannelse kvinner tar, er de å finne i alle slags ledende posisjoner i samfunnet og dekker uttallige klassifikasjoner. De representerer i realiteten en fordobling av antallet mulige fremtidige rotarianere. I Rotary er det pr. i dag ca. 80

000 kvinner og av dem er 1900 klubbpresidenter. I kommende Rotary-år blir det 16 kvinnelige distriktsguvernører i verden, de aller fleste i USA. Det tar neppe lang tid før vi også får den første kvinnelige Direktør i Rotary.

Rotary vil fortsatt være i stadig forandring.

Quo vadis, Rotary?

Tanker omkring Rotary og klubben vår v/tre senior-medlemmer

Noen synspunkter

Av Johan Rieber Mack

Når jeg etter 50 års medlemsskap stopper opp i forbindelse med vår klubbs kommende 75-årsjubileum, faller det naturlig først å tenke tilbake på det kameratskap som de eldre, mørkkledde herrer straks møtte meg med ved mitt opptak. Videre må jeg atter minnes de mange gode Rotary-venner som i tiden er gått bort. Av disse vil jeg spesielt nevne *Bjarne Monsen, Johan Wilhelm Eide* og *Calle Godske* som etter min mening har hatt størst betydning for vår klubbs utvikling og omdømme.

Hvilken større forandring er der så skjedd innen klubben i disse årene? Bortsett fra å ha fått et begynnende og berikende innslag av kvinner i klubben, ble medlemmene i tidligere år langt hurtigere og bedre kjent enn i dag. Dette skyldes nok spesielt det bedre fremmøte man før hadde med ukentlig bespisning og prat, til dels med lang varighet etter det regulære møtet. Forslag til bedring: Å ha hyppigere komitémøter i *hjemmene* (med enkel servering!) og mere Rotary-opplysning med diskusjon både i komité- og klubbmøter. I motsatt fall – og med de øyensynlig jevnt større rekrutteringsvanskeligheter – er jeg redd for at klubben etterhvert kan utvikle seg til å bli for meget av en foredragsklubb.

Problemet med å få nye, verdifulle medlemmer skyldes selvsagt den rigorøse møteplikt som vanskeligere lar seg oppfylle med dagens samfunnsutvikling, samtidig som tiden nå ofte prioriteres annerledes enn før. Det tas bl.a. mere hensyn til familie og egen virksomhet. På den annen side vil det nok vise seg – iallfall foreløpig – å være nærmest umulig å få lettet noe radikalt på R.I.'s lover og klubbvedtekter vedrørende møteplikten som rotarianerne gjennom sitt medlemsskap må akseptere. Personlig synes jeg forresten at klubbene burde kune få anledning til å se litt «romslig» på det hele og gi «plusspoeng» for foredrag, fadderskap, komitémøte i hjemmet og ikke minst for gjestfrihet i forbindelse med ungdomsutveksling. Hva med et initiativ med forslag til oppmyking av lovene?

Hva bør så en Rotary-klubb i dag prioritere, bortsett fra å skape møter hvor medlemmene kan hente inspirasjon og virkelyst? Jo, først og fremst på alle måter å virke for ungdommen, spesielt gjennom stipendier og internasjonal utveksling. (Gjennom mine, i sin tid i alt, 5 år som youth exchange officer for Norge, så jeg hvor mye lettere de unge knytter kontakt enn de mere tilårskomne.) Videre bør kontakt og utveksling med andre klubber – nye og eldre – søkes utvidet o.s.v. Vanlig veldedighet på klubbasis eller sammen med andre er vel og bra, men hensyn bør tas til at antakelig samtlige medlemmer mere eller mindre direkte allerede yter sine årlige bidrag til gode formål.

Til slutt: Hva må man fremfor alt legge vekt på i en «antifagforening» som en Rotary-klubb? Jeg ser det slik at selv om Rotary-bevegelsen stadig sprer seg, også til større internasjonale områder, er grunntanken fortsatt den samme: Gjennom klubblivet å søke og utvikle seg som medmenneske i all ens ferd – begynnende i hjemmet – i erkjennelse av at vi alle har et ansvar for hverandre. Kort sagt: At man alltid skal forsøke å gjøre hva man innerst inne med seg selv vet er riktig for alle parter.

Rotarys fremtid

Av Christian Rieber

For at Rotary skal være livskraftig også i fremtiden, må både organisasjonen og medlemmene ta konsekvensen av at samfunnet har endret seg enormt siden de første klubbene ble chartret for over 90 år siden.

Det var kontakt mellom mennesker som var en av grunnpillarene Rotary ble tuftet på da de første klubbene ble etablert. Nettopp den kontakten er endret dramatisk ved nye måter å reise på og nye måter å kommunisere på. Nå er det tidsfaktoren som er avgjørende for om mennesker blir ordentlig kjent med hverandre og kan løse felles mål. For at medlemmene skal være vil-

lige til å bruke tilstrekkelig tid til Rotary-arbeid, må det være meningsfullt og fremtidsrettet. Jeg tror at medlemmene i fremtiden i langt større utstrekning enn hittil kommer til å stille spørsmål om hvor meningsfullt arbeidet i Rotary egentlig er, fordi tiden for alle vil være det vi har minst av. Livet er så kort at prioriteringen stadig blir vanskeligere etterhvert som samfunnet utvikler seg i et heseblesende tempo. Jeg er blant dem som ikke uten videre mener at all utvikling og økning av tempo er av det gode, men til tross for det blir vi nødt til å være realister.

Når en klubb passerer milepæler som Bergen Rotary klubb gjør i 1999 med sitt 75 års jubileum, er det naturlig å sette fokus på de mål vi som medlemmer oppfordres til å arbeide for. Slik de er formulert, er det lite sannsynlig at noen kan være negative til dem, men det kan være delte meninger om vektleggingen av de forskjellige mål. Nettopp på grunn av at samfunnet har endret seg enormt og sikkert vil fortsette å endre seg i fremtiden, kan de mål som var viktige tidligere, kanskje få mindre betydning i forhold til andre som får økende betydning i fremtiden.

En konsekvens av at samfunnet bygges ut, synes å være et stadig økende byråkrati. Det er ikke bare i offentlig virksomhet at alt blir tungdrevet og tregt. I de fleste bransjer foregår der nå omstruktureringer hvor det ser ut til at jo større jo bedre. Sammenslåinger av bedrifter fører til gigantiske organisasjoner. Jeg stiller spørsmål ved om den gigantomani som nå herjer, egentlig fører verden fremover. Det er antagelig lite vi kan gjøre med det, men vi kan ha vår oppfatning av hvorledes vi ønsker at Rotary skal utvikle seg i fremtiden.

Rotary er verdensomspennende, og vi ønsker at det skal være det. Derfor ser vi positivt på at det stadig kommer nye klubber til. Der er dog et MEN. Rotary må ikke bli for tungdrevet. Vi bør være på vakt slik at store deler av medlemmenes innsats ikke blir konsentrert om å opprettholde organisasjonen i stedet for å arbeide for de overordnede mål. Rotary må ikke bli kvalt av sin egen tunge og dyre organisasjon. For at Rotary også i fremtiden skal være livskraftig og samle fremtidsrettede medlemmer som er innstilt på å medvirke til fremgang for det samfunn vi er en del av, tror jeg at aktiviteten bør konsentreres om det som er av størst betydning. Mindre viktige saker bør kuttes ut. Som eksempel på noe som jeg mener har overlevet seg selv, er når gjester til stående applaus overleverer banner fra sin egen klubb. Uttallige bannere samles i klubbene til stor fortvilelse for de som skal ta vare på dem.

For en 75 år gammel klubb er det særlig aktuelt å spørre om livskraften beholdes uten at det skjer en bevisst konsentrasjon om noen hovedmål. For mange vil det nok oppfattes som å banne i kirken å stille spørsmål til om resultatene fra arbeidet for Rotary Foundation står i forhold til innsatsen. Det synes som om store deler av ressursene går med til å organisere i stedet for konsentrert innsats for noe som medlemmene kan se gir klare resultater. For de fleste av oss er det nok mer naturlig å støtte tiltak hvor vi får god oversikt over resultatene enn å delta i verdensomspennende innsamlinger.

De forskjellige klubbene må selvfølgelig ha ubegrenset rett til å prioritere sine aktiviteter, men navnet Rotary bør ikke benyttes for at enkelte personer eller grupper tilgodeser sine særinteresser. For meg ble det en vekker gjennom Internett å få en viss oversikt over hvilke aktiviteter som blir organisert gjennom Rotary. Det er eksempler på hundeutstillinger, samling av matoppskrifter, turer med motorsykler og reiser for å delta i cricket-konkurranser. For mange år siden deltok vår klubb regelmessig i treplanting, og det var sikkert gunstig bl.a. for å styrke vennskapet, men spørsmålet er om det i fremtiden vil være blant de aktiviteter som bør prioriteres.

Vi har alle våre spesielle hobbyer som vi tar oss tid til. Det vil imidlertid ikke si at vi bør dyrke våre særinteresser gjennom Rotary. Etter mitt syn bør det være prioriterte overordnede mål vi søker å nå gjennom medlemsskap i Rotary. Dersom dette syn får bred oppslutning, burde det være mulig å finne frem til oppgaver som medlemmene kan samles om i en komplisert verden i stadig forandring.

I de første årene etter at Rotary var startet, var et viktig formål at medlemmene skulle være til gjensidig støtte i deres virksomhet for å fremme den enkeltes forretningsmessige utbytte. Jeg mener ikke at der er noe galt i det, men der er nok andre mål som kanskje burde prioriteres. Som et eksempel på det vil jeg nevne kontakt mellom mennesker over landegrensene. Med bakgrunn i Rotarys målsetting om å utvikle internasjonal forståelse burde vi søke kontakt med land som ikke er kommet så langt i utviklingen mot det vi

kaller et velutviklet samfunn. Som eksempel på det nevner jeg de østeuropeiske land. Jeg anser slik kontakt som så viktig at jeg ville være villig til å redusere innsatsen når det gjelder ungdomsutveksling, dersom det ikke er mulig å satse på begge deler. Hensikten med internasjonal kontakt må være å utveksle informasjon om utviklingen av viktige samfunnsmessige spørsmål.

Rotary skal arbeide for internasjonal forståelse og fred gjennom vennskap over landegrensene mellom mennesker fra alle yrker. For en del år siden formulerte verdenspresidenten dette syn ved følgende motto: «Verdensforståelse og fred gjennom Rotary.» For en enkelt klubb er et slikt motto overveldende, men kanskje kan hver enkelt klubb gjøre noe uten at slik aktivitet blir tungvint og treg. Med bakgrunn i den frykt jeg har bekrevet ovenfor om tunge og kostbare organisasjoner, kan hver enkelt klubb yte sitt bidrag til internasjonal forståelse ved direkte kontakt med klubber i andre land.

I de fleste klubbene er 80% av medlemmene over 50 år. Det er selvfølgelig fint at godt voksne mennesker kommer sammen til hyggelig samvær. Jeg tror imidlertid ikke at unge travle mennesker har det samme behov for kontakt. For at unge mennesker skal få interesse for Rotary, tror jeg at de vil stille krav til at det virkelig skjer noe som de anser som viktig for det samfunn vi lever i.

De fleste av oss ønsker forhåpentlig å medvirke til at samfunnet utvikler seg på en god måte. Jeg tror at Rotary i fremtiden må organiseres slik at der blir en vekselvirkning. Det vil si at det må være positivt og fremtidsrettet å være medlem samtidig som Rotarys mål blir tilgodesett. Da vil Rotary kunne blomstre og utvikle seg også i fremtiden.

Perspektiver på Bergen Rotary Klubb 2024

Av Holger Ursin

En service-klubb 25 år frem i tiden er et interessant tankeeksperiment. Det er en viss trøst i at når fasiten foreligger, er det mange av oss som ikke får vite hva fasiten egentlig ble. Den eller de som leser dette med fasiten for hånden, vil kanskje forbauses over at det gikk an å ta så feil, eller å få så rett?

Egentlig synes forfatteren av disse linjer at denne typen spekulasjoner er ganske meningsløs. På den annen side er det klart at våre forestillinger om det som skjer de neste 25 år vil få konsekvenser for det som skjer. Håp om fremtiden og tro på fremtiden er bestemmende for våre handlinger, og derfor for fremtiden.

Det vanskeligste punktet for en service-klubb som vår vil være den økende «forgubbingen» i samfunnet. Vi blir eldre, antall hundreåringer øker, og denne økningen vil fortsette i de neste 25 årene med ganske stor sannsynlighet. Hvis vi når frem med vår helseinformasjon, vil de eldre medlemmene i samfunnet ha god helse, og bør kunne gi et større bidrag til samfunnet. I 1998 er pensjonsalderen et sted mellom 65 og 70 år, mange av oss går av rundt 67 år. En del av oss som nærmer seg denne terskelen, vil finne det rimelig meningsløst at våre evner og våre kunnskaper skal pensjoneres. I andre yrker er det krav om en enda lavere pensjonsalder. Med forandringen i alderssammensetning er dette et utfordrende problem både for de yngre som må betale for den ikke-produktive delen av befolkningen, og for den ikke-produktive delen av befolkningen som egentlig burde kunne kommet med et bidrag. I en service-klubb vil denne konflikten og disse problemene måtte få stadig økende betydning. Kanskje Rotary kan bidra til konstruktive løsninger for enkeltindividene, og kanskje for hele problematikken?

Kjønnsfordelingen i klubben vil sannsynligvis bedre seg i retning av en likestilling, men denne utviklingen går langsomt. Mengden av kvinnelige ledere er lav i 1998, og forandringene går meget langsomt. Men med den forandrete sammensetning av studentene og av dem som får forskerutdanning, vil dette måtte forandre seg. Det ser ut som enkelte tradisjonelle mannsyrker vil kunne bli rene kvinneyrker, særlig innen helsefagene. Rotary må fange opp denne forandringen, og kanskje også bidra til denne utviklingen ved at holdninger påvirkes hos et større antall ledere.

Klubbens sammensetning vil også kunne påvirkes av de økende krav til utdannelse og til høyteknologisk og informasjonsteoretisk kompetanse. Vil klubben kunne ta vare på ledere med vidt forskjellig bakgrunn også i fremtiden? Vil klubben kunne forene medlemmer med forskjellig verdiskala også i fremtiden? I dag er det klart at noen av oss er mest opptatt av å tjene penger, andre av å måle resultatene av rent kreativt ar-

beid. Noen er opptatt av å skape nye verdier i næringslivet, noen i administrasjon og i organisasjon, og noen av oss er opptatt av vitenskapelig eller kunstnerisk kreativitet. Holder vi på å utvikle oss i forskjellig retning, får vi forskjellige «klasser» og motsetninger, eller blir dette utjevnet? Hvilken rolle kan Rotary spille for denne utviklingen?

Vil vi fortsatt ha noe å gjøre med «veldedighet» og internasjonalt samarbeid? Dette har forandret seg sterkt i klubbens historie. Mange av oss er så opptatt av internasjonalt samarbeid at vi ser liten grunn til at klubben skal drive med dette. Andre av oss er så opptatt med helse og velferdsarbeid i vår daglige jobb at vi vel synes at «veldedighet» er en nokså meningsløs lapping på et stort og veldrevet system. Men det er klart at vårt meget kompliserte system har feil og mangler som bør rettes på. Men skal dette rettes på ved frivillig hjelp, eller skal vi gå til mer drastiske og sannsynligvis mer effektive tiltak?

Mitt personlige håp for Rotary frem til 2024 er at klubben fortsatt vil være et utenom-parlamentarisk og utenom-organisatorisk tilbud. Jeg håper klubben vil fortsatt være et sted hvor man treffer venner på tvers av faggrenser og yrkesgrenser. Jeg håper at klubben vil være et sted hvor utlendinger og innflyttere kan bli lettere integrert i et lokalmiljø, og at vi gjensidig kan påvirke hverandre med idéer og innsikt slik jeg kjenner vår klubb.

Svar på spørreskjema fra medlemmene

PÅ SLUTTEN AV KLUBBÅRET 1997/1998 svarte 24 av medlemmene på et spørreskjema. Hensikten var at de skulle kunne gi skriftlig uttrykk for oppfatninger som de har om klubben og Rotary generelt. Skjemaet var ikke satt opp for å finne ut hvor stort antall som mener det ene eller andre. Hensikten var å få frem momenter som i de nærmeste årene kan være til ettertanke og tas opp til drøfting når det gjelder den videre virksomheten.

Her er de fire spørsmålene og et sammendrag av de mangeartede svarene som viser at det også er ulike oppfatninger blant medlemmene:

Hvilke «høydepunkter» fra klubben vil du spesielt nevne når du ser tilbake?

- Interessante klubbmøter, særlig foredrag om samfunnsspørsmål.
- Felles opplevelser som befaringer, teaterbesøk, torskemiddag, båtturer, citymøter.
- Mange hyggelige «passiarer» med andre medlemmer utenom formelle møter.
- Klubbturer til Litauen og Polen.
- Virksomheter i forbindelse med Calle Godske og Godskegården.
- 70-årsjubiléet.
- Å være med i styret og å være president.

Hvilke tanker gjør du deg om de utfordringene som Rotary med sine 1,2 millioner medlemmer i 180 land bør ha i en stadig omskiftende verden i årene fremover?

- Det bør satses mer på internasjonal kontakt mellom klubbene. Fra vår side bør vi søke kontakt med land som er kommet mindre langt i det vi mener med et velutviklet samfunn, f.eks. østeuropeiske land. Forarbeidet må være grundig.
- Vi bør konsentrere oss om kontakten med Baltikum og Polen.
- Klubbvirksomheten må virkeliggjøre Rotarys idéer i en stadig mer globalisert virkelighet.
- Rotary som bevegelse må ikke – tross sin størrelse – ha urealistiske ambisjoner om innflytelse i verdenssamfunnet. Imidlertid er Polio Plus et glimrende felles tiltak i humanitær sammenheng.
- De fleste støttetiltakene bør koordineres mot profesjonelle aktører for å kunne nå frem.
- Mer tid på å synliggjøre et samfunnsmessig engasjement, mindre tid på «indre anliggender».
- Fremtidens enklere kommunikasjonssystemer og økte reisemuligheter gir grunn til optimisme.
- Rotary International er blitt en mastodont som styrer hver eneste lille klubb fra USA. Svær, tungrodd og dyr å drive. Mange levebrødsrotarianere. Mye svada og mange floskler. Tiden er inne for en reorganisering. Vi trenger et mer lettrodd, desentralisert internasjonalt Rotary Network. Enkeltklubbene må si fra og ikke bare følge blindt fordi slik har det alltid vært.

«MØTET FOR DEN STORE NAVNEBESKUELSEN»

Noen av de mange momenter fra diskusjonsmøtet 17. juni – 75, lagt opp som paneldebatt:

- Klubben vår må ikke være en «hellig ku» – en «Rotaros» – som vi ikke kan se de svake sidene ved og prøver å rette på best mulig måte.
- Klubben vår trenger en viss oppmyking og fornyelse på flere felter.
- Noen har kalt klubben vår «Gamle Bergen». Er vi aktive nok? Kan vi beskyldes for forgubbing?
- Er det slik at vi har vært i snilleste laget og mest utvekslet elskverdigheter?
- Rotary er nå 70 år, bygget opp som en fast tømret organisasjon med tendens til å trakke i gamle spor.

Kommentar: Likhetspunkter med spørreundersøkelsen fra 1998?

«ENQUÊTE» FRA 1930

Andreas Visted arrangerte en «enquête» blant klubbens medlemmer over deres ønsker for klubben i det etterfølgende år. Responsen var enestående. Noen av medlemmene kom med spøkefulle svar. Ett av dem var slik med datidens skrivemåte:

«Som et positivt forslag vil jeg foreslaa, at alle Rotarianere – i lighed med facisterne – bærer sin egen uniform. Derved vil man bare ved sin tilstedeværelse virke for Rotarys sak og gjøre Rotary meget mere kjendt blandt det store publikum.

Jeg foreslaar derfor at Rotary indfører uniform og tvungen bærepligt, i hvert fald om søndagene, og jeg foreslaar at uniformen bestaar av Speiderhat og Pull-over med Rotaryhjulet paa brystet.

Det vil live op i omgivelserne og gjøre vor by mere malerisk og interessant. Og for klubben vil det bety en stor forenkling, f.ex. naar vi skal ha karneval, idet man da kun behøver at ta maske paa sig.»

Et annet medlem som hadde tatt forespørselen på alvor, hadde dette synspunktet:

«I det forløbne aar har det været liten anledning til at komme i opposition, og da blir det kjedelig, og jeg frygter for at det vil svække klubben. Derfor mere diskusion og mere opposition!»

Hva mener du om vår klubbs innsats på det sosiale området når det gjelder hjelpetiltak etc. i årene fremover?

- Klubbens innsats – i økonomisk sammenheng på det sosiale området – bør fortsatt være beskjedent og derfor knyttet til enkle og oversiktlige forhold. Innsamlinger og arrangementer for å skaffe midler tar andre organisasjoner seg av.
- Vi bør begrense oss til å støtte noen få utvalgte formål i nærområdet. Disse bør vi støtte slik at det monner.
- Prosjektene må være kontrollerbare.
- Vi bør konsentrere oss om Rotary Foundation og fortsatt holde kontakt med vennskapsklubber som vi kan gi hjelp.
- Vår klubb bør samarbeide med de øvrige Bergens-klubbene i prosjekter av sosial karakter. Disse kan gjerne gå over 2-3 år. Imidlertid må vi også ha muligheter for spontane operasjoner.
- Vi bør støtte virksomheten til «natteravnene», samt arbeide for mer Bergens-helhetlige tiltak.
- Vi bør ha et Litauen-prosjekt og et barnehageprosjekt i Polen.
- Medlemmene kan la seg engasjere i forhold som har med integrering av innvandrere å gjøre.
- For de som har trappet ned eller er pensjonister, kan det være bra med sosial aktivitet i Rotarys regi, f.eks. besøkstjeneste, aktivitetstilbud, opplæring, kurs etc.
- Vi må ikke komme i den situasjon at noen av våre medlemmer ikke ønsker å fortsette i klubben fordi det blir en for tung økonomisk belastning.
- Vi må også prøve å finne tiltak som innebærer annen innsats enn pengeutlegg for den enkelte.
- Innsatsen bør intensiveres. Vi kan gjøre noe mer.

Hvilke endringer/forbedringer kan du tenke deg for klubben vår når det gjelder møteprogrammet/ møtevirksomheten og «felles opplevelser» for øvrig?

- Stort sett fin blanding av temaer/aktiviteter. Enkelte av foredragene bør være noe kortere. Det blir for liten tid til spørsmål og diskusjon.
- Ønsker meg møteprogrammet bedre forhåndskunngjort. Iblant bedre introduksjon av foredragsholderen.
- Engasjere egne medlemmer bedre på møtene: Korte egoforedrag, «min hobby», «en spesiell opplevelse jeg hadde en gang», debatt, diskusjonsprogrammer.
- Flere møter i regi av egne krefter. Betydelige uutnyttede ressurser.
- Ta opp kontroversielle tema. Paneldebatt med ulike oppfatninger.
- Kort innledning på «spennende» tema og så diskusjon medlemmene imellom i smågrupper for plenum.

- Belyse tema fra filosofi, sosiologi, antropologi, psykologi etc.
- Jeg synes at våre møter er blitt litt for formelle, og jeg savner nok litt av den ledige omgangsformen vi hadde i Round Table. I den senere tid har det vært god orden når det gjelder møteprogrammet. Men jeg minnes med gru da vi ikke for mange terminer siden stadig opplevde at foredragsholdere ikke møtte opp. Det må selvfølgelig ikke forekomme, i alle fall ikke mer enn et sjeldent unntak. Den gang var jeg så misfornøyd at jeg var på nippet til å melde meg ut av klubben.
- Vi bør ha flere ekskursjoner/færre ekskursjoner.
- Pratemøte en gang iblant, også utenom juli og august.
- Flere/færre ledsagermøter.
- Vi bør styrke kontakten mellom medlemmene. Flere sosiale aktiviteter, gjerne med ledsagere: teateraften, konsert, kunst – gjerne med spising/dans. Om ikke alle blir med, er det tilbud til de interesserte.
- Forsøk å få flest mulig til å møte litt før, f.eks. kl. 18.30, for å oppnå mer kontakt. Flere med på spisingen etter siste møtet i måneden.
- Flere reiser i likhet med turen til Litauen og Polen, men også satse på billige turer i nærmiljøet.
- Vi må prøve å skape forståelse for et flerkulturelt samfunn. Når får vi det første medlemmet med innvandrerbakgrunn, eventuelt en kvinne?
- Nye medlemmer bør følges spesielt opp.
- Ikke «myke opp» kravet til møteprosenten. Se mer lempelig på kravet. Kutte ut møteplikten om sommeren.
- I alle tilfeller bør ikke Rotary lokalt bli for alvorlig. Klubben skal også være gøy. Kameratskap må hele tiden være det sentrale.
- Fremme en bedre forståelse for samfunnets totale maskineri, alle dets oppgaver.
- Vi må akseptere at den oppvoksende generasjon har til dels andre verdinormer. Vi gamle sitter ikke med noen fasit på hva som er rett og galt. Klubben trenger mange flere unge medlemmer som kan gi et friskt pust inn i rekkene. Vi må vokte oss vel for å bli en pensjonistforening.

Jubileumsfeiringen

Av President Aud Eva Bjørdal

President Kjell Gisholt (1996/1997) inviterte til møte i november 1996 hjemme hos seg, og temaet var klubbens 75-årsjubileum i 1999. Møtet resulterte i etableringen av en jubileumskomité. Komitéen fikk denne sammensetningen: Per Braathen (leder), Truls Disen, Einar Spang og Johan Frederik Mowinckel.

Innkommende president William Bull møtte på komitéens møter. Senere ble også presidenten invitert med for å være orientert om arbeidet og planene for jubiléet.

Fra starten samlet komitéen seg om tre områder for jubileumsmarkeringen:

Klubben skulle utgi en jubileumsbok, stiftelsesdagen skulle feires med jubileumsmiddag og i tillegg ønsket komitéen at klubben skulle markere jubileet med en gave til et lokalt formål.

Einar H. Kolbjørnsen tok på seg den omfattende oppgaven som redaktør for jubileumsboken. Redaksjonskomitéen bestod i tillegg til redaktøren av Mikal Grindheim, Jakob Skarstein og Einar Spang. Harald Thomsen jr. påtok seg oppgaven som sekretær for boken. Sekretæren har fått dugnadshjelp av Bjørg Haukeland Gravdal, Lars Terje Sætre og Leif Jarle Aase.

Festmiddagen ble bestilt allerede i 1997 på Radison SAS Hotel Norge i Bergen. Truls Disen påtok seg ansvaret for festarrangementet. Dette arrangementet ble lagt til 12. juni 1999, stiftelsesdagen for klubben. Selve charterdagen, 27. desember, ble ikke valgt, da dette ville kommet i konflikt med feiringen av årsskiftet 1999/2000 og den markering som er planlagt for det.

Listen over hvem som skulle inviteres, var tidlig under utarbeiding. Klubben ønsket en representant fra Rotary International, Guvernøren i distriktet, representanter for de 8 klubbene vi har vært fadder for og Oslo Rotary Klubb som var vår klubbs fadder. Videre ønsket vi vår egen Rotaract Klubb, Bergen Inner Wheel Klubb, Round Table 1, byens ordfører og våre naboklubber i tillegg til de to klubbene vi har besøkt de siste årene, Kaunas Rotary Klubb i Litauen og Stettin Rotary Klubb i Polen.

Klubben markerer også jubiléet med en gave til Barneklinikken ved Universitetsklinikken Haukeland Sykehus. I tillegg støtter klubben opp om det humanitære arbeidet som Røde Kors utfører i Kosovo-området.

Slik det tegner i dag, tror vi at vi vil få en fin og minnerik jubileumsfeiring. Det arbeidet som er lagt ned av jubileumskomitéen og redaksjonskomitéen er av en slik kvalitet at vi i styret føler oss trygge på at det omfattende arbeidet er i god gjenge. Vi vil derfor benytte anledningen til å takke alle de impliserte for det arbeidet de legger ned, og spesielt vil vi takke leder Per Braathen og redaktør Einar H. Kolbjørnsen for innsatsen og den oppfølging de har gjort i forhold til oss andre i klubben.

Neste store Rotary-begivenhet

BRK har markert flere av Rotary International's jubiléer, bl.a. med stor fest ved 50-årsjubiléet i 1955. I årsmeldingene for BRK henvises til fyldige referater i den spesielle festprotokollen som tidligere ble brukt, og som finnes i arkivet.

Den neste store felles begivenhet for alle klubber over hele verden blir RI's 100-års jubiléum 23. febr. 2005. Kanskje vil det bli lagt opp til fellesarrangement for Bergens-klubbene, muligens i Håkonshallen?

Hilsener til jubilanten

Presidenten i Oslo RK – fadderklubben

I VÅR TID MED HYPPIGE FORANDRINGER er 75 år en anstendig alder for en klubb – og i høy grad noe å feire.

Rotary-bevegelsen i Norge startet med Oslo Rotary Klubb i 1922, og det betyr at vi har vår egen 75-årsfeiring i friskt minne. Markeringen av dagen skjedde på flere vis, og ga oss anledning til å stoppe opp og tenke over vår virksomhet. Gjør vi det rette? Bør vi fortsette i samme spor som før, eller bør vi tilpasse oss endrede vilkår? I tillegg ga jubileumsmarkeringen oss naturligvis gode minner.

Det tok 17 år fra Rotarys spede begynnelse i Chicago til bevegelsen nådde Skandinavia – og her ble Oslo Rotary Klubb chartret som den første i Skandinavia i 1922. Etter dette gikk imidlertid begivenhetene adskillig raskere, og både Stavanger og Bergen fikk sine chartre i 1924, begge med Oslo som fadderklubb. Dette burde både Bergen, Stavanger og Oslo Rotary Klubb være stolte over.

Oslos- og derved Norges og Skandinavias første Rotary-president var for øvrig Trygve H. Wegge, som var født mellom de syv fjell, men dro østover som ung. Om Oslo Rotary Klubb kan rose seg av å være den første i Skandinavia, kan Bergen rose seg av å ha fostret den første skandinaviske Rotary-president.

I forbindelse med at charteret ble overrakt til Oslo den 12. september 1922, uttalte tidligere R.I. president Arch. C. Klumpf til pressen:

«Bevegelsens eneste hensikt er å inspirere medlemmene til å tjene sitt samfunn og sitt land.» Denne uttalelsen kunne like gjerne være gitt i dag.

Oslo Rotary Klubb ønsker sitt fadderbarn i Bergen lykke til med markeringen og med de neste 75 år. Det er nok å ta fatt på – både internt og eksternt.

Ian W. Kenworthy

Presidenten i Aalesund RK - første «fadderbarn»

Kjære bergensere,

GRATULERER MED JUBILÉET!

OGSÅ VI VIL GJERNE HILSE DERE og gratulere med de 75 år.

Dere var bare så vidt kommet i gang selv, da dere «fødte» oss 5 år senere.

Fredrik B. Holmboe fra Bergen Rotary Klubb er den som har fått æren for å få Rotary-bevegelsen i gang her i Ålesund. Det første møtet fant sted 7. januar 1929, og allerede 31. august samme år fikk klubben vår sitt Charter. Skal tro om det var pga sitt bergenske opphav at vår første president het S. Bakke-Fagerberg?

På mange måter er vi vel etter hvert blitt jevnbyrdige, vi har «født» like mange «barn» som dere – 8 i tallet.

Av korrespondanse fra de første årene kan vi se at kontakten med Bergen Rotary Klubb var intim. Etter at vi er kommet i hvert vårt distrikt, er det blitt mindre kontakt, men det kan vi vel gjøre noe med?

Aalesund Rotary Klubb er i dag en livskraftig og kontinuerlig søkende Rotary Klubb med 73 medlemmer, av disse er 8 kvinner.

Vi vil på det hjerteligste takke Bergen Rotary Klubb for hva dere har betydd for oss opp gjennom årene, og ønske dere lykke til med arbeidet videre!

Lars Aage Eldøy

Presidenten i Torgalmenning RK – siste «fadderbarn»

DET ER EN GLEDE for Bergen Rotary Klubbs yngste fadderbarn, Torgalmennning, å få gratulere sin 67 år eldre fadder med 75-årsjubiléet. Åtteåringen konstaterer at fadderen er sprek i sinnet. At Bergen Rotary Klubb dette året har en kvinnelig president, sier noe om at den ikke er stivnet i et mønster, men stormer frisk og rørig inn i de neste 75 år.

For meg personlig er det hyggelig å få sende en hilsen til en klubb som har vært en viktig faktor også i mitt liv. For vel førti år siden sendte Bergen Rotary Klubb meg på to ukers ungdomsutvekslingstur til Frankrike. Det var stort den gangen. Jeg debuterte som taler for et større publikum da jeg i etterkant avla muntlig rapport på et klubbmøte hos dere. Jeg er vokst opp med internasjonal Rotary-ungdom vandrende inn og ut hos oss hjemme, invitert av Bergen Rotary Klubb. Min far, Ole Friele, var medlem av denne klubben i 50 år.

Bergen Rotary Klubb bar Torgalmenning til dåpen den 15. april 1991. Den gang var vi 28, femten kvinner og tretten menn, og medlemsfordelingen var historisk. For første gang i Norge, og muligens også i Norden, ble en Rotary-klubb stiftet med overvekt av kvinnelige medlemmer. Initiativet kom fra Tore Rogne, den gang medlem av Os Rotary Klubb, og daværende distriktsguvernør, Alfred Rød, grep det med begeistring. Ved å la etablere en tilnærmet 50/50 klubb, viste Rotary som organisasjon at den mener alvor med å åpne for kvinner. Og Bergen Rotary Klubb, Norges tredje eldste, viste ved å si ja til fadderskapet, at de eldste svært ofte er de mest fremtidsrettede.

I dag har Torgalmenning 35 medlemmer, 20 menn og 15 kvinner. At forholdstallet har endret seg siden starten, er tilfeldig. Den fullstendige likestillingen i klubben er aldri gjenstand for debatt. Hos oss ligger det fast at presidentvervet skifter mellom kvinner og menn. At vi nå har en kvinne ved roret, skyldes ikke annet enn at det var kvinnenes tur denne gangen. Så enkelt og så demokratisk kan det gjøres.

Vi leter fremdeles etter å finne vår form, og det hender vi føler at vi strekker dårlig til når det gjelder bidrag til Rotarys ulike internasjonale formål. Imidlertid, allerede fra starten bestemte vi oss for at ungdomsarbeid skulle være vår fanesak. Vi har hittil tatt imot fem unge mennesker for et år, og tilsvarende har vi sendt fem unge mennesker ut i verden. Vi føler at vi gjennom dette er med på å støtte opp under en svært viktig del av Rotarys arbeid.

Johanne Grieg Kippenbroeck.

OPPSUMMERING

NÅR EN SER TILBAKE på klubbens 75-årige historie, viser det seg at en har med store tall å gjøre. Det er blitt holdt vel 3700 medlemsmøter, inkludert møtene under krigen. I tillegg kommer et stort antall komitemøter, de fleste holdt hjemme. Alt i alt ligger det et omfattende arbeid bak forberedelsene av disse møtene.

Hvordan medlemmene har opplevd å være med i klubben, er det selvsagt ikke mulig å gi et entydig svar på. Medlemskapet erfares så forskjellig. Men forholdene har ligget til rette for å kunne gi utbytte til den enkelte. Det er blitt gitt førstehånds informasjon om aktuelle problemstillinger i et bredt spekter av yrkeslivet, dessuten oppdatering av samfunnsutviklingen generelt. En kan se på møtevirksomheten som en kontinuerlig voksenopplæring – et livslangt «voksen – universitet». Medlemmene har også hatt anledning til å knytte vennskapsbånd med mennesker med ulik bakgrunn og legning, og slik har en kunnet ha det hyggelig i dette ukens «pustehull».

Medlemmene har også opplevd at Rotary er en idealistisk bevegelse, der drøfting av verdier står sentralt. I dette ligger det forpliktelser for klubben til å være sosialt ansvarsbevisst, og dermed påta seg konkrete oppgaver – lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Det står opp til den enkelte klubb hvilke oppgaver den vil arbeide med, i tillegg til å støtte opp om Rotary Foundation etc. Klubben har arbeidet med en rekke prosjekter gjennom årene. Det er imidlertid begrenset hva en kan påta seg. Rotary er heller ikke en sosial hjelpeorganisasjon. Først og fremst står det opp til det enkelte medlem å omsette det sosiale ansvaret til handling – i vid mening å gagne andre – hver på sitt felt. Det går selvsagt ikke an å måle omfanget av denne «skjulte» virksomheten, men her ligger i alle fall en utfordring. Klubben skal med andre ord først og fremst være et inspirasjonssenter for medlemmene. Generelt kan en si at medlemskapet innehar et «etisk imperativ».

Medlemsrekruttering blir en viktig oppgave i årene fremover. Det er ønskelig å få medlemmer som ser på medlemskapet som et forpliktende privilegium og som tar konsekvensene av dette. Det hjelper ikke om et medlem er aldri så godt kvalifisert for medlemskap, dersom dette ikke kommer klubben til gode. Det gjelder alle medlemmer.

Klubbens ledelse har til enhver tid hovedansvaret med å legge forholdene til rette for aktiv klubbvirksomhet. Men det må også være slik at det enkelte medlem lar seg engasjere. Alle har medansvar i vårt spesielle «gi – og – ta» forhold. Hvert medlem er langt på vei «sin egen lykkes smed» når det gjelder utbytte av medlemskapet. Sammen får vi den klubben som vi fortjener.

I tillegg til vår egen klubbs virksomhet bør vi også se «over hagegjerdet» og ta konsekvensene av at vi er med i et fellesskap i Rotary. Det påståes at Rotary er inne i en brytningstid, og at det pågår en moderniseringsprosess. Vi bør ha en fortløpende debatt også i klubben vår om hva dette innebærer, og så gi uttrykk for hva vi mener. Ikke minst gjelder det hvordan Rotary kan leve bedre opp til ambisjonen om at organisasjonen, i samarbeid med andre gode krefter, skal yte en vesentlig innsats for en bedre verden.

I denne jubileumsboken har vi prøvd å gi en nøktern fremstilling av klubbvirksomheten, naturlig nok med vekt på de positive sidene. Det har ikke vært meningen å lage en ensidig «skrytebok» med store ord og fine talemåter. I boken fremkommer det både kritiske merknader og konkrete forslag til forbedringer. Dette finner vi bl. a. i presidentens innlegg, i medlemmenes tanker om årene fremover og i spørreundersøkelsen. Med åpenhet i klubbens virksomhet bør vi kunne se optimistisk på utviklingen videre, både når det gjelder tradisjon og fornyelse. Kanskje bør vi legge større vekt på møteprogram som er kontroversielle og utfordrende – iblant til og med radikale og provoserende – men uten å gå på akkord med Rotarys idealer.

Tenk om det hadde vært mulig å få lese jubileumsboken til klubbens 100-årsjubileum i 2024 – i alle fall som «flue på veggen» – særlig om de siste 25 årene!

Seks guvernører fra BRK

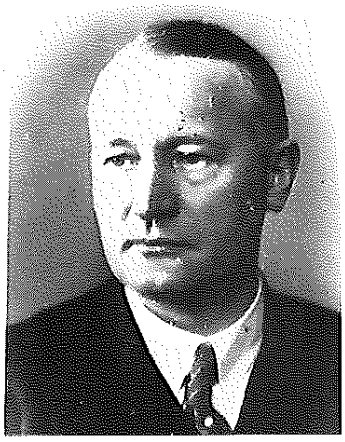

Thorleif Evanths. Distriktsguvernør 1931-1932 i Distrikt 67: Norge omfattende 9 klubber.

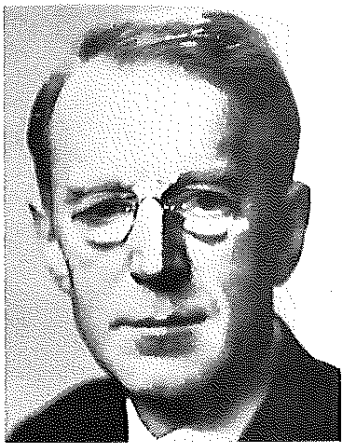

Eilif Amundsen. Distriktsguvernør 1935-1936. Distrikt 67: Norge omfattende 16 klubber (592 medlemmer).

Johan Wilhelm Eide. Distriktsguvernør 1959-1960. Distrikt 129 Sydvestre del av Norge omfattende 28 klubber (928 medlemmer).

Carl Ludvig Godske. Distriktsguvernør 1965-1966. Distrikt 129 Sydvestre del av Norge omfattende 34 klubber (1171 medlemmer, november 1965).

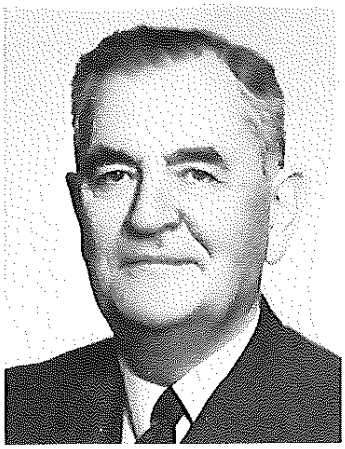

Conrad Mohr Kjær. Distriktsguvernør 1972-1973. Distrikt 128: Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland. 35 klubber, 1304 medlemmer.

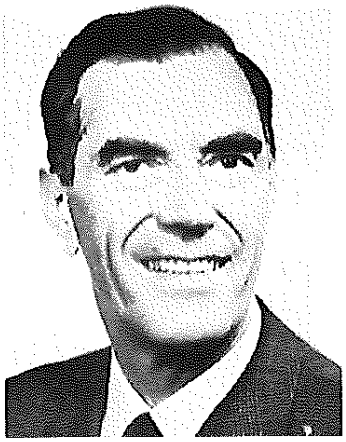

Olav Harald Jensen. Distriktsguvernør 1986-1987. Distrikt 225: Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland. 45 klubber, 1841 medlemmer.

Presidentene i Bergen Rotary Klubb

Henrik Vedeler 1924-25
Carl Schnitler 1925-27
Sigurd Rosenlund 1927-28
Thorleif Evanths 1928-29
Fredrik B. Holmboe 1929-30
August Brinkman 1930-31
Andreas Visted 1931-32
Eilif Amundsen 1932-33
Johan Müller 1933-34
John Irminger 1934-35
Bjarne Minde 1935-36
Wilhelm Gulbrandsen 1936-37
Johan Gran 1937-38
Johan Wilhelm Eide 1938-39
Harald Sontum 1939-40
Bjarne V. Holbæk-Hansen 1940-
Ole Friele 1945-46
Alf Knag 1946-47
Emanuel Erichsen 1947-48
Birger Mowinckel 1948-49
Santos Danielsen 1949-50
Einar Olsen 1950-51
Bjarne Monsen 1951-52
Peter Andersen 1952-53
Johan Rieber Mack 1953-54
Conrad Mohr Kjær 1954-55
Fredrik Borchsenius 1955-56
Håkon Johannessen 1956-57
Ragnar Andreas Visted 1957-58
Erling Brinchmann 1958-59
Fritz Poppe Jensen 1959-60
Eilif Åsbo 1960-61
Carl Ludvig Godske 1961-62
Gunnar Askim 1962-63
Olav Harald Jensen 1963-64
Mentz von Erpecom 1964-65
Gregor Rasmussen 1965-66
Knud Fleischer 1966-67
Jan H. Fasmer 1967-68
Ole Jacob Broch 1968-69
Johan Helmich Meyer 1969-70
Finn Gulbrandsen 1970-71
Johan Jørgen Mowinckel 1971-72
Erling Rørhus 1972-73
Hans Wilhelm Gullestad 1973-74
Jacob N. Greve 1974-75
Christian Norman 1975-76
Jakob Skarstein 1976-77
Per Braathen 1977-78
Kaare Namtvedt 1978-79
Carl H. Frønsdal 1979-80
Finn N. Nilsen 1980-81
Rolf Christensen 1981-82
Tor J. Samuelsen 1982-83
Sigurd Krohn-Hansen 1983-84
Per Engen 1984-85
Johan Fr. Mowinckel 1985-86
Hans Inge Bruarøy 1986-87
Svein Arne Skreden 1987-88
Ulf B. Jespersen 1988-89
Holger Ursin 1989-90
Jan-Henrik Haveland 1990-91
Erling Wærenskjold 1991-92
Nils Standal 1992-93
Constantin Focas 1993-94
Truls Disen 1994-95
Harald von der Fehr 1995-96
Kjell Gisholt 1996-97
William Bull 1997-98
Aud Eva Bjørdal 1998-99
Berit Moldskred Mo (Valgt) 1999-00
Nils Aardal (Valgt) 2000-01

Medlemmer pr. 1. oktober 1998 og opptaksår

Arildsen, Tore 1995
Askim, Gunnar 1952
Bechers, Michel 1996
Berven, Liv Anne 1996
Bjørdal, Aud Eva 1994
Bondevik, Halfdan Tschudi 1971
Bruarøy, Hans Inge 1981
Brun, Christopher 1966
Braathen, Per 1973
Bull, William 1990
Christensen, Rolf 1993
Disen, Truls 1988
Dvergsdal, Arne 1990
Eide, Tor G 1969
Carl Erik Ellingsen 1986
Eriksen, Svein 1983
Evensen, Nils Jon 1988
Fehr, Harald von der 1990
Fleischer, Knud G 1960
Focas, Constantin 1974
Frønsdal, Carl H 1965
Gisholt, Kjell 1991
Gjesdahl, Morten Lyder 1996
Gravdal, Bjørg Haukeland 1996
Greve, Jacob N 1970
Grieg Smith, Sven-Erik 1996
Grindheim, Mikal 1967
Grindheim, Trond 1996
Grønstøl, Håkon 1984
Gullestad, Hans Wilhelm 1966
Halvorsen, Johan P 1973
Hamnes, Per Henning 1998
Hatlevik, Berit Wangensten 1996
Hordnes, Oskar 1971
Horstad, Einride 1995
Husebye, Eystein 1987
Haaland, Eldbjørg 1993
Irgens, Aksel 1971
Kolbjørnsen, Einar H. 1971
Knapskog Skauge, Martha 1993
Løken, Jan 1976
Mack, Johan Rieber 1947
Mellingen, Thorvald 1989
Mo, Berit Moldskred 1994
Moldskred, Arve 1998
Mowinckel, Johan Frederik 1976
Murison, June 1998
Myrvoll, Siri 1993
Nesse, Olav 1960
Nielsen, Finn N 1975
Nygaard, Bjart Andreas Rieber 1995
Petersen, Arne 1982
Pittman, Karin 1998
Rekdal, Karl Inge 1998
Rieber, Christian 1970
Rognaldsen, Kjell 1994
Sandvik, Gunnhild Blåka 1998
Samuelsen, Tor J 1978
Skarstein, Jakob 1959
Skreden, Svein Arne 1979
Solberg, Halvdan 1998
Spang, Einar Helner 1991
Standal, Nils 1981
Stangeland, Jan 1998
Steiestøl, Arne 1983
Sælen, Frithjof 1959
Sætre, Lars Terje 1988
Thomsen, Harald jr. 1996
Thomsen, Harald M. 1969
Tornøe, Alf Christian 1963
Ursin, Holger 1981
Vannes, Jorunn Nerby 1994
Vedeler, Bernt Christian 1963
Vestrheim, Christoffer 1963
Wærenskjold, Erling 1985
Øiestad, Audun 1994
Aam, Knut-Magnus 1996
Aardal, Nils 1991
Aase, Leif Jarle 1988

Paul Harris Fellows – tidligere og nåværende medlemmer

1977 ..... Johan Wilhelm Eide
1977 ..... Bjarne Monsen
1979 ..... Conrad Mohr Kjær
1980 ..... Ivar Evensen
1982 ..... Johan H. Meyer
1983 ..... Ole Friele
1984 ..... Ragnar Visted
1985 ..... Johan Rieber Mack
1985 ..... Constantin Focas
1988 ..... Olav Harald Jensen
1988 ..... Knud Fleischer
1988 ..... Carl Frønsdal
1988 ..... Johan Jørgen Mowinckel
1988 ..... Jakob Skarstein
1989 ..... Ole Jacob Broch
1989 ..... Gunnar Askim
1989 ..... Gregor Rasmussen
1991 ..... Mikal Grindheim
1991 ..... Hans Wilhelm Gullestad
1993 ..... Finn Gulbrandsen
1994 ..... Hans Jacob Meyer
1994 ..... Fritz Poppe-Jensen
1996 ..... Jacob N. Greve
1996 ..... Frithjof Sælen
1997 ..... Johan Frederik Mowinckel
1997 ..... Nils Standal

Tabula Gratulatoria

Vi hilser Bergen Rotary Klubb ved 75-årsjubiléet:

BERGENS BANKEN
*
Bergens Næringsråd
*
Bergens Tidende
*
Deloitte & Touche
*
Forum Arkitekter A/S
*
Hardanger Sunnhordlandske D/S
*
Ingvald Rognaldsen A/S
*
Johan Thomsen A/S
*
Trengereid Fabrikker A/S
*
Mowinckel Management A/S
*
Neptun Hotell
*
Norman AS
*

Åstvedt Industrier A/S
*
Christopher Brun
Per Braathen
*
Truls Disen
*
Tor Grung Eide
*
Harald von der Fehr
*
Knud Fleischer
*
Constantin Focas
*
Kjell Gisholt
*
Trond Grindheim
*
Håkon Grønstøl
*
Johan Rieber Mack
*

Tabula Gratulatoria

Vi hilser Bergen Rotary Klubb ved 75-årsjubiléet:

Thorvald Mellingen
*
June Murison
*
Finn N. Nielsen
*
Bjart Andreas Rieber Nygaard
*
Arne Petersen
*
Chr. Rieber
*
Hillevi Elizabeth Runshaug
*
Svein-Erik Grieg Smith
*
Halfdan Solberg

Nils Standal
*
Jan Chr. Stangeland
*
Frithjof Sælen
*
Lars T. Sætre
*
Jorunn Nerby Vannes
*
Chr. F. Vestrheim
*
Knut Aam
*
Nils O. Aardal